

Uvodnik

Jurij Paljk

Ko se velikim zgodí krivica

Evropski komisar za pravosodje, svobodo in varnost Franco Frattini je po poročanju Slovenske tiskovne agencije minuli teden izrazil svoje ogorčenje ob dejstvu, da je na eni od spletnih strani Evropske komisije besedilo, namenjeno marčevskemu praznovanju petdesete obletnice Rimske pogodbe, napisano v zgolj štirih evropskih jezikih, med katerimi ni italijanskega. Italijanski komisar je izrazil ogorčenje in nezadovoljstvo nad dejstvom, da je bilo pojasnjevalno besedilo o prihajajoči slavnostni obeležitvi petdesete obletnice podpisa Rimske pogodbe na spletnih straneh generalnega direktorata za zunanje zadeve napisano samo v treh delovnih jezikih Unije (angleščini, francoščini in nemščini) ter španščini, ne pa tudi v italijanshini.

Slovenska tiskovna agencija je še poročala, da je Frattini v protestu zapisal, da bodo sicer evropski uradniki gotovo prišli na plan s tehnično oziroma birokratsko obrazložitvijo, zakaj so izpustili njegov materni jezik, a to ne bo v ničemer zmanjšalo njegovega ogorčenja. Po njegovih besedah Evropa namreč praznuje obletnico zgodovinskega mejnika v procesu evropskega združevanja, ki se je zgodil na italijanskih tleh.

Poročanju evropskega spletnega biltena EUobserver je komisar dodal še, da pri tem ne gre le za dejstvo, da je bila Rimska pogodba leta 1957 podpisana v italijanski prestolnici, ampak tudi za to, da je skoraj 60-milijonska italijanska jezikovna skupnost med največjimi v Uniji. S tovrstnim ignorantskim odnosom do italijanskega jezika naj bi komisija po njegovem mnenju zanemarjala določene vidike evropske preteklosti in sedanjosti, ki so ključni za njeno kolektivno zavest.

Suhoparno birokratsko pojasnilo je po poročanju istega vira dejansko prišlo, saj je Evropska komisija v svoji izjavi vse skupaj označila za nesporazum. Urejanje sporne spletne strani je namreč v pristojnosti direktorata za zunanje zadeve, pri čemer pa ne obstajajo nikakršna jasna pravila glede uporabe jezikov na spletnih straneh posameznih organov Evropske komisije. Poleg tega naj bi bile vse uradne strani na temo praznovanja omenjene obletnice, nad katerimi bdi direktorat za komunikacije, predstavljene v vseh 23 uradnih jezikih Unije.

Kljub tej obrazložitvi s strani komisije je ta zadnji dogodek le še dokaz več o tem, da v Uniji jeziki postajajo kočljiva tema, piše EUobserver. Podobne skrbi o upadajočem pomenu lastnega jezika v delovanju EU je izrazila že Nemčija, poleg tega pa so poslanci nemškega bundestaga skupaj s poslanci spodnjega doma francoskega parlamenta in skupni izjavi zavrnili kot nesprejemljivo domnevno drsenje Evrope v enojezični sistem, kjer prevladuje angleščina.

Do tu agencijske vesti, sami bi radi samo dodali, da smo v Italiji seveda že toliko vajeni vseh omalovaževanj na naš račun, na račun našega, slovenskega jezika, da se skorajda ne zamislimo več nad tako novico, a bi se morali. Če bi hoteli biti vsaj malce privoščljivi, bi se daj zapisali, da smo veseli, ker se to godi tudi tistim, ki nam kratijo jezikovne pravice, a tega ne bomo storili. Veseli pa smo, da t.i. veliki narodi na lastni koži sami vidijo, kako hudo je, ko se ne upošteva tvojega jezika! Evropa je namreč lahko velika le, če znotraj sebe ohranja, neguje in spoštuje bogastvo jezikovnih, narodnostnih, verskih in kulturnih raznolikosti. Vseh, tudi naših! Tudi v času globalizacije, tudi v času, ko je ameriška angleščina postala lingua franca! To velja za vse! Tudi za Frattinija, italijansko državo in Italijane seveda!

Foto Kroma

Izredni kongres stranke Slovenske skupnosti

“Soočamo se s hudimi političnimi razprtijami, a ostajamo zvesti slovenskim volilcem!”

Pravijo, da se najtemnejša točka nahaja pod svečo; ravno tako velja trditev, da se je treba v bitki najprej bati zaveznikov, šele nato sovražnika.

Izredni kongres stranke Slovenske skupnosti, ki je 27. januarja potekal v gostilni Sarđoć v Prečniku, je namreč potekal v trenutku zapletenih političnih potez, po katerih nekateri predstavniki večine v deželnem svetu ciljajo na blokado zajamčenega manjšinskega predstavnštva v deželni parlament. Na tem argumentu je bilo večinoma osnovano tajniško poročilo deželnega tajnika SSK Damijana Terpina, ki je z veliko mero zaskrbljenosti orisal odnose med slovensko stranko in Levimi demokrati oz. njenim tajnikom Brunov Zvehom. Deželna volilna zakonodaja je bila tematika, okrog katere je Terpin osnoval svoj poseg. Že v prejšnjem mandatu je stranka zahtevala, naj se SSK omogoči izvolitev njenega kandidata v deželni svet na podlagi evropskega modela. Terpin je med posegom orisal okoliščine, v katerih so stekla pogajanja v koaliciji glede tega vprašanja, in nasprotovanja, ki so jih Levi demokrati izrekli v zvezi s tem. Deželni predsednik Illy je že na začetku 2006 izjavil, da evropski model ni pod vprašajem. Obenem so pravni strokovnjaki tudi dejali, da evropski model kaže z ustavnega vidika najmanj problemov. Meseca junija 2006 je bilo na sestankih večine doseženo soglasje; pogajanja z opozicijo so obrodila tudi zaželene sadove. “Sprejete evropskega modela s strani desnice je epohalnega pomena in, da je do sploh tega prišlo, gre zaslugi za-

pisati ravno SSK”, je dejal Terpin. Nadaljnja pogajanja so začeli voditi LD (s tajnikom Mariom Travanutom na čelu). Prišlo je do novega osnutka na podlagi novih vstopnih pragov. “Pogajanja so bila zelo mučna. Glede slovenskega predstavnštva sta bila iznesena dva predloga: evropski model in model LD, osnovan na kvocientu preferenc, po katerem se mora kandidat za mesto svetnika v deželnem parlamentu izjaviti za

SSK povabila, da bi pristojnim ponudil strokoven pogled na zadevo, je odgovor na vprašanje zelo jase: “Evropski model velja že skoraj 30 let in utemeljen je tako na podlagi ustave in deželnega statuta, predlog LD pa ne zdrži ustavne presoje.” Poleg tega pa je protiustavna vsakršna volilna zakonodaja, ki v deželah s posebnim statutom ne omogoča olajšanega zastopstva (kar se je na primer zgodilo v pokrajini Trento).

Takemu pogledu je nasproval deželni tajnik LD Bruno Zvech, ki je zagrozil, da njegova stranka ne bo volila nikakršnega člana, ki bi predvideval tovrstne formule zastopstva. “To je pravi politični škandal”, je dejal Terpin. “Volilni zakon moramo izpeljati vključno s členom o evropskem modelu”, je nadaljeval deželni tajnik SSK in očital Levim demokratom, da s svojim nespametnim početjem silijo SSK v pogajanja z desno sredino. “Od našega položaja pa ne bomo odstopili”, je še dodal Terpin in najavil, da bo deželni svetnik Mirko Špacapan v ponedeljek, 29.1.2007, vložil osnutek volilnega zakona, ki vsebuje člen o evropskem modelu za manjšine. Žal tak razvoj dogodkov bo imel posledice na naslednjih volitvah v Nabržini in Gorici. SSK mora ohraniti svojo avtonomijo in

Foto IG

imeti proste roke. Slovenska skupnost je med drugim omogočila kompromis v občini Devin-Nabržina, s tem da se je odpovedala lastnemu kandidatu ter dala prosto pot kandidatu LD Veroneseju. V luči zadnjih dogajanj pa se da ta dogovor lahko zamrzniti.

Slovenca.” Zadnji predlog je po mnenju Damijana Terpina ustavno vprašljiv: “Kdo se lahko izjavi za Slovenca?, kaj to sploh pomeni?”, se je vprašal tajnik SSK. Ko so LD ugotovili, da po pravem vidiku njihov model nima nikakršne možnosti uveljavitve, so bili v kotu, tudi ker je medtem desnica vložila osnutek volilnega zakona. Po mnenju izvedenca prof. Cosulichia iz Trenta, ki ga

Svet slovenskih organizacij

Dan posvečen Lojzetu Bratužu

V okviru Bratuževega leta, ki bo počastilo 70-letnico smrti skladatelja in pevovalca Lojzeta Bratuža, bo tej enkratni osebnosti med drugim posvečen poseben dan. Na pobudo Sveta slovenskih organizacij oziroma Kulturnega centra Lojze Bratuž, Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, Zveze slovenske katoliške prosvete, Združenja cerkvenih pevskih zborov ter Prosvetnega društva Podgora se bo v petek, 23. februarja, povezano

zvrstilo kar troje dogodkov. Ob 17. uri bo na mestnem pokopališču v Gorici na Bratuževem grobu izvedena počastitev s krajšo mislijo, manjšo vokalno skupino in polozitivno vencev. Ob 18. uri bo v Podgori tamkajšnje društvo z zbori in recitacijsko skupino mladih nastopilo pred stavbo, v kateri je bil Lojze Bratuž zaslišan in mučen, ter še na trgu pred cerkvijo. Ob 19. uri bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž najprej kratka slovesnost pred stavbo oziroma spome-

nikom, v veliki dvorani pa se bo zatem odvijal program z zboroma Mirko Filej in Lojze Bratuž, orkestralnim sestavom Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, recitalom sonetnega venca Venec spominčič možu na grob Ljubke Šorli v izvedbi skupine Petra Simonitija iz Celja, ter slavnostni govor pisatelja Borisa Pahorja. Likovno podobo plakata in vabila bo izoblikoval Franko Žerjal. Na dogodka tega dneva, ki nosi naslov "V svetla spomin ...", je vabljen najširša javnost, kakor se jim s svojim imenom lahko pridružio vse tiste ustanove in organizacije, ki bi želele na ta način počastiti pomen Lojzeta Bratuža za vso našo narodno skupnost oziroma za kar najgloblje razumevanje med vsemi ljudmi danes in jutri.

Predsednik SSO za Goriško
Janez Povše

Zadovoljstvo ob izidu referenduma v Trziču

Stranka Slovenska skupnost z zadovoljstvom sprejema izid nedeljskega referenduma glede sistema upravljanja odpadkov, ki se je odvijal v Trziču.

Izbira je bistvenega pomena za celoten pokrajinski načrt glede odvajanja in uničevanja odpadkov. Na nedavnem srečanju leve sredine, na katerem je bil govor o družbi Iris, je bilo jasno izraženo, da sistem,

ki ga je goriška pokrajinska uprava uvedla maja 2004, daje dobre rezultate. Seveda bi bili rezultati lahko še boljši, če bi tak sistem uvedli tudi v Trziču. Tukaj pa je trziška mestna uprava morala odločitev predati ljudskemu glasovanju, ki ga je izsilila desnica. Izid referenduma je pokazal, da ljudje ne nasedajo taki površni obravnavi problema, ki globoko zadeva vsakdanje

življenje. Kdor je izsilil tako glasovanje, se očitno ne zaveda vpliva na okolje, ki ga predstavljajo sežigalne naprave in odlagališča. Ločeno zbiranje odpadkov na domu je po oceni Slovenske skupnosti danes edina pravilna izbira, ki jo med drugim podpira Evropska skupnost. SSK ob koncu še pozdravlja pobudo družbe, da omogoči strankam občevanje in prejetje računov ter ostalih poštinskih sporočil v slovenskem jeziku, kar je tudi predvideno po njenem statutu.

Stranka Slovenska skupnost
Goriško pokrajinsko
tajništvo

Javni razpis Urada vlade RS za Slovence v zamjestvu in po svetu

Urad vlade RS za Slovence v zamjestvu in po svetu razpisuje javni razpis za finančno podporo organizacij slovenske narodne skupnosti v zamejstvu v letu 2007 za programe in projekte. Cilj javnega razpisa je spodbujanje dejavnosti, ki med Slovenci v zamejstvu omogočajo:

- utrjevanje in ohranjanje narodne, jezikovne in kulturne identitete
- medsebojno povezovanje
- ohranjanje vezi z Republiko Slovenijo

- vzdrževanje struktur in dejavnosti avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah

Na javni razpis se lahko prijavijo tako pravne kot fizične osebe. Prošnje je treba oddati na obrazcih, ki so na razpolago na spletni strani Urada do 28. februarja 2007 na sedež Sveta slovenskih organizacij (SSO), ulica Donizetti 3, Trst.

Stranka Slovenska skupnost Koga izključuje evropski model?

Slovenska skupnost ocenjuje kot neosnovano in zavajajoče stališče SKGZ o deželni model namreč omogoča, tako kot doslej, da Slovenci lahko še nastopajo v italijanskih strankah, slovenski narodni stranki pa le ponovno omogoča, da tudi sama lahko uspešno sodeluje na volit-

vah. Prav tako je izmišljena trditev SKGZ, da bo volilni zakon zagotovil zastopstvo slovenski manjšini ali pa samo enemu njenemu delu. Evropski model ne bo žal zagotovil nikomur ničesar, saj postavlja vstopni prag enega odstotka veljavnih glasov, česar ne bo lahko dosegli. Zagotovilo o zajamčenem sedežu v deželni svet bomo imeli le po odobritvi novega deželnega statuta, seveda če bo parlament sprejel predlog, ki ga je izdelal deželni svet. Tudi v tej bitki se žal SKGZ ni izkazala, saj je na advicijah zastopala popolnoma nekonzistentna in neutemeljena stališča.

Na dnu...

Kompromisna rešitev, ki naj bi po mnenju SKGZ bila še možna, je že prisotna v sedaj predlaganem evropskem modelu, saj 1% vstopni prag in visoko število podpisov za predstavitev liste predstavljata že itak težak kompromis glede na začetne zahteve SSK. Končno SSK ugotavlja, da se je SKGZ o ostrino svojega stališča popolnoma prilagodila pozicijam največjih nasprotnikov samostojnega političnega nastopanja, ki so prisotna le še pri nekaterih zastopnikih Levih demokratov. Pozablja pa, da bi morala zastopati najprej širši interes slovenske manjšine: v tem političnem trenutku, ko celo skrajna desnica pristaja na evropski model in torej obstajajo zelo realne možnosti, da končno uveljavimo eno ključnih pravic naše manjšine, se SKGZ s svojim nerazumnim stališčem postavlja izven konteksta resničnih zastopnikov manjšinskih interesov.

Neuspešna pogajanja župana Dipiazze Politične igre okrog uplinjevalnikov

Vprašanja zgraditve dveh sodobnih naprav za uplinjevanje naravnega plina v tekočem stanju v Tržaškem zalivu je na dnevnem redu javnega razpravljanja že od lanske pomladi, ko sta španski kapitalisti družbi Endesa in Gas natural predstavili zadevna načrta in je tako stekel postopek za pridobitev mnenj zainteresiranih krajevnih uprav (občin) od Lignana in Gradeža pa do Trsta in Milj, in to s posebnim ozirom na vplivanje njunega delovanja na okolje. To nalogo je v skladu s svojimi pristojnostmi prevzela Dežela (Furlanija-Juljska krajina), ki je v ta namen posredovala omenjenim občinam le glav-

sti je vladalo veliko zanimanje, kako se bo izrekla tržaška Občina, na katerem ozemlju naj bi se zgradil kopenski uplinjevalnik družbe Gas natural. Njeno uradno stališče se je v zadnjem obdobju stalno spreminjalo. Župan Dipiazza se je nagibal k povoljnemu mnenju za gradnjo kopenskega terminala, prav tako tudi njegov občinski odbor. Končno stališče bi moral zavzeti občinski svet na seji 18. januarja. Ugoden glas so napovedali tudi Levi demokrati. Na začetku se je spregovoril župan Dipiazza, ki je občinskemu svetu razkril, da se je že dalj časa dogovarjal z družbo Gas natural, da bi tržaški Občini za dobo dvajsetih let nakazova-

gradnjo obeh plinskih terminalov, kot je predlagal župan.

Ta nepričakovani "umik" najprej župana in nato še njegove upravne večine je sprožil v tržaškem političnem svetu živahne polemike in komentarje, ki še ved-

no odmevajo. Mnogi poudarjajo predvsem to, da se je župan z zakulisnim dogovarjanjem z omenjeno špansko družbo o ekonomskih ugodnostih za Občino kot "ceno" za pristanek na gradnjo kopenskega plinskega terminala spustil v politično pustolovščino, ki ga je na koncu prisilila k javnemu umiku in razkrila vso njegovo domišljavost, kaj vse on zmore. Deželni predsednik Illy po vsem tem ocenjuje, da se tržaška Občina sploh ni izrekla o vplivih uplinjevalnikov na okolje, za kar je bila vprašana. Zato sklepa, da tržaška Občina nima nobenih pomislov glede škodljivih vplivov načrtovanih uplinjevalnikov na okolje in zato v bistvu ne nasprotuje njihovi gradnji.

Pri vsem tem pa moramo vedeti, da ima Dežela predvsem to nalogo, da izdelava svoj predlog o gradnji plinskih terminalov v Tržaškem zalivu in ga nato posreduje ministrstvu za okolje v Rimu. Osrednja vlada bo določila število uplinjevalnikov, ki naj se zgradijo v državi, in njihovo lokacijo. Tržaška Občina ostaja pristojna za izdajo ali zavrnitev gradbenega do-

ne obrise načrtov, tako da pravzaprav niso imele zadostnih podatkov za njihovo ocenitev in so jih zato že v prvem krogu zavrnile. Zato je Dežela naknadno zahtevala od ministrstva za okolje dodatno dokumentacijo. Ko jo je prejela, jo je posredovala občinam s prošnjo, naj izrečejo svoje mnenje glede vplivov omenjenih naprav na okolje.

Vse naprošene občine so v določenem roku potrdile svoje prejšnje nepovoljno mnenje glede obeh uplinjevalnikov, to se pravi pomorskega (gradnjo katerega predlaga španska družba Endesa, in kopenskega na področju nekdanje naftne čistilnice Esso v neposredni bližini delujoče železarnice pod Škednjem). Vse vprašane obalne občine so potrdile svoje negativno mnenje glede gradnje uplinjevalnikov zaradi škodljivih posledic predvsem za turizem. V javno-

la po pet milijonov evrov bonitete letno, v primeru da bi dobila od vlade dovoljenje za gradnjo uplinjevalnika v

Žavljah in še nekatere druge ugodnosti. Do dokončnega dogovora pa še ni prišlo. Zaradi tega je župan ogorčeno napovedal svoj osebni negativni glas. Ta nepričakovana sprememba stališča je spravila v zadrego vse tiste politične sile, ki so bile pripravljene podpreti pozitivno stališče občinske uprave. Med temi so bili, kot omenjeno, tudi Levi demokrati, ki se nato niso udeležili glasovanja. Tako je občinski svet z 32 glasovi desnosredinske večine, Marjetice, SKP, Zelenih in Občanske liste zavrnil

voljenja v primeru, da bi vlada izbrala Trst kot lokacijo za enega ali dva uplinjevalnika.

Potem ko je tržaški župan očitno pogorel pri dogovarjanju, ki ga je sam vodil z zadevno špansko družbo, išče sedaj pomoč pri Deželi, katero je doslej omalovaževalno prezrl. Znano pa je, da predsednik Illy podpira gradnjo plinskih terminalov v Tržaškem zalivu, zato se je dosedanje županovo ravnanje izkazalo kot velika politična napaka.

Alojz Tul

NO ai rigassificatori - NE plinski terminal

NOGT

www.no-gas-terminal.net

Povejmo na glas

Resneje upoštevati spremembe časa

Ob podatkih, ki jih je v pogledu na minulo leto 2006 objavila raziskovalna agencija Eurispes, se lahko resno zamislimo. Gre sicer za analizo razmer v Italiji, vendar ni težko prepoznati, da večina ugotovitev odseva tudi druge prostore razvitega sveta, mimo njih pa ne moremo niti mi znotraj slovenske narodne skupnosti. Treba je priznati, da so podatki v mnogočem osupljivi, čeprav sploh ne novi, saj dokazujejo, kako se svet hitro spreminja. Kako bliskovito se spreminjajo življenjski pogoji in kako se nanje danes človek odziva, kaj pričakuje in si želi in kaj ga navdaja s skrbjo in tesnobo. Eurispes trdi, da želijo Italijani pozabiti vzdušje splošnega nazadovanja zadnjih let, čeprav se zavedajo šibke družbene učinkovitosti, zamujanja, nezadostnosti struktur in mnogokrat nedorasle politike. Dobra tretjina ljudi meni, da se je v letu 2006 ekonomsko stanje njihovih družin poslabšalo, tolaži pa se z mislijo, da se bodo v tem letu razmere vsaj rahlo izboljšale. Osrednjo skrb - kar slej ko prej ne velja za preostalo Evropo - vzbujajo organizirani kriminal, ekonomske razmere so na drugem mestu, sledi jim strah pred terorizmom in negotovost zaradi premajhnega zdravstvenega skrbstva, saj država ne vlaga dovolj v socialo. Vse bolj bo treba upoštevati priseljence, več kot 3 milijone jih je, ki spreminjajo družbeno podobo, ter vse večje razsežnosti spolnega nasilja, še posebej nad mladoletniki, kjer je mogoče zabeležiti silovito naraščanje pedofilije. Svoboda tiska

peša, medije vse bolj obvladujeta konflikt interesov ter takšno povezovanje, ki uveljavlja preveč podobne poglede na dogajanja, medtem ko televizijo načrtno duši politična kontrola.

Velike spremembe se dogajajo na povsem osebni ravni in dokazujejo, kako živimo v povsem novih razmerah. Mladi zelo dolgo ostanejo doma in jih je med mlajšimi od 35 let kar 60% brezposelnih, istočasno je stalnih delovnih mest vse manj. V zadnjih treh desetletjih se je število zakonskih zvez zmanjšalo za tretjino in temu primerno kar 67% Italijanov odobrava Pacts, vendar ne poroke med istospolnimi partnerji, ki tudi ne bi smeli imeti pravice do posvojitve otrok. Več kot 80% ljudi dovoljuje splav, kadar je življenje matere v resni nevarnosti, oziroma kadar je plod usodno poškodovan. Del novega časa je ne nazadnje uživanje mamil, kjer je govor o generaciji K, se pravi generaciji kokaina, ki je vse cenejši, njegova poraba je vse večja, število porabnikov je iz dneva v dan višje.

Naj se z navedenim strinjamo ali ne, osrednji tok življenja vse večjega dela sveta je tako usmerjen. Ta tok dobesedno preobvrta razmere in ustvarja novo resničnost, do krutosti ga pogojuje ekonomija oziroma strah, da bi imeli premalo. Tudi če tega toka ne odobravamo, je njegova moč dejstvo, ki s časom le pridobiva. Njegovo boljše smer bi lahko uveljavili le s silovitim in popolnim zasukom, za katerega bi se morali odločiti že zdavnaj.

Janez Povše

Sprejem stranke Slovenske skupnosti

Minister Bajuk: "Paziti moramo na recipročno spoštovanje manjšinskih pravic!"

Foto IG

"Prepričan sem, da boste na probleme, ki ste jih poprej omenili, dobili primerno rešitev, ker ste Slovenci, ker ste Primorci in ker je beseda pri vas vedno držala." Ali bo slovenski finančni mini-

ster Andrej Bajuk - glede afere LD-SSK o volilnem zakonu - imel prav ali ne?

Na tradicionalnem sprejemu, ki ga stranka Slovenska skupnost prireja ob začetku vsakega novega leta in ki je tokrat potekalo v gostilni Sardoč v Prečniku takoj potem, ko se je zaključil izredni kongres stranke, nihče ni imel že odgovora v žepu.

Med zidovi lepe dvorane kraške gostilne so sicer še odmevale polemike, ki so poprej korenito zaznamovale potek kongresa, zlasti med predstavniki stranke, ki so v svojem nagovoru poudarili hudo položaj, v katerega so nekateri politični zavezniki leve sredine na deželi pahnili SSK. Novoizvoljeni deželni predsednik stranke Rafko Dolhar je svoj pogled dodatno utemeljil.

"V teku je bitka za preživetje našega zastopstva v deželnem svetu, žal pa nam naši

zavezniki režejo vejo, na kateri skupno sedimo. Ob takih soočanjih se vezi krhajo. Želimo ohraniti našo lojalnost v snovanju političnih zavezništev, nikakor pa ne moremo prezreti določenih dejstev. Opozoril bi tudi, da je letos delovanje naše stranke vezano na 60. obletnico našega samostojnega političnega udejstvovanja." Predsednik SSK računa tudi na sodelavce in aktiviste, da bi stranko čimbolj 'popularizirali', "saj med našimi ljudmi ni vedno lahko povedati, kako se včasih ne strinjamo z našimi narodnostnimi prijatelji." Tako Rafko Dolhar.

Spravne pa so izzvenele besede

li možno najti skupni imenovalec, "tako kot smo ga dobili v Nabrežini". Podpora Marjetice Slovenski skupnosti je prinesel načelnik deželne skupine Cristiano Degano in dejal, "da kdor bo volil proti zakonu, bo moral svojo izbiro dobro utemeljiti."

Ko je državni podtajnik Miloš Budin stopil pred mikrofonom, da bi pozdravil goste in simpatizerje SSK, je bil njegov položaj res nezavidljiv. Kot predstavnik države vlade, predvsem pa kot pripadnik Levih demokratov je Budin s svoje strani zagotovil sporazum "s tako rešitvijo, ki bi zadovoljila vse, vse Slovence."

Deželni tajnik Terpin pa je pou-

nem obljubil goriškemu županu Brancatiju podporo SSK v pripravi na bližajoče se občinske volitve. Deželni tajnik se je obenem zahvalil dosedanjemu predsedniku Dragu Štoki, katerega je na položaju zamenjal Rafko Dolhar. Državni sekretar Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, Zorko Pelikan, je izpostavil pomen manjšin pri dobrem sodelovanju med Italijo in Slovenijo. Zadnji je pred mikrofonom stopil "protagonist slovenskega gospodarstva in finančnega preporoda" (tako je gosta predstavil Damijan Terpin), dr. Andrej Bajuk, ki je v svojem posegu najprej izpostavil prelomnico, ki je za Slovenijo pomenila uvedbo evro valute.

"Sprejem evra, dogodek, o katerem je bilo tačas veliko slišati, je delo celotne Slovenije. Naloge ne bi nikdar izvedli, ko se ga ne bi lotili kot nacionalni problem, če ga ne bi prevzeli kot cilj vseh nas v Sloveniji". Ta je po mnenju slovenskega finančnega ministra dr. Andreja Bajuka

glavni razlog za uspešen razplet finančnega dogodka. 'Evro-načrt' so namreč podprle tako vlade različnih vrst kot tudi socialni partnerji in celotna družba. "Podpisovati raznorazne socialne sporazume je lahka stvar, težko pa jih je izpeljati. V Sloveniji so delodajalci in delojemalci sprejeli sklep in se ga naposled tudi držali; tako prejšnja kot sedanja vlada sta v to verjeli." Socialni sporazum je bil v celoti spoštovan. Skle-

lenila se je torej pot vrnitve Slovenije v skupni evropski dom, "v našo Evropo. A vendar", je pripomnil minister Bajuk, "v dru-

gačno Evropo od tiste, v kateri so živeli naši predniki. Tedaj so bile človekove pravice onečaščene, saj ni bila vsem narodom dopuščena pravica, da živijo v svoji identiteti." Slovenci smo lahko danes toliko bolj ponosni, ker smo na evrokovanec za 2 evra napisali "naše sporočilo, našo zavezo, našo globoko željo, ki je ukoreninjena v duši slovenskega človeka. To so Prešernove besede: Žive naj vsi narodi. Živi naj tudi Slovenija in ne samo na slovenskih tleh, ampak povsod, kjer Slovenci živijo.

Kot najbolj pomembne besede s strani ministra Bajuka pa so izzvenele tiste o recipročnosti v ponujanju manjšinskih pravic. "Slovenija dosledno spoštuje pravice manjšin na svojem ozemlju. Še kako jih! Naše upanje in želja pa sta, da se bodo tudi sosednje

Mirko Špacapan

S kom v prihodnje sodelovati?

"Vtis imam, da več ne vemo, katere prijatelje imamo v Demokratičnem zavezništvu; preseneča me, da nimamo niti podpore slovenskih komponent levičarskih strank, ki pa nasprotno razmišljajo, kako bi izrinile Slovensko skupnost iz deželnega sveta. SSK ni nikdar česar koli storila komurkoli v škodo, predvsem ne slovenskim predstavnikom drugih strank. Vedno smo iskali možna sodelovanja. Ne vem, zakaj določeno

krovno organizacijo in Leve demokrate ter ostale Slovence drugih strank tako močno žuli naša prisotnost v deželnem svetu. Ne zavedajo se, da bi v slučaju odsotnosti SSK odpadlo širše zastopstvo slovenske narodne skupnosti. Slovenec, ki deluje v drugi stranki, zastopa interese svoje stranke, šele nato Slovencev. Mi pa v prvi vrsti obravnavamo vprašanja, ki se dotikajo naše manjšine. Slovenska skupnost se danes znajde na političnem razpotju: s kom v prihodnje sodelovati?"

Damijan Terpin

Prelomnica

"Slovenska skupnost meni, da je prišlo v levi sredini do prelomnega preobrata: Levi demokrati so glavni krivec, da v predlogu leve sredine k volilnemu zakonu ni člana o zajamčenem oz. olajšanem zastopstvu t.i. evropskega modela. To je škandal glede na dejstvo, da je desna sredina - vključno z nacionalnim zavezništvom - ta model sprejela. Ti dejstvi ponujata vprašanje, katera koalicija je danes pripravljena jamčiti manjšini njene pravice. SSK se bo trudila, da bo stališča znotraj leve sredine spremenila, tako da bo deželni svet končno odobril volilni zakon 'evropskega modela'. Če drugače ne bo šlo, vključno z glasovi desne sredine. Naj Levi demokrati kar volijo proti: volivci sami bodo nato odločili, kdo lojalno podpira našo manjšino in kdo jo podpira s figo v žepu, da bi izrabil njene kandidate, da bi si pridobil slovenske glasove. Priložnost izkoristim tudi, da bi čestital novoizvoljenemu predsedniku Rafku Dolharju. Pozdravljam Marka Šavrona za vstop v nadzorni odbor in spremembo imena za ohranitev zgolj izvirnika: Slovenska skupnost - dodatno tako izpostavljamo, da smo stranka slovenske manjšine."

odločili, kdo lojalno podpira našo manjšino in kdo jo podpira s figo v žepu, da bi izrabil njene kandidate, da bi si pridobil slovenske glasove. Priložnost izkoristim tudi, da bi čestital novoizvoljenemu predsedniku Rafku Dolharju. Pozdravljam Marka Šavrona za vstop v nadzorni odbor in spremembo imena za ohranitev zgolj izvirnika: Slovenska skupnost - dodatno tako izpostavljamo, da smo stranka slovenske manjšine."

Dolgoletnemu organizatorju Mariju Kralju so izročili priložnostno priznanje (foto IG)

kandidata leve sredine na prihodnjih administrativnih volitvah v Retovi občini Massima Veroneseja, ki meni, da bo na deže-

daril pomen, ki ga Svet za Slovence RS ima pri krojenju takih odnosov, ki "jih mora imeti enotno narodno telo. Terpin je obe-

lenila se je torej pot vrnitve Slovenije v skupni evropski dom, "v našo Evropo. A vendar", je pripomnil minister Bajuk, "v dru-

države iz tega česa naučile in zagotovile tudi našim ljudem, ki živijo izven slovenskih državnih meja, takšne pravice in takšen status, kot ga Slovenija priznava manjšinam v svoji lastni državi", je dejal slovenski finančni minister in dodal, da se njegovo politično gibanje bori zato, da bi naši zamejski predstavniki sedeli v slovenskem parlamentu. "Slovenija je pač širša kot to, kar določajo naše meje".

Večer je nato ob kozarcu zlahotne kapljice in dobrega prigrizka gladko stekel. Da je večer postal še bolj prijazen, so poskrbela dekleta Mladinske vokalne skupine z Vrha sv. Mihaela, ki jo vodi Mateja Černic.

Igor Gregori

S 1. strani

"Soočamo se..."

Damijan Terpin se je v svojem posegu med drugim dotaknil še dveh tematik, in sicer ustroja Sveta za Slovence v RS in zaščitnega zakona. "Predsednik slovenske vlade Janez Janša zelo skrbno sledi problematiki slovenskih narodnih manjšin. Slovenski premier je v okviru Sveta predlagal ustanovitev pododborov, da bi delovanje organa lažje potekalo. To je velika zasluga." Glede zaščitnega zakona pa je Terpin omenil sestanek z italijansko ministrico Lanzilotta in je hkrati še izrazil začudenje, zakaj pristojni minister D'Alema še ni imenoval svojih predstavnikov v paritetni odbor, organ, na čelo katerega SSK predlaga Iva Jevnikarja: Slovenska skupnost namreč upa v nov zakon paritetnega odbora, ki naj bi med drugim razrešil zagonetko glede slovenske sekcije na tržaškem konservatoriju Tartini. Ob sklepu svojega posega se je Damijan Terpin v imenu stranke uradno zahvalil prisrčnemu sodelavcu Mariju Kralju za delo, ki ga v vseh teh letih opravljal na sedežu stranke v Trstu. Na dnevnem redu izrednega kongresa SSK

pa je bila še izvolitev novega deželnega predsednika. Z močnim aplavzom delegatov in delegatk je kongres izvolil za predsednika Slovenske skupnosti Rafko Dolharja, ki ga je za to funkcijo predlagalo deželno tajništvo: dosedanjemu predsedniku Dragu Štoki, ki je položaj v stranki zapustil, potem ko je bil imenovan za predsednika SSO, so vsi prisotni iz srca čestitali. Ker je Rafko Dolhar zapustil mesto v nadzornem odboru, so tržaški delegati na njegovo mesto izvolili Marka Šavrona.

SSK je na izrednem kongresu soglasno sprejela podaljšanje mandata kongresne dobe od dveh na tri leta kot tudi predlog, naj bo ime stranke zgolj v slovenski obliki po vzoru ostalih manjšinskih političnih strank v Italiji. V razpravi so se delegati in delegatke dotaknili najpomembnejših aktualnih argumentov, od bližnjih volitev v občini Devin - Nabrežina, do osebnih in zdravstvenih izkaznic, na katerih so slovenska imena zapisana brez šumnikov, ter urbanističnega zakona, ponovne vzpostavitev Kraške gorske skupnosti in Kraškega parka.

Ko je predsednica izrednega kongresa, Fulvia Premolin, zaključila debato, je bila ura že pozna, saj so ostali gostje že čakali na tradicionalno družabnost Slovenske skupnosti, ki velja za pravo dobrodošlico novemu letu.

Špacapan bo predlagal...

Deželni svetnik Špacapan bo predstavil predlog volilnega zakona, ki bo vseboval evropsko normo za slovensko manjšino in olajšani postopek za zbiranje podpisov. To je odločitev Slovenske skupnosti po sestanku večine, kjer je prišlo jasno do izraza, da je edino evropski model ti-

sti, ki ima danes pravno zaslonbo za zastopstvo slovenske narodne skupnosti v deželnem svetu. Levi demokrati sploh niso predlagali več druge rešitve, ker je enostavno nimajo, ostajajo pa negativno razpoloženi do dejstva, da bi Slovenska skupnost predstavljala Slovence v deželnem svetu. Namesto da bi sprejeli normo, ki jo tudi zdrava pamet narekuje, saj je edina ki bo doživela tudi podporo desnice, trmasto vztrajajo na odklonilnem stališču do slovenske manjšinske stranke. To je politično zelo hudo in bo vsekakor imelo

negativne posledice nad nadaljnimi možnostmi sodelovanja v sklopu leve sredine. Nešteto krat je bilo že dokazano, da z evropskim modelom manjšina ohrani vso svojo raznolikost, bodisi znotraj manjšinske liste same, bodisi z neokrnjeno možnostjo, da vsi ostali nastopajo, kot do sedaj, na vsedravnih listah. Dejstvo pa, da demokratično zavezništvo ni zmožno enotno podpisati zakona, ki vsebuje normativo za slovensko manjšino, medtem ko se je zedinilo na vseh ostalih ključnih zadevah, je po oceni SSK naravnost sramotno.

Kako Levi demokrati rešujejo Slovence v Italiji

V zadnjem tiskovnem poročilu o volilnem zakonu LD "zagovarja jo koncept pluralnega in ne etničnega ozemlja, v okviru katerega branijo načelo državljanstva". Poskušajmo navesti, kaj to pomeni v praksi:

1. Slovenska manjšina nima svojega ozemlja, ampak ga mora deliti z ostalimi državljani.
2. Trgovski dom v Gorici je last vseh kultur, zato se mora mo zadovoljiti z nekaj sobami.
3. Narodni dom v ulici Filzi v Trstu ima univerza, ki je last vseh, tudi nas Slovencev.
4. Narodni dom pri Sv. Ivanu naj ostane prazen, ker itak nimamo kaj dati noter.
5. Kraška gorska skupnost je nepotrebna, ker upaja zaščiten slovensko

6. Slovenska glasbena sekcija na Tartiniju je odveč, ker uvaja razlike med profesorji.
7. Sindikat slovenske šole je nepotreben, ker itak vse Slovence ščiti sindikat CGIL.
8. Krovni organizaciji sta nadležni, ker spominjata na obveze Italije do slovenske manjšine.
9. Slovensko skupnost je treba zatreti, ker ovira vse zgornje načrte. Seznamu lahko vsak pameten Slovenec doda nekaj sto točk. Lepa hvala za tako pomoč!

Mirko Špacapan

Srečanje slovenskih katoliških časnikarjev v Ljubljani ob prazniku zavetnika sv. Frančiška Saleskega

Katoliški časnikarji, "kredibilni iskalci poti za nadaljevanje življenja v civilizaciji"

Vsi, ki delujejo pri sredstvih družbenega obveščanja, imajo pomembno, odgovorno in težko poslanstvo, saj morajo vzgajati, je v sredo, 24. januarja, med homilijo pri maši v kapeli nadškofijskega dvorca v Ljubljani poudaril nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran. Iz vse Slovenije ter italijanskega in avstrijskega zamejstva se je namreč v slovenski prestolnici zbralo na praznik zavetnika katoliških časnikarjev, pisateljev in tiskarjev lepo število časnikarjev in sotrudnikov na tradicionalnem srečanju in maši, pri kateri sta ob nadškofu somaševala tudi mariborski pomožni škof in predsednik komisije za sredstva družbenega obveščanja pri Slovenski škofovski konferenci msgr. Peter Štumpf in urednik Ognjišča msgr. Franc Bole.

Glavna norma je zvestoba evangeliju in krščanskemu oznanilu, je povedal msgr. Uran. Gre za iskanje poti in sredstev, da bi veselo oznanilo posredovali človeštvu, ki tudi po stranpotih išče resnico in pravico. Kristus se ni umaknil pred bremenom trpljenja, ampak ga je sprejel in nam je tako postal zgled. Njegovo trpljenje je bilo vendar odrešilno, prek njega je namreč vse pritegnil k sebi. Nase je sprejel delež vseh najtemnejših izkušenj, ki lahko doletijo človeka. K oznanjevanju tega smo

klicani vsi, ki nas povezuje poklic katoliških časnikarjev: tudi sodelavci in vsi kristjani. Časnikarji pa "ne opravljate katerekoli službe, ampak ste sodelavci velikega oznanjevalnega poslanstva Cerkve." Smo namreč priče velike sekularizacije družbe, čeprav so še vedno prisotna ognjišča tradicije in kulture. Zato je potrebno neprestano oznanjevanje in širjenje kulture, ki je utemeljena na krščanskih vrednotah. "Ostanite tesno povezani s Kristusom, da bi mogli z njegovimi očmi gledati na svet!" Potrebna sta pogum in odločnost, kot pravi papež Benedikt XVI., da se ne bi prilagajali delnim resnicam. "Polagam vam na srce, da bi bili glasniki resnice in ustvarjalci miru," je na koncu homilije povedal nadškof Uran. Poleg tega pa je navzoče pozval, da bi posebno pozornost namenjali zakonu in družinskemu življenju, ki je temelj zdrave družbe in vzgoje za življenje. Po maši je po pozdravu msgr. Petra Štumpfa imel osrednji govor prof. Justin Stanovnik (v celoti ga objavljamo na strani 9). Vprašal se je, v kaj zori evropski čas. Katoliški časnikarji imajo po njegovem mnenju dramatično in urgentno vlogo, da prispevajo k obnovi civilizacije v njeni normalnosti. Potreben je nov jezik. Osvojijo naj ga tako, da prvine

svoje krščanske in človeške obvečenosti na novo zagledajo oz. opazijo ter pridobljena spoznanja širijo na način, ki bi ne dopuščal nobenega dvoma o tem, da jih pri tem vodita naklonjenost in skrb za ljudi. Samo tako bodo kredibilni iskalci poti za nadaljevanje življenja v civilizaciji.

V bogati razpravi je Jurij Paljk povedal, da gre pravzaprav za smerice, ki jih je nedavno podčrtal tudi milanski nadškof Lettamanzi na cerkvenem shodu v Vero-

ni: pričevanje in dejanja. Povedal je tudi, da pogrešamo večjo podporo in prisotnost magisterija, kar je za naš poklic posebno po-

membno, saj smo "manjšina v manjšini". Novi jezik pa je zanj v tem, da ohranja iskren odnos do bralca, da ga imaš rad. Hanzl

Tomažič je dejal, da je na slovenskem Koroškem stanje podobno, glavna skrb pa je slovenska beseda, za katero se morajo boriti. Tudi zato je navdse pomembno utrjevati vezi z matično domovino. Msgr. Štumpf je dodal, da je včasih brezupno čakati besedo tistih, ki nimajo enakih misli in namenov. Zato je tudi v tem trenutku, ko je slovenska Cerkev pod udarom, važno, da katoliški mediji strnejo moči, povežejo srca ter izmenjujejo izkušnje in sposobnosti. "Radi bi nas razdelili..." Zato je navzoče naravnost prosil, naj si prizadevajo za enotnost in povezanost v Cerkvi. Nekaj izzivalnih besed, ki so v kom lahko tudi vzbudile bridke nasmehe, pa bi bilo o njih vredno resno razmisliti, je spregovoril urednik Vestnika g. Dušan Jakomin: "Smo preveč akademski, romantični, neoperativni in klerikalni..." Tudi zato prepogosto nezanimivi. Zato je še enkrat - pozval mlade: "Na dan! Povejte svoje mnenje, ali smo duhovniki še kredibilni!" Srečanje je sklenil prof. Stanovnik z mislijo, da je prihodnost Evrope nenapovedljiva. Človek je v zgodovini sicer usmerjen v dobro, pomembno pa je se iz zgodovine učiti, da bi se ne ponovile katastrofe 20. stoletja. Katoličani vzgajamo človeka za vse čase, to je naša posebna naloga. Stojimo na Termopilah, na resnici, in trdno verjamejo, da bodo ljudje to uvideli. Čim globlje bomo razumeli sebe, tem večji uspeh bomo imeli.

DD

"Vera doživetja" velikega misleca in politika

Kocbekov odnos do vere

Zanimivo je prebrati Kocbekova dela tudi s pogledom na njegovo vero. Ko se tako pred nas razgrinjajo najrazličnejši dogodki in doživljaji, ki jih opisuje, bralec ob njih velikokrat dobi zelo nasprotujoči si pogled na njegovo osebno vero kot tudi na nevero. Na tem področju obstaja za bralca velikokrat nejasen, celo zagoneten, obenem pa velikokrat prav tako skrivnostno versko zanimiv, da bralca pritegne prav zaradi svojega osebnega verskega sporočila. Pripisujejo mu, da je bil nesporno velika politična osebnost. To se kaže zlasti iz njegovih spisov iz obdobja 1941-1945. Njegovi članki o krščanstvu in marksizmu, o španski državljanski vojni, o našem narodu so nedvomno bili v ti-

stem času, ko so nastajali nekakšna provokativna literatura. Iz njih vidimo, da je bil poleg

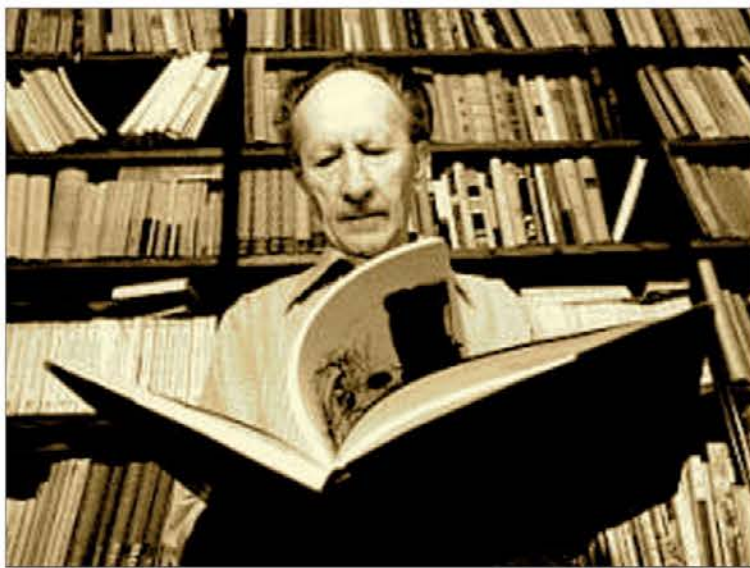
politika tudi teolog, čeprav je napadal tedanji kler, kot tudi nedopustne strankarske politične intrige, v katere se je vodstvo tedanje Cerkve vmešavalo. Njegovo realno pisanje, za tisti čas celo drzno, je s temi spisi sprožilo v cerkve-

nih krogih zaprepaščenost, predvsem zato, ker je bilo znano, da on Cerkev pozna, na drugi strani pa je poznal zelo dobro tudi francoske personaliste. Njegova stališča o nekaterih za tisti čas novih, obenem nepojmljivih temah med krščanstvom in marksizmom so vzbudila polemiko, predvsem zato, ker so bila nova in aktualna. Ko jih danes presojamo, vidimo, da so bila velikokrat na žalost nedorečena in naivna, čeprav so bila za tisti čas, ko so bila napisana, nekaj izrednega. Ob vsem tem se zastavlja vprašanje: "Je bil Kocbek veren?" Vsekakor, bil je osebno veren, ni pa se opiral na cerkvene dogme, velikokrat tudi ne na cerkveni nauk, čeprav je vse to upošteval! Iz spisov kot tudi iz stikov z njim smo lahko spoznali, da je bil notranje veren, imel je vero srca, kakršno poznamo pri marsikaterem vernem izobražencu. Običajno takšna oblika vere prehaja

pri verniku v neki mistični svet, zato tak vernik živi v mističnih sferah, ki jih "običajni nedeljniki" (verniki, ki pridejo v cerkev na nedeljo), ne dojemajo. Kar takšen človek doživi, to potem sporoča, bodisi z govornjo ali pisno besedo. Tu prihaja do zanimive zagonetke: Nikoli se ne dojemajo, v kaj pravzaprav takšen vernik veruje in prav tako tudi ne, kaj mu Bog resnično pomeni, ker oboje, vero in Boga, dejansko on osebno doživlja skupaj. Kot vernik se Kocbek ni oziral na dualizem, ki ga zagovarja Cerkev in temelji na obstoju duha in materije, Boga in sveta, duše in telesa, onstranstva in tostranstvi, božjega kraljestva na zemlji in kraljestva večnosti po smrti. Pri taki obliki vere, kot jo je imel Kocbek, govorimo, da je to vera doživetja. Ta pa je bila pri njem vedno vidna. Iz dogmatičnega kot tudi iz versko fundamentalističnega pogleda se pri takem verniku težko presoja njegova osebna vernost, zato tudi nekateri

pišejo, da Kocbek ni bil veren, ker ga gledajo s tega zornega kota. On se je skliceval na svoje osebno doživljanje Boga in iz tega doživljanja je tudi živel, razmišljal, pisal, kontaktiral z okoljem in predvsem s "svojim" Bogom! To je tudi njegova vera v evangelij. Vse to njegova literarna zapuščina naravnost izžareva. (Taka vrsta verovanja, kot je tu omenjena, se danes zelo poudarja. Res pa je, da v Kocbekovem času niso radi govorili o izkustveni obliki vere. Temu so se začela odpirati vrata šele po koncilu...) Še nekaj je zanimivo. Nikoli ni ločeval in tudi ne poudarjal tostranstvi in onstranstvi, to mu je bilo sveto, skupaj s svetostjo zemlje, svetostjo človeka, svetostjo saborca, celo s svetostjo NOB-ja, kar je za marsikoga spokljevno, svetostjo stvarstva, svetostjo življenja, svetostjo umiranja... To je bila vera misleca, ob katerem so se in se bodo nekateri vedno spotalikali.

Ambrož Kodolja

5. NAVADNA NEDELJA

Iz 6,1-2a.3-8; Ps 138; 1 Kor 15,1-11; Lk 5,1-11

Današnja nedeljo imenujemo "Nedeljo za življenje". Zavedali naj bi se namreč, da živimo za druge, za tiste, ki jim življenje ni posuto z rožicami, ter za tiste, ki ne znajo ali ne morejo braniti svojega življenja. To so predvsem ženske in otroci. In takih je še največ v Afriki. Tu misijonarji, zdravniško osebje, prostovoljci in drugi se borijo proti strašni bolezni Aidsa, ki ponekod davi kar petdeset odstotkov prebivalstva. Omenimo še najprej ženske in otroke, deklice, ki si ne znajo pomagati. Vrh tega se še sramujejo, da bi govorile v javnosti o posilstvih s strani vojaških zavojevalcev. Zato umirajo kot tihe žrtve nasilja in molka, namesto da bi izkričale svoj gnev pred vsem svetom. Toda zanje bi morali vpiti mi ter vsi ljudje dobre volje, in sicer s poukom, Solo, zdravili, hrano, zidavo bolnišnic in drugih zdravstvenih ustanov. Saj kristjani moramo prej ko vsi drugi de-

lati za življenje, ker ga moramo ljubiti v dejanju.

Svečnica mora razvneti plamen ljubezni, da bi darovali drugim dolžno skrb po zgledu našega Gospoda. Saj je on daroval že v začetku svoje življenje za nas. Postal je v padec in vstajenje mnogim (Lk 2,34). Svečnica ne sme postati samo lep zaključek praznovanja Jezusovega učlovečenja. Cerkev nas opominja, da je tudi dan posvečenega življenja za druge ne samo redovnikov in redovnic, pač pa vsakega kristjana. Tudi prvi petek, ki pade letos na svečnico, nam mora poživiti vero v tpečeja Jezusa, ki pričakuje tudi našo zavzetost za življenje. Blagoslov sv. skofa in mučenca Blaža naj nam poživijo ljubezen do bolnikov. "Dan bolnikov", 11. februarja, na praznik Lurške Matere Božje, naj nam usmeri pozornost v usmiljenje in delo za bolnike.

Prvo današnje berilo, ki je vzeto iz preroka Izaija, prinaša zelo obzirno vprašanje-prošnjo samega Boga za pomoč pri oznanjevanju Božjega kraljestva: "Koga naj pošljem? Kdo bo šel za nas?" (Iz 6,8). Če računamo samo nase, ne bo nikoli noben človek stopil na to pot za-

to, ker se čuti in je nevreden nebeskega veličastva. Tudi angeli drug drugemu vzklikajo in govore: "Svet, svet, svet je Gospod nad vojskami, vsa zemlja je polna njegovega veličastva!" (Iz 6,3). Kličete si, da je svet in pravičen samo Bog. Po serafih pa nas očičuje grehov in nečistih ustnic. Saj iz sebe smo njega nevredni. A on nas opogumi za odgovor klicu-vabilu k sodelovanju v tako visoki službi, kajti Bog biva v nedostopni luči in ga še noben človek ni videl in ga ne more videti (1 Tim 6,16). In še: Za ta poklic se ljudje med seboj opogumijo. Nekateri apostoli pridejo k Jezusu na povabilo drugih apostolov. Simon - Peter npr. posluša brata Andreja, ki ga navduši za Jezusa ter ga k njemu pripelje. Peter pa, dasi prvi v zboru apostolov, si vse življenje očita, da je velik grešnik, nevreden tako visoke službe, ko npr. reče Jezusu ob čudežnem ulovu rib: "Pojdi od mene, Gospod, ker sem grešen človek!" (Lk 5,8). A Jezus mu napove trpljenje in zato očiščenje v ognju preganjanja (Jn 21,18-19). Tudi prerok Izaija spozna svoj poklic v šoli trpljenja. Zato vzklikne: "Tukaj sem, pošlji mene" (Iz 6,8).

Psalm slavi Boga vpricho angelov in kraljev. Tudi danes Jezusa iščejo in slavijo cele množice. Takrat se je posluževal naravne prižnice, Simonovega čolna. Ob čudežnem ribolovu apostoli dobesedno usupnejo in strmijo, a čaka jih drugačen lov, ko bodo ljudi pridobivali za ljubezen do Boga in človeka, za Božje kraljestvo (Lk 5,19-20).

Drugo berilo govori tudi nam, naj vztrajamo v veri v Jezusa Kristusa. Kajti ta vera sloni na telesnem vstajenju Jezusa in po njem nas vseh. To vero v vstajenje naj živimo. Apostol Pavel govori o njej takole: "Izročil sem vam predvsem to, kar sem sam prejel: Kristus je umrl za naše grehe, kakor je v Pismih. Pokopan je bil in tretji dan je bil obujen, kakor je v Pismih. Prikazal se je Kefu (Petru), nato dvanajsterim. Potem se je prikazal več kot petsto bratom hkrati" (1 Kor 15,1-6).

Naševa še druge priče vstajenja Kristusa od mrtvih. S tem dokaže, da je naša vera stvarna, ker rešuje človeka greha in smrti. Nekateri pa se temu posmehujejo, tudi v današnjem času (Apd 17,32). Mi pa smo povabljeni, da vero v vstajenje "mesa" še drugim posredujemo.

POGOVOR Mauro Ungaro

Bogastvo katoliških tednikov

Pravkar se je končal mesec, posvečen verskemu tisku. O tem in drugem smo se pogovorili s kolegom Mauirom Ungarom, ki je zaposlen pri tedniku Voce Isontina.

Že kar nekaj let delaš pri tedniku Voce Isontina. Kdaj in kako si se približal škofijskemu glasilu?

Bil sem eden izmed sodruznikov tedenskega glasila, ki smo ga ciklostilirali v župniji, kjer sem zrasel. Za to je zvedel nekdanji urednik tednika Voce Isontina g. Renzo Boscarol, ki mi je ob koncu leta 1984 predlagal, da bi začel sodelovati s škofijskim tednikom. Seveda sem ponudbo takoj sprejel!

Leta 1993 je nadškof Anton Vital Bommarco odločil, da postavi na noge Škofijsko središče za sredstva družbenega obveščanja; tedaj so potrebovali osebo, ki bi urejala tainiške posle in bi hkrati postala goriški referent za komaj ustanovljeno televizijo škofov iz Triveneta TeleChiara. Odločitev je padla name in tako me je nadškofija (kot založnik tednika) vzela v službo z dodatno pristojnostjo glavnega urednika Voce Isontina.

Odtlej stalno delam pri časopisu; ob tem sem bil zadolžen, vedno v okviru Škofije, kot urednik Radia Voce-Glas in tiskovnega središča ob posebnih dogodkih, vezanih na baziliko v Ogleju. Od decembra 2005 dalje sodelujem z dnevnikom Osservatore Romano, od lanskega marca pa sem poklicni časnikar.

Kako se je v vseh teh letih spremenil tednik?

Najprej bi rad orisal to, kar se ni spremenilo. Voce Isontina je v vsedravnem časnikarskem obzorju skoraj edinstven primer, in to zaradi desetih sodelavcev, ki že vrsto let, teden za tednom, pošiljajo na uredništvo svoje prispevke. To delajo v duhu popolne zastojnosti: gre za pravo ljubezen in zvestobo, ki sta ostali v času nespremenjeni in sta po številu prispevkov celo narasli!

Pred 25 leti so pošiljali svoje članke po pošti, nato so mnogi začeli uporabljati faks; danes

pošiljajo skoraj vsi po elektronski pošti. Še vedno je mnogo takih, ki prihajajo po stopnicah do našega uredništva, da bi nam osebno izročili sad svojega truda: to je njihov način, da ohranjajo živ stik s časopisom, katerega del se čutijo, prek njega pa se čutijo dejaven del tudi civilne in verske skupnosti.

Vse to zgovorno priča o tem, kako Voce Isontina - kljub neizogibni izmenjavi rodov sodelavcev in bralcev - ostaja globoko zasidran v družbenem tkivu škofijskega ozemlja.

V skoraj 20 letih sem imel srečo, da sem lahko delal ob dveh urednikih: to sta g. Renzo Boscarol (do poletja 1998) in g. Andrea Bellavite. Rad ju omenjam skupaj kljub razlikam njegova izvora in formacije, saj sta si oba vedno prizadevala, da bi bil časopis pravi "multimedijški aeropag", v katerem bi našli glas vsi izrazi civilne družbe, zlasti tisti, ki običajno ne najdejo prostora v drugih sredstvih družbenega obveščanja.

V tem smislu se mi zdi pomembna izkušnja priloge L'Echo di Gorizia, ki ga v celoti pripravljajo in urejujejo zaporniki v ječi v ul. Barzellini in je že izšel kar štirinajstkrat.

V zadnjih 10-15 letih smo bili priče tudi pravi tehnološki revoluciji na časnikarskem področju. Naš poklic se je korenito spremenil?

Tehnologija je danes dala na razpolago časnikarjem (in tiskarjem) sredstva, ki bi si jih še pred desetimi leti ne mogli niti predstavljati, in je tako krepko spremenila pojma "krajaja" in "casa".

Kdaj pa kdaj se zgodi, da na

uredništvu imamo v gosteh stažiste z višjih šol ali z univerze za delovno prakso. Ko jim pripovedujem o tekanju na železniško postajo (in govorim o začetku 90. let, ne o času pred sto leti!), da bi oddal, seveda zadnji trenutek, pošiljko "izven vreče" z gradivom za videmsko tiskarno, kjer smo tedaj tiskali Voce Isontina, me gledajo, kot bi govoril o marsovskih zadevah!

To, česar pa se iskreno ne utegnem naučiti, je hitrost, s katero novica zastara.

Tok informacij (tudi v navidezno majhni stvarnosti, kakršna je naša) je namreč tak, da, komaj ujameš eno, je ta že pripravljena, da jo nadomestiš z naslednjo. Zato časnikar posreduje novico, nima pa časa, da bi jo poglobil, da bi poskusil razumeti in bi pomagal razumeti bralcem, kaj vsega je "za" dogodkom: to je velik handikap! Danes poteka velik del našega dela v uredništvu, ko sedimo pred računalnikom: novica pride do tebe, nisi več ti tisti, ki jo "lovi". V tem smislu je več kot zgovorno pravo razmnoževanje tiskovnih konferenc javnih uprav, ustanov in vsakovrstnih društev.

Tudi vaše uredništvo, tako kot naše, je majhno. Kakšne naloge imaš?

Dejansko imamo tudi mi srečo, da delujemo v uredništvu z "družinskimi razsežnostmi", v katerem lahko vsakdo, če je potrebno, dela vse: zaradi tega so odnosi med njegovimi člani, prej kot delovni, zlasti prijateljski v vzajemnem spoštovanju.

Glede tega nam je bil velik učitelj prof. Arnolfo De Vittor, eden izmed ustanoviteljev tednika Voce Isontina, več kot 40 let predsednik upravnega sveta in zgodovinski spomin tednika, ki je preminil ob koncu leta 2005 in v vseh nas zapustil veliko vrzel: tudi ko je naraščala napetost in je razprava postajala živahna, je Arnolfo znal dramatizirati soočanja in omiliti tone z enim svojih dovtipov. Vedno nas je spominjal na to, da spoštovanja, ki smo ga dolžni vsaki osebi, absolutno ne sme omajati morebitno

drugačno mišljenje.

Moja naloga pri časopisu je skupno z urednikom določiti na tedenskem sestanku, ki ga imamo ob sredah, strukturo naslednje številke, koordinirati dejavnosti sodelavcev in raznih krajevnih uredništev, tako da pripravimo vzorčne strani, ki jih bo nato pripravil tiskalni oblikovalec.

Več let se udeležuješ tudi srečanj in posvetov Zveze italijanskih katoliških tednikov FISC, ki združuje v eno samo družino katoliške medije. Je to po tvojem uspešna formula?

Vedno sem doživljal stvarnost naše Zveze kot resnično edinstveno priložnost za strokovno bogatenje in človeško rast. Daje ti zavest, da nisi sam, ampak da si del velike "družine", razširjene po vsej Italiji, kamor vsakdo (ne glede na naklado) prinaša svojo izkušnjo in od koder lahko črpa ideje, ki mu bodo omogočile, da bo lahko izboljšal svoje delo.

Letni posveti ponujajo možnost, da stopiš v stik s stvarnostmi, ki so zemljepisno tudi oddaljene od naše dežele, in tako vzpostaviš lepe medosebne in prijateljske odnose. Če samo pogledamo seznam mest, kjer so potekali omenjeni posveti v zadnjih letih (od Terama do Monze, od Ravenne do Benetke, od Agrigenta do Cremona...), in seznam obravnavanih tem (od odnosov z islamom do problematike priseljinstva, od novih volilnih zakonov do nezakonitih gradbišč v Dolini Tempeljev...), lahko takoj razumemo, da gre za pravo edinstveno priložnost, ki jo ponuja FISC, da bi po-

večali svoje profesionalno znanje in človeško rast.

Kaj meniš o sodelovanju med tedniki v deželi Furlaniji-Juljski krajini?

Sodelovanje med katoliškimi tedniki v deželi Furlaniji-Juljski krajini, ki je glede ne številne vidike tako heterogena, je pravi zgled, ki bi ga morale imeti pred očmi številne druge stvarnosti na vsem ozemlju.

Seveda je lažje se srečati s tistimi, ki so zemljepisno "sosejede", in to tudi izven delovnega okolja; v tem smislu menim, da je prav podčrtati, da med uredništvoma Novega glasa in Voce Isontina poteka vsakdanji dialog, ki se izkazuje, ko je potrebno in možno, tudi v izmenjavi časnikarskega gradiva. Konec koncev sta naši uredništva oddaljeni - v zračni črti - manj kot sto metrov!

Skupno s katoliškimi tedniki drugih škofij Furlanije-Juljske krajine imamo za sabo dolgo zgodovino sodelovanja kljub geografskim in kulturnim specifičnostim, ki so lastne vsakomur; iz tega izhajajo tudi skupna prizadevanja in priprava skupnih strani, ko obravnavamo posebno ključne tematike znotraj deželne skupnosti. Tudi v tem primeru je izmenjava gradiva prava norma v vsakdanjem delu.

Kako je doživljal vaš tednik padec meje/meja, ki se uredničuje v teh letih?

Skušali smo gledati onkraj zgolj materialnega dogodka odsotnosti meje in iskati vsebinske spremembe, do katerih bo posledično prišlo v vsakdanjem življenju. Vprašali smo se, ali so politične, gospodarske in kulturne stvarnosti na italijanski in slovenski strani resnično pripravljene na življenje po padcu meje; če za trenutek odmislimo pozitivne osebne odnose, imamo v glavnem vtis, da še vedno ni nekaj povsem naravnega "ustvariti sistem", "skupaj snovati in delati". In vendar je to edina pot, če hočemo zgraditi uspešno prihodnost za naše posoško ozemlje.

Kaj sploh pomeni biti Cerkev na meji?

Mislím, da bo poslanstvo naših Cerkev postalo še bolj jasno naslednji prvi januar, ko bodo - končno - tudi ljudje smeli prosto prehajati iz Italije v Slovenijo in obratno.

Smo otroci - in kot taki - tudi dediči oglejske Cerkev, ki je znala najprej ponesti evangelijsko oznanilo ljudstvom Srednje Evrope in potem osta-

ti še vrsto stoletij oporna točka za latinske, slovanske in germanske narode.

Ko premostimo težave iz preteklega zgodovine, v trenutku, ko se uredniči tisti "skupni evropski dom", ki ga je večkrat spodbujal papež Janez Pavel II., je naša zemlja klicana, da naredi še en "preroški" korak naprej: samo tako bo lahko na viden način pričala pred vso staro celino o tem, da različnost - naj mi bo dovoljen paradoks - predstavlja dar, samo v kolikor jo seveda živimo kot vzajemno bogatenje. To, česar res ne potrebujemo, je ostati zagledani v preteklost: spomin je nujen, mora pa biti ločen od nacionalističnih zahtev; sprava ne potrebuje eklatantnih dejanj, ampak jo je treba gojiti v srcu vsakega človeka in živeti vsak dan.

Nekdo je predlagal, da bi prišlo do sinode Cerkev Srednje Evrope, ki bi potekala v Ogleju: to bi lahko bila odlična priložnost, da bi skupaj pretehali izzive, s katerimi se mora soočiti Cerkev na začetku tretjega tisočletja. Tako bi se tudi uresničila spodbuda, s katero se je papež Janez Pavel II. prav v Ogleju spomladi 1992 obrnil na deželno skupnost, ko je rekel, naj ponovno odkrije "vlogo posredovanja med evropskim Vzhodom in Zahodom".

Pred nekaj dnevi smo se spominjali zavetnika katoliških časnikarjev sv. Frančiška Saleskega. Katera je po tvojem mnenju vloga katoliškega tiska v današnjem svetu, ki je vedno bolj zapleten?

Dovolí mi, da povzamem besede, ki nam jih je papež Benedikt XVI. povedal v dvoranu Clementini v Vatikanu novembra lani med avdienco Zvezi FISC: "Še naprej povezuje, dragi prijatelji, svoje časnike v mrežo, ki bi omogočala odnose in srečanja med posameznimi občani in ustanovami, med družinami, družbenimi skupinami, župnijami in cerkvenimi gibanji. Še naprej bodite 'časopisi ljudi in med ljudmi', telovadnice soočanja in pošteno razprave med različnimi mnenji, tako da boste omogočili pristen dialog, ki je neobhodno potreben za rast civilne in cerkvene skupnosti."

To je po mojem mnenju glavna naloga, k opravljanju katere smo klicani danes v našem svetu, ki je tako zapleten.

Danijel Devetak

Petek, 2. februarja

Praznik Gospodovega darovanja 10. svetovni dan posvečenega življenja

V Cerkví obhajamo 2. februarja praznik Jezusovega darovanja v templju, ki ga obhajamo 40 dni po Božiču. Praznovanje je dobilo tudi ime svečnica, ker na ta dan po stari navadi po cerkvah blagoslovljamo sveče. V vesoljni Cerkví redovnice in redovniki praznujejo dan Bogu posvečenega življenja. Tudi slovenski škofje se bodo z redovniki, redovnicami ter drugimi verniki zbrali pri mašah na naslednjih krajih: msgr. Santos Abril y Castello bo ob 15.00 daroval sv. mašo na Rakovniku v cerkvi Marije Pomočnice. Msgr. dr. Franc Kramberger bo maševal ob 15.00 v stolni cerkvi Janeza Krstnika v Mariboru. Msgr. dr. Anton Stres bo daroval sv. mašo v kapucinski cerkvi sv. Cecilije v Celju ob 18.00. Msgr. Metod Piriš bo maševal v baziliki na Sveti Gori ob 15.00. Msgr. dr. Marjan Turnšek bo v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Murski Soboti daroval sv. mašo ob 10.00. Msgr. Andrej Glavan bo v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu maševal ob 18.00. Tako kot sta Marija in Jožef prinesla Jezusa v tempelj, "da bi ga postavila pred Gospoda" (Lk 2,22), tudi mnoge žene in moške kot redovnice in redovniki svoje življenje popolnoma darujejo Bogu. Gospod jih kliče, da v Cerkví in v svetu z evangelijskimi sveti upodabljajo "značilne poteze Jezusa - deviškega, ubogega in pokornega" (Posvečeno življenje, 1). Te besede je pred 10 leti zapisal Janez Pavel II. v pismu Častitim bratom v škofovski službi in vsem dragim Bogu posvečenim. Ob koncu omenjenega pisma je izrazil željo, da bi se pri praznovanju tega dne zbrale posvečene osebe skupaj z drugimi verniki ter da bi skupaj z Devico Marijo opevali čudovite reči, ki jih Gospod dela v življenju mnogih svojih sinov in hčera. Izrazil je željo, da bi bil ta dan rodovitven za svetost in poslanstvo Cerkev in da bi pripomogel k temu, da bi krščansko ljudstvo vedno bolj cenilo poklice posebne posvečenosti ter da bi bilo v ljudstvu vedno več molitve h Gospodu, da bi v mladih in družinah zorela velikodušna razpoložljivost za sprejemanje Božjega klica.

V nedeljo katoliškega tiska, 28. januarja, se je tudi župnija sv. Ivana v Gorici pridružila letu Sv. pisma z razmišljanjem o tem, kako bi ta zanemarjeni zaklad ponovno ovrednotili, ga brali in po njem živeli. Zato je zbrana župnija z g. Marjanom Markežičem in msgr. Cvetkom Zbogarjem na čelu izročila birmancem najodličnejšo tiskano knjigo kot vodilo za njihovo življenje. Birmanci so pri simpatičnem obredu zavzeto sodelovali in se tako predstavili župniji, katero so prosili, naj jih podpre s svojo molitvijo in zgledom. V pomoč nam je lahko indijski pregovor, ki pravi: "Dokler je biser v školjki, nikomur ne koristi." Da bi ta biser naša mladina postavila predse na soncu in se ob njem krepila, jim želi vsa župnijska skupnost!

Kratke

Ponovna ustanovitev KGS

Predsednik pokrajinskega odbora Enrico Gherghetta in odbornica Mara Černic sta se sestala z deželnim odbornikom Enzom Marsilijem, da bi razpravljala o prihodnosti Kraške gorske skupnosti. Na sestanku sta pojasnila, da vzdržanje pokrajine pri glasovanju na zasedanju Skupščine krajevnih avtonomij ni bilo proti ponovni ustanovitvi KGS, temveč, ravno nasprotno, izraz dvoma o možnosti njene ponovne ustanovitve na podlagi tako oblikovanega zakonskega predloga. Pokrajina Gorica zagovarja stališče, da je treba slovensko skupnost upoštevati kot celoto in da bi naredili napako, ko bi ločili kraške občine. V tem primeru bi bila napaka še hujša, saj bi ločili občine, v katerih se izvaja zakon 38/2001 o zaščiti slovenske manjšine. Za te občine je pokrajina Gorica predlagala odborniku Marsiliju, naj v zakon vključi posebna določila, ki bi tem občinam omogočila vključitev bodisi v KGS bodisi v t.i. Aster. S temi določili bi ohranili celovitost slovenske skupnosti na Krasu. Marsilio je sprejel na znanje to stališče in potrdil, da namerava Dežela odobriti dokončno besedilo zakona na naslednji seji deželne odbora. Pokrajina je izrazila zadovoljstvo nad tem in bo svoje pripombe formalno sporočila na razpravi pristojne komisije. / Stefano Caso, odgovorni Tiskovnega urada

Razstava Kruh v Kulturnem domu

V torek, 6. februarja, bo ob 18. uri v Galeriji Kulturnega doma v Gorici odprta fotografirska razstava Viljema Cigoja iz Ajdovščine z naslovom Kruh v okviru Dneva slovenske kulture. V najširšem pomenu besede so Cigojeve črno-bele podobe naklonjene tradicionalni primorski peki. Umetnika bo predstavil Jurij Paljk. Razstava bo odprta do 23. februarja.

Msgr. Luigi Negri o cerkvenem shodu v Veroni

Goriška nadškofija prireja v soboto, 3. februarja, ob 20.30 srečanje na temo: Benedikt XVI. v Veroni: razum in vera, upanje sveta. V auditoriju Fogar bo gost večera msgr. Luigi Negri, škof v San Marinu in Montefeltru. Vabljeni!

Lüneburška varianta v gledališču Verdi

V petek, 2. februarja (s ponovitvijo dan kasneje), bo v goriškem gledališču na odru premiera gledališkega dela La variante di Lüneburg. Gre za znani roman pisatelja Paola Maurensiga, ki ga je sam avtor priredil za oder. Za projekt se je navdušila cela vrsta krajevnih ustanov in društev (med temi tudi SCGV Komel, ArsAtelje, Kulturni dom, Glasbena šola Nova Gorica), ki sodelujejo pri postavitvi glasbene "fabule" s srednjeevropskim pridiom. Avtor glasbe je Valter Sivilotti, poleg gledališčnika Walterja Mramora pa bo nastopila znana pevka Milva ob spremljavi orkestra in zbora ArsAteljeja, ki ga vodi Hilarij Lavrenčič. Informacije: 0481 33090 (gledališče Verdi).

Natečaj "Bogomir Špacapan"

Prosvetno Društvo Podgora v sodelovanju z Združenjem cerkvenih pevskih zborov - Gorica in pod pokroviteljstvom Goriške in Koprške nadškofije organizira

3. NATEČAJ CERKVENEGA ZBOROVSKEGA PETJA "BOGOMIR ŠPACAPAN"

1. Vpišejo se lahko mešani pevski zbori, ki gojijo cerkveno glasbo, brez omejitev v sestavi in v številu pevcev.
2. Zbori lahko nastopijo s spremljavo glasbila ali "a cappella", na koru ali pred oltarjem (zaželjeno). Organizator bo poskrbel za orgle na koru in v prezbiteriju.
3. Vsak zbor ima na razpolago desetminutni program.
4. Skladbe naj bodo primerne za spremljavo svete daritve skozi vse cerkveno leto, prednost naj bo dana izboru slovenskih avtorjev.
5. Ker je letos 70-letnica smrti Lojzeta Bratuža, goriškega glasbenika, ki so ga fašisti zastupili prav v Podgori po božični maši, ima organizator za primerno, da se v program nastopajočih vključi vsaj ena skladba Lojzeta Bratuža, ki naj ne bo na velikonočno vsebino. V ta namen lahko koristite pesmarico, ki jo je lansko leto izdalo Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica.
6. Nastopajoče zборе bo ocenjevala strokovna komisija, ki bo vsakemu dosodila oceno za izvedbo.
7. Na podlagi ocene bodo zbori uvrščeni po vrednostni lestvici, proti kateri ni možnosti ugovora. Posamezni zbori bodo dobili pismeno oceno komisije o lastnem nastopu.
8. Ocena bo temeljila na zahtevnosti predstavljenih skladb, intoniranosti, interpretaciji, prepričljivosti izvedbe in splošnem vtisu.
9. Najbolje uvrščeni zbor bo dobitnik nagrade "Bogomir Špacapan" v znesku 500 evrov, drugouvrščeni bo prejel 300 evrov, tretjevrščeni pa 200 evrov. Vsi pevski sestavi bodo prejeli priznanje za udeležbo na tekmovanju.
10. Natečaj se bo odvijal v župnijski cerkvi v Podgori v nedeljo, 1. aprila 2007, ob 16.00 uri.
11. Število nastopajočih zborov je omejeno na šest, ki jih bo organizator izbral po časovnem kriteriju vpisa. Prednost bo dana zborom, ki redno nastopajo pri spremljanju svete maše, kot izhaja iz priloženega potrdila župnije.
12. Pravila za vpis zbora so na razpolago na spletni strani www.podgora.it - Natečaj Bogomir Špacapan.
13. Zbori se lahko vpišejo po navadni ali e-pošti do 1. marca na ta naslova P.D. Podgora Ulica San Giusto, 11 - 34070 Piedimonte/Podgora, Gorizia-Gorica - Italia-Italija (navadna pošta), mirko@spacapan.com (e-pošta).
14. Organizator bo sporočil sprejem vpisanih zborov do 20. marca. Sprejeti zbori bodo morali do 25. marca predstaviti notni material skladb, s katerimi se nameravajo udeležiti natečaja.

P.D. Podgora, Ulica San Giusto, 11, 34070 Piedimonte-Podgora, Gorizia-Gorica Italia-Italija, Elektronska posta: mirko@spacapan.com, Spletna stran: www.podgora.it

Umrl je 25. januarja 2007

Slovo od prof. Stanka Jericija

Po daljši bolezni je 25. januarja v Gorici preminil duhovnik in glasbenik Stanko Jericijo, vidna in pomembna osebnost v goriškem kulturnem, posebno glasbenem življenju. V desetletjih svojega bogatega in plodovitega delovanja je kot profesor glasbe, zborovodja in skladatelj močno zaznamoval goriško in sploh primorsko glasbeno sceno. Deloval je na področju slovenskega in italijanskega zborovskega petja, kjer je dosegel lepe in pomembne uspehe. Stanko Jericijo se je rodil 20. julija 1928 v Avčah nad Kanalom. Po osnovni šoli in rojstni vasi je obiskoval malo semenišče v Gorici in nato v Vidmu. Bogoslovje je študiral v Gorici, kjer je bil leta 1951 posvečen v duhovnika. Kot kaplan je služboval v krajih Romans in Škocijan ob Soči ter v Ronkah. Leta 1961 je prišel v Gorico v župnijsko cerkev sv. Ignacija, kjer je opravljal dušnopastirsko službo, tudi za slovenske vernike, dokler mu je zdravje dopuščalo, in kjer je vodil italijansko cerkveno petje. Prof. Jericijo je začel študirati glasbo v Gorici, in sicer klavir pri prof. Ersilii Russian, deloma

ti 1971 in 1979 je glasbo in petje je poučeval na učiteljski S. Gregorčič. V letih 1984-85 pa je poučeval klavir in tudi tu poživil šolski zbor. Izredno pomembno je tudi Jericijevo izvenšolsko zborovodstvo, saj je desetletja vodil dva zbora: slovenski mešani zbor L. Bratuž (od 1965 do 1997) in italijanski cerkveni zbor S. Ignazio. Njegovo delo z obema zboroma je bilo zelo uspešno. V njune programe je vključeval klasično polifonijo in modernejše avtorje. Tudi z njima se je udeleževal različnih tekmovanj (npr. goriškega mednarodnega tekmovanja Seghizzi) ter veliko nastopal v naši deželi in drugje. Z zborom Bratuž je leta 1975 gostoval v Rimu in snemal za vatikanski radio. Z zborom Bratuž pa je leta 1977 nastopil med Slovenci v Parizu. Nastopal je po Sloveniji, na Korškem, v Švici in še kje. Kot skladatelj je Stanko Jericijo segal na različna področja. V pr-

svojem delu tako skladateljskem kot zborovodskem, je bil natančen in zahteven. Kot duhovnik je zavzeto izpolnjeval vse dušnopastirske naloge. Naj še dodamo, da je zelo ljubil naravo in je rad zahajal zlasti v gore. Pogrebno slovesnost 29. januarja v cerkvi sv. Ignacija je vodil nadškof Dino De Antoni. Somaševalo je kakih petdeset duhovnikov z obeh strani meje. Med sv. mašo sta se primerno spleletali slovensčina in italijanščina, v nekaterih obrednih besed-

liih latinščina. Goriški nadškof je v svoji homiliji poudaril značilne poteze in pomen Jericijevega dela na pastoralnem in kulturnem področju, zlasti v njegovem dolgem goriškem obdobju. Med mašo in po njej so spregovorili še drugi, tako škofov vikar msgr. Oskar Simičič, dekan Marijan Markežič, nekdanji travniški župnik Angelo Persig, predstavnica zbora Lojze Bratuž Marilka Koršič Čotar in predstavnica zbora S. Ignazio. Na koru so prepevali pevci italijanskega zbora in pevci zbora L. Bratuž ter številni člani drugih zborov od Doberdoba do Steverjana. V imenu zbora S. Ignazio sta se zahvalili Alma Kufahl in Lorella Troian, ki je bila s pokojnim profesorjem tudi soustanoviteljica otroškega zbora. Na orgle sta petje spremljali Tanja Pelicon in prof. Lojzka Bratuž. Na pokopališču sta pela zbor L. Bratuž in S. Ignazio. Pevce sta vodila Liviano Brumat in Bogdan Kralj. Prebrane so bile tudi tople besedi, ki jih je poslal koprski škof Metod Pirih. Slovesna in globoko občutena pogrebna maša v prepolni cerkvi sv. Ignacija je pričala, kako je bil profesor Jericijo zaslužen, spoštovan in priljubljen. Tudi na goriškem pokopališču so se od njega poslovili njegovi pevci s pesmima Lipa zelenela je in Signore delle cime. Sestrana in drugim sorodnikom naše iskreno sožalje. Dragi prof. Jericijo! S svojim delom in zgledom boste še naprej živeli med nami in v našem hvaležnem spominu.

Andrej Bratuž

tudi pri prof. Mirku Fileju. Študij klavirja je zaključil na tržaškem konservatoriju Giuseppe Tartini, kjer je diplomiral pri prof. A. Constantinidesu. Na konservatoriju Benedetto Marcello v Benetkah pa je leta 1971 diplomiral iz zborovske kompozicije. Poučeval je na srednji šoli I. Trinko v Gorici in s šolskim zborom tudi uspešno nastopal na raznih tekmovanjih. Med le-

vi vrsti je pisal zborovske skladbe na slovenska, latinska in italijanska besedila. Zanimive so njegove priredbe ljudskih pesmi. Njegovo skladateljsko delo je obsežno in raznoliko. Komponiral je tudi za orgle. Med njegovimi deli naj omenimo še maše (npr. Sic benedicam Te) in obsežno oratorijsko delo Pasijon po sv. Marku za zbor, soliste, recitatorje in orgle. Na in-

vrsten in je od začetnih še tradicionalnih skladb prehajal k modernejšim glasbenim prijemom, čeprav pri našem skladatelju ni mogoče govoriti o kaki glasbeni avantgardi. Stanko Jericijo je bil po naravi prijazen in dovzeten za pogovor. Zanimalo ga je na splošno vse in se ni omejeval samo na glasbo, ki je imela v njegovem delu najbolj vidno mesto. Pri

Tradicionalna maša za katoliške časnikarje

Odgovorno poslanstvo

Na sam dan, ko se spominjamo praznika sv. Frančiška Saleškega, zavetnika katoliških časnikarjev, pisateljev in tiskarjev so se 24. januarja zbrali v kape- li duhovniškega doma v ul. Seminario v Gorici goriški delavci in sodelavci pri sredstvih

nika tednika Voce Isontina g. Maffeo Zambonardi in g. Renzo Boscarol ter sedanji urednik g. Andrea Bellavite. Zavetnik časnikarjev lahko na pre- pričljiv način govori o Božjem daru, je povedal glavni mašnik med homilijo. Pri samem bo- cislužju pa so na posebno

in čar. Parabola je namenjena vsakemu človeku v vsakem ča- su; pismo je neposredno in konkretno sporočilo, spomin pa ima privilegij povesti. Prav tako kot svetniki, tako tudi ča- snikarji pripovedujejo o vsak- danjem življenju; njihovo pri- povedovanje lahko ima velik

ne vsakdo, ki s poštenostjo in pravičnostjo opravlja svoj pok- lic, je dodal generalni vikar. Za- to je pozval vse časnikarje, naj živijo svoje poslanstvo z moral- no in intelektualno pokončno- stjo.

Po maši je g. Zambonardi z ve- seljem ugotovil, da so tokrat prvič somaševali ob takem prazniku trije uredniki škofij- skega tednika. G. Boscarol je bil njegov veliki pomočnik, je dejal, g. Bellavite pa vodi na- prej delo pri časniku z novo močjo. G. Boscarol je pouda- ril nujno, da bi bili časnikarji v današnjem času na pose- ben način pozorni do vsake osebe in njenih pravic. So- delavka Anna Bombig je tu- di tokrat spregovorila v fur- lanščini; tokrat je spomnila na lik furlanskega učitelja Bruna Gabassa, ki je veliko dobrega naredil v svoji vasi, Aiellu. Naš urednik Andrej Bratuž je v slovenščini in ita- lijansščini prinesel pozdrav našega uredništva in pouda- ril vrednost katoliškega ti- ska, ki informira in formira v duhu krščanskih, civilnih in družbenih vrednot.

Pred prijetnim družabnim trenutkom je g. Bellavite pozdravil še na tem praz- niku prvič navzočega nove- ga predsednika upravnega odbora škofijskega tednika Vo- ce Isontina; to je izkušen in cenjen računovodja Giorgio Gratton, ki je nasledil pokojne- ga predsednika in prijatelja Ar- nolfa De Vittora.

DD

Foto DPA

družbenega obveščanja. V od- sotnosti nadškofa Dina De An- tonija, ki se je mudil v misijon- nih na Slonokoščeni obali, je tradicionalno mašo vodil ge- neralni vikar Adelchi Cabass; somaševali so nekdanja ured-

močan način spregovorili trije "izredni komunikatorji": sam Kristus s parabolami, sv. Pavel v pismu krščanski skupnosti in sv. Frančišek Saleški s svojimi spomini. Gre za tri književne zvrsti, ki imajo posebno moč

vpliv na življenje bralcev. Gre namreč za poklic, ki ima opra- viti z odnosi med ljudmi, torej s samim bistvom razmerja med Bogom in človekom, to pa je velika skrivnost našega življenja. Svetnik lahko posta-

Špacapan
o KGS

Deželni svetnik Mirko Špacapan se je o proble- mu zakona o ponovni ustanovitvi Kraške gorske sku- pnosti, ki ni doživel zadostne podpore v Svetu krajevnih avto- nomij, pogovarjal z deželnim od- bornikom Marsilijem in z pred- sednikom goriške Pokrajine Enri- com Gherghetto. Medtem ko je bil Marsilio vidno zaskrbljen za- radi izida glasovanja in je napo- vedal, da bo zakon na vsak način predl v razpravo pristojni komi- siji, je Gherghetta utemeljil za- držanje Pokrajine z odklonilnim odnosom do Gorske skupnosti, ki ga je doživel pri vseh goriških občinah, ki naj bi vanjo spadale. Dejstvo namreč, da vsaka občina lahko izbere samo eno povezo- vo v smislu Asterja, postavlja občins- ke uprave pred težko izbiro, kam se obrniti in kje se pravzaprav sple- ka biti. Poleg tega predstavlja predpogoj ustanovitve Kraškega parka dodatne preglavice za občinske uprave, ki naj bi se od- ločale za KGS. Špacapan in Gher- ghetta sta se torej domenila, da bo goriška pokrajinska uprava sa- mostojno stopila do odbornika Marsilia in zahtevala, naj se občina- m, ki so svoje ozemlje vključi- le v zaščitni zakon za slovensko manjšino, dovoli, da se odločajo prosto tudi za obe izbiri, saj to izhaja iz člena zaščitnega zaka- na, ki govori o soudeležbi občins- kih uprav pri odločanju o urba- nističnih in drugačnih posegih na ozemlje.

PODJETJE **ZASTOPA VRSTO**
PROIZVAJALCEV KMETIJSKIH STROJEV, MED
KATERIMI ŽE 40 LET TOVARNO KOSILNIC (BCS),
15 LET TOVARNO SIP, TOVARNE FERRARI,
VITI KRIPAN, VERIGA IN LASTNE BLAGOVNE
ZNAMKE TEKO IN . LETOS PRAZNUJEMO
80-LETNICO NEPREKINJENEGA DELOVANJA.
DRŽIMO BESEDO IN SE PRIPOROČAMO!

TRAKTORJI

ZA GORIŠKO IN TRŽAŠKO (I)

GORICA, Ul. Terza Armata 179
e-mail: info@terpin.it - www.terpin.it

ZA PRIMORSKO
IN NOTRANJSKO (SLO)

nipret d.o.o.

DORNBERK (SLO)
Tabor 64a, www.nipret.si
e-mail: info@nipret.si

Švicarske korenine • Nemško srce
Italijansko oblikovanje

Tel.: (0039) 0481 521951 - Faks (0039) 0481 522601

UGODNI POGOJI - SERVIS - NADOMESTNI DELI

SVET SLOVENSKEGA ORGANIZACIJ
izreka ob smrti

G. STANKA JERICIJA

vsem svojcem iskreno sožalje in se s spoštovanjem ter hvaležnostjo spominja njegovega neprecenljivega dela, ki ga je opravil za vso našo narodno skupnost.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

se s hvaležnostjo spominja
duhovnika STANKA JERICIJA,

pevovodja in skladatelja, ki je dotrpel 25. t.m.
in ki je z večdesetletnim delom prispeval
tudi k rasti našega cerkvenega petja

Obvestila

Slovensko pastoralno središče Sv. Ivan v Gorici: svečnica (zaključek božičnega časa in posprava jasic) bo v petek, 2. februarja, ob 19. uri.

V Gnidovčevem domu na Mirenem Gradu je do konca februarja na ogled razstava ilustracij Paole Bertolini Grudina in Walterja Grudine. Toplo vabljeni na ogled!

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja na dan žena 8. marca izlet v Treviso z ogledom zgodovinskega središča, nato zelo znane beneške vile Emo pri kraju Fanzolo in rastlinjaka v okolici. Vpisovanje do zasedbe razpoložljivih mest na avtobusu na tel. 0481 882024 (Ivo T.), 0481 390688 (Saverij R.), 0481 21361 (Ema B.), 0481 882302 (Veronika T.), 0481 78061 (Ana K.). Predujem 20 evrov.

Novi glas vabi na 10-dnevno potovanje na Kitajsko od 15. do 24. maja letos. Spored potovanja in informacije dobite na upravi NG v Gorici in na uredništvu v Trstu. Vpišite se čimprej, najkasneje do 15. februarja.

Romanje v Rim. Vabimo Vas na potovanje in romanje v Rim ob obisku naših škofov pri sv. očetu od ponedeljka 23. do vključno petka 27. aprila letos. Prav je, da se tudi slovenski verniki udeležimo srečanja s svojimi škofi in papežem. Navodila in spored na upravi Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177 in na uredništvu v Trstu, ul. Donizetti 3, tel. 040 365473. Pri vpisu na račun 150,00 evrov. Vpisovanje se zaključi 23. februarja. Pohitite z vpisom, ker moramo čimprej potrditi svojo udeležbo pri romanju.

Darovi

Za Novi glas: druž. Blažič Maraž 5,00; N.N. 200,00 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: N.N. 300,00; N.N. 50,00 evrov.

Ob smrti dragega sotrpina Stanka Jericija daruje Bogomil Breclj za revne otroke na Madagaskarju 300,00 evrov.

Za katoliški tisk: v spomin na duhovnega sobrata, župnika in prvega ugankarja Petra Butkoviča Domna daruje Bogomil Breclj 250,00 evrov.

Sožalje

Člani pevske skupine Musicum se s hvaležnostjo in spoštljivostjo klanjajo spominu skladatelja in duhovnika Stanka Jericija, ki je svoje glasbene izkušnje vedno rad posredoval. Svojem izrekajo krščansko sožalje.

Profesorja Stanka Jericija, svojega dolgoletnega pevovodjo, ki je prejšnji teden v Gospodu zaspal, se s hvaležnostjo spominjajo nekdanji in sedanji pevci zbora Lojze Bratuž z dirigentom Bogdanom Kraljem in izražajo iskreno sožalje sestrama Ljudmili in Klari ter ostalim sorodnikom.

Člani SZSO - GO se s hvaležnostjo spominjajo prof. Stanka Jericija, ki je bil v preteklih letih eden izmed njenih duhovnih asistentov. Svojem izrekamo iskreno sožalje. Duhovnika prof. Stanka Jericija, ki je 45 let skrbel za slovensko bogoslužje v cerkvi sv. Ignacija, bomo ohranili v hvaležnem spominu strežniki, bralke, organista in travniški pevci.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 26.01. do 01.02.2007)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 2. februarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Domače viže - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti in obvestila - Vic tedna.

Ponedeljek, 5. februarja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 6. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 7. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Domače sirarstvo za zabavo in zares - Izbor melodij.

Četrtek, 8. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditelj. - Glasba iz studia 2.

Posvet o msgr. Cocolinu

Drugi vatikanski cerkveni zbor predstavlja osrednji dogodek v življenju Cerkve 20. stol. To je bil koncil "pastoralnega izpopolnjevanja". Ker pastorala sloni na teologiji, je doživela globoko spremembo. Koncil je vpletel vso Cerkve: od navadnih kristjanov do duhovnikov, od redovnikov do škofov. Spremenil se je tudi lik škofa in krajevne Cerkve. Tako je bilo tudi za mladega duhovnika, msgr. Petra Cocolina, ki je bil kmalu po koncilu poklican za škofa, torej za pričo in protagonista novega cerkvenega nauka. Na teh predpostavkah prireja goriška nadškofija posvet na temo "Spomin in pričevanje: msgr. Peter Cocolin, koncilski škof". Potekal bo v četrtek, 8. februarja, ob 17.30 v avditoriju Fogar v Gorici. Govorili bodo prof. Giovanni Vian (teologija krajevne Cerkve), upokojeni videmski nadškof msgr. Alfredo Battisti (škof po koncilu: pričevanje škofa Petra), g. Ennio Tuni (msgr. Cocolin: duhovnik in nadškof). Po posameznih posegih bo Ester Pavlic igrala na harfo.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

ISKRIVI SMEH
NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Četrtek, 1. februarja 2007, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagrajevanje

Maria Clara Machado: MALA ČAROVNICA,

KI NI MOGLA BITI ZLOBNA

REŽIJA EMIL ABERŠEK

IN BOŽIDAR TABAJ

Dramska skupina nižje srednje šole iz Doberdoba

- Nedelja, 4. februarja 2007, ob 17. uri

VANKA IN TONCA

VELIKA DVORANA

KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Govor na srečanju katoliških časnikarjev pri nadškofu msgr. Uranu 24. januarja 2007 v Ljubljani

Na novo zagledati in govoriti z novim jezikom

Spoštovani gospod metropolit, spoštovani škofje, gospodje profesorji in visoki predstavniki znanosti, dragi prijatelji iz katoliških medijskih hiš, gospe in gospodje časnikarji, na praznik sv. Frančiška Saleškega vas tukaj zbrane vse lepo pozdravljam.

Najprej dve besedi, da postavim sebe in vas v pravo razmerje. Ko ste v vabilu na to slovesnost prebrali, da bo na njej meni dovoljeno reči nekaj besedi, ste se mogoče začudeni vprašali, kaj mi za to daje pravico. Ali sem toliko in toliko let preživel v uredništvu kakega katoliškega časopisa; ali sem bil kdaj odgovoren vsaj za katero njegovih rubrik; ali sem, če nič drugega, leta in leta tekal po deželi in lovil novice za hišo, kjer delam? Nič od tega. Da bi bilo vse še slabše, sem v letih, ko razsoden človek misli na poslednje reči, med katere zadeve, ki so sicer tudi del našega življenja, ne spadajo. Z vsemi temi rečmi pred očmi sem pristal na svoj nastop šele potem, ko mi je gospa Manica Ferenc od Komisije za sredstva družbenega obveščanja pri Slovenski škofovski konferenci zagotovila, da zanj prevzema poslovni tisk. Ko bo torej to za nami, mogoče ne boste zadovoljni, morda pa boste priznali, da sem se kljub zgoraj navedenemu vsaj potrudil.

Torej. Na katero ozadje bi danes morali postaviti katoliškega časnikarja, da bi se pokazala velikost njegove vloge? Ali kar naravnost, v čem je kriza zahodne civilizacije? V njenem začetnem aksiomu je bilo soobstojanje brezpogojnega in relativnega, ali, drugače povedano, dialektična napetost med postavitvijo sveta in kritiko postavitve sveta. Na tem razponu sta bila mogoča človek in njegova svoboda. Gibanje novoveškega duha, z jakobinskim uporom 18. stoletja v središču, pa je začelo izrivati brezpogojno ali absolutno na obrobje, v središče pa postavljati kritiko, ki - nenavadno in čudno - ni skrivala ambicije, da sama postane absolutno.

Začetni aksiom civilizacije je bil tako porušen in možnost človeka in njegove svobode v temelju ogrožena. Na tem ozadju se po mojem mnenju vidi vloga katoličanov v sedanjem svetu in posebej seveda vloga katoliških časnikarjev, saj so ti posebej vezani, da se trudijo - na nekem področju, ki ni pod žarometi sveta - za obnovo civilizacije v njeni normalnosti; da sprejmejo izziv in se soočijo s kritiko in agresivnostjo njenih agentur in tako vzamejo za svojo stvar človeka in njegove svobode. Ta vloga je dramatična in urgentna. Predvsem pa velika, predvsem pa velika! Si monumenta requiris, circumpice - ozrite se malo okoli sebe in boste videli. Vzemirjeni se sprašujemo: v kaj zori evropski čas?

Kjer je nevarnost, če se naslonim na Hölderlina, zrastle v tako višino, je za rešitev potreben nov jezik. Če bo katoliški časnikar hotel biti učinkovit, se bo moral ozreti po novem jeziku. Kaj je to, novi jezik?

Tisti, ki bo hotel nastopiti v novem jeziku, bo moral resničnost tega, o čemer govori, na novo zagledati. Pater Frederick Colpleston je v eseju *Kaj se pravi videti in kaj se pravi*

opaziti opozoril, da stvari v svetu pogosto vidimo, ne da bi jih tudi opazili. Bančni uradnik na enem od gričev okoli Yorka vsak dan vzame avto iz garaže in se odpelje v mesto v službo, na dopust pa gre v Lake District, po slovensko v Bohinj in na Bled. Po mnogih letih pa nekega jutra opazi, da je tudi Yorkshire prelepa pokrajina. Nenadoma in brez pravega razloga nekaj opazi ali zagleda. Ko to storijo preberemo, vemo, da je resnična. Deset ali več let lahko s kom živimo, potem pa nekoč, ob neki povsem banalni stvari in nekega najbolj navadnega dne, opazimo ali zagledamo, da živimo s čudovitim človekom. Ko nam v cerkvi enkrat januarja preberemo Pavlovo naročilo *In hvaležni bodite*, si leta in leta pravimo, lepo, lepo in gremo naprej. Nekeč pa nas to naročilo zadene, kot da bi ga slišali prvič, in začutimo, da nam bo popolnoma spremenilo način, kako preživljamo svoje dni.

Tisti, ki pišete za dnevne časopise in periodična glasila, dobro veste, kako resnično je to že na vsakdanji ali banalni ravni. Kako neznan in obrobno opažanje - že zato, ker ga nihče ne pričakuje - daje aro me še tako rutinskemu poročilu.

Mi pa, v smislu kratke uvodne analize, mislimo na pomen, ki ga imata besedi opaziti ali zagledati, v globljem pomenu: v odkrivanju in najdevanju stvari, ki imajo to v sebi, da postavlja svet. Ko je Metod Milač - vse to piše v knjigi *Kdo solze naše posuši* - s prijateljem bežal iz Auschwitza, sta se nekega mrzlega zimskega jutra ustavila v samotni poljski hiši, v kateri najdeta moža, ženo in dve deklici. Takoj vidita, da jim iz oči gleda velika lakota. Metodov spremljevalec prosi ženo, da zavre vodo, sam pa razreže komis, ki ga nosita s sabo za hude dni, na šest kosov, za vsakega po enega. In zdaj pride to, kar bi rad povedal. Mlajša od deklic vzame svoj kos in gre stran od drugih in ga v kotu poje sama zase. Kdo bi mogoče temu rekel visoka pesem kruhu, mi pa v tem vidimo kretljivo, ki je tako prvinska in nedeljiva - in lepa -, da bo ostala za zmerom, ne v metaforičnem, ampak v resničnem,

ontološkem smislu. Spomnimo se hkrati ob tem na Popperjev tretji svet neminljivih reči ali na Adornovo priporočilo, da moramo biti solidarni z metafiziko v trenutku njenega zgrmetja, da omenim samo nekaj ljudi, ki s katoličani sicer ne bi hoteli imeti nobene opravka. Mi pa vemo, da se take stvari sredi tega vulgarnega in banalnega sveta dogajajo dan na dan, ne da bi jih kdo opazil ali zagledal.

Ko gledamo *Pasijon* Mela Gibsona ali pa ko si kdaj pozneje v mislih zavrtimo prizore, ki so nam od njega ostali, nas - vsaj mene je - najbolj prevzame začetni prizor na vrtu Getsemani. Stokanje in ječanje, klicanje Očeta, in spet stokanje in ječanje, brez konca in kraja, dokler zaradi trajanja in presunljivosti ne vstopi v nas, da

se tu dogaja neznanska drama. (Komaj sicer rečemo drama, že vemo, da beseda ne zadošča.) In ko se potem pokažejo Gospodova noga in sandali, s katerimi stre kači glavo! S tem se prizor konča. O njem lahko pozneje komu pripovedujemo, lahko o njem napišemo premišljeno poročilo, lahko si ga še enkrat ogledamo, da ne bi izpustili kake pomembne podrobnosti, a se zmerom spet zavemo, da ga nismo izčrpali. Vemo, da je tu nekaj nedoumljivega, a na bistven način povezanega s svetom: temeljna zgodba sveta. Stvar, skozi katero ali mimo katere smo tolikokrat šli s skoraj salonsko lahkotnostjo, nas potem ko smo jo zagledali, vplete in obveže.

Obenem pa nam pove, da je s svetom povezana skrivnost, nekaj celo o tem, v čem bi ta skrivnost utegnila biti. Kdor bo torej hotel prispevati k ponovni uravnoteženosti človekovega obstojanja v civilizaciji, se bo moral potruditi, da dobi oči za skrite duhovne potencialne sveta in krščanske kulture. Ukaz te ure se torej glasi: na novo opaziti, na novo zagledati. Tisti, ki bo razumel ta ukaz in se mu podredil, ne bo govoril o nobenih novih stvareh in ne bo rabil nobenih novih besedi, a se bo vseeno vedelo, da govori z novim jezikom.

Opaziti ali zagledati je ena stvar, druga pa je naklonjenost do ljudi in skrb za ljudi. Skoraj vsi ste brali ali gledali Eliotovo dramo *Umor v katedrali*, morda pa se niste ustavili ob

ga bodo gnale duhovne energije, ki izvirajo samo in zgolj iz avtentične naklonjenosti do človeka in iz skrbi za njegovo telurično in eshatološko usodo. Nobenih drugih tako imenovanih interesov ne sme tu biti.

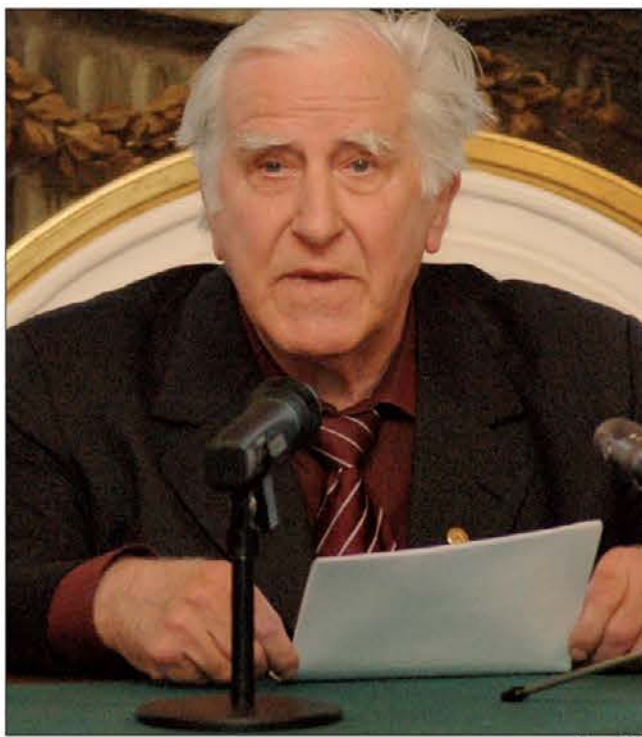

Foto DPD

Nujnost novega jezika je ena od stvari, na katero mislimo, da bi morali opozarjati, spričo razmer, ki so nastale, na vseh shajanjih slovenskih - pa tudi neslovenskih - katoliških časnikarjev. Druga stvar pa je spoznanje, da v razmerah, v kakršnih smo, sami ne bomo mogli doseči tistega, za prvi danes gre - za obnovo civilizacije v njeni normalnosti. Pa tudi ko bi mogli, to ne bi bilo prav. Danes, po kataklizmi minulega stoletja, vemo to bolje kot kdajkoli prej. To lahko storimo samo z drugimi. Ta misel je bolj važna, kot se na prvi pogled zdi. Pomeni, da katoličani ne mislimo na rekonkvisto, ampak na vrnitev v civilizacijo, ki omogoča človeka in njegovo svobodo. To misel bom poizkušal predočiti v treh potezah.

nekem stavku, ki ga izreče Thomas Becket, ki se potem, ko je postal canterburyjski nadškof, s kraljem, ki mu je kot kancler nekoč služil, bojuje za pravice Cerkve. Thomas pomisli na naslednje: »To je največja izdaja, delati pravo reč iz napačnega razloga.« Ta stavek kaže, da je poznejši mučenec in svetnik zaznal zavratno možnost, da je njegov boj za Cerkev trik, ki mu ga je zaigral neki notranji mehanizem, v resnici pa njegov boj ne gre za veljavo Cerkve, ampak se kot nosilec tega boja žene samo zase. Thomas v lucidni sebevidnosti to možnost zazna in jo suvereno zavrne. Ilustracija, ki sem jo uporabil za osvetlitev druge komponente novega jezika, je, bi rekel, jasna: novi jezik bodo ljudje sprejeli kot nov jezik, če

Za prvo bomo uporabili *Termopile*, pesem enega največjih grških pesnikov moderne dobe Kavafisa. V njej se ne pripoveduje o slavnem prelazu, na katerem so se maloštevilne grške enote - vsi se spomnite zgodbe o Leonidu in tristo špartancih - uprle stotisočglavi perzijski armadi, ampak o našem sedanjem času. Pesnik pravi: Čast tistim, ki so se v življenju odločili, da bodo stali na Termopilah. Plemeniti v obilju in plemeniti v uboštvu. Vedno govoreč resnico, a brez sovražstva do tistih, ki lažejo. Kratka pesem je to, vsega nekaj vrstic. Presenečeni pa smo ob zadnji. Tu pravi pesnik: Še večja čast pa gre tistim, ki stoje na Termopilah, čeprav vedo, da bo nazadnje prišel Efiat in bodo Perzijci končno prodrli. Tu nas obi-

dejo utemeljeni pomisleki. Če bi ljudje zares vedeli, da bodo na koncu Perzijci prodrli - da bo čisto nazadnje zmagalo zlo - bi se zelo, zelo redki odločili za stražo na Termopilah. Razsvetlenska misel, da je v pojmu svobode že vključena odgovornost za ohranjanje svobode, ne zadošča, kakor se je izkazalo. Za težko vztrajanje na Termopilah - za vzdrževanje civilizacije - so v zadnji analizi potrebne transcendentne garancije. To je za izhodišče.

Tudi drugo potezo bom potegnil s pomočjo moderne grškega pesnika, skoraj našega sodobnika, nobelovca Georga Seferisa. Naslov pesmi je *Mačke Sv. Nikolaja*. Scena prikazuje izletniško ladjo, na kateri kapitan turistom

razlaga značilnosti obale, mimo katere se vozijo. Dovolite, da vam preberem daljši odlomek:

Tamle je Rt mačk.

Zgodbo mi je povedal neki menih, napol nori menih, nekakšen sanjač:

Bil je čas velike suše, štirideset let ni deževalo, otok se je spreminil v puščavo in ljudje so umirali in rojevale so se kače. Na tem otoku je bilo milijon kač, debelih kot moška noga in polnih strupa. V tistih časih so v samostanu Sv. Nikolaja živeli menihi sv. Bazilija in niso mogli obdelovati njiv in goniti črede na pašo. Na koncu so jih rešile mačke, ki so jih začeli gojiti. Vsak dan je ob zori udaril zvon in posadka mačk se je odpravila v boj. Cel dan so se bojevale, dokler jih večerni zvon ni poklical k večerji. Po večerji pa se je spet oglašil zvon in mačke so odšle v nočni del svoje bitke. Pravijo, da jih je bilo čudno videti: nekatere šepajoče in zmaličene, druge brez nosu ali ušes ali delov kože. Tako so na štiriratni glas zvonca dan za dnem, mesec za mesecem, leto za letom, divje trmasto in polne ran uničevale kače. Nazadnje pa so izginile: niso prenesle toliko strupa. Kaj pa naj bi naredila uboga bitja? Stoletja strupa, generacije strupa.

Če pogledamo na zgodovino z določenimi očmi, bomo priznali, da je tudi prebrano besedilo del njene zgodbe. Nikogar ne izključujemo iz človeške družbe; za nikogar in nobene ne verjamemo, da se ga je do kraja polastilo zlo; za nikogar ne moremo verjeti, da v njem ni ostal košček svobodnega prostora, na katerega se bo naslonilo končno odrešenje. Toda to, kar smo v stoletju, ki je minilo, videli, in to, kar v času, ki ga živimo, vidimo, upravičuje zgodbo "napol norega meniha". Ali drugače: ne moremo ne videti, da se zgodovina odvijata tudi na način boja med silami svetlobe in silami teme.

Leta 1933 se je z Dunaja vrnil v Oxford filozof profesor Alfred Ayer in takoj napovedal knjigo *Jezik, resnica in logika*,

s katero je obljubil, da bo, v skladu z načeli logičnega pozitivizma, ki so se mu potrdila med bivanjem v tako imenovanem Dunajskem krogu, dokončno opravil z metafiziko, krščanstvu pa odkazal mesto na obrobju, med neobveznimi legendami in na emocijah temelječimi moralnimi vzpodbudami. Za nas je v tej zgodbi zanimivo predvsem njeno nadaljevanje. Leta 1979 ga je namreč nasledil Michael Anthony Dummett, ki je povsem drug človek. Med vojno leta 1944 je namreč stopil v Katoliško cerkev in bil od tedaj zgleden in praktičen katoličan - nekaj, česar Sir Alfred ni mogel nikoli razumeti. Naša tretja poteza pa je v stavku, s katerim je Dummett razložil, zakaj je postal katoličan. Rekel je: "To sem storil zato, da ljudje, tistih nekaj ljudi, ki želijo narediti svet nekoliko bolj in bolj smiseln, ne bi bili tako sami." Mislim, da ta stavek ne potrebuje komentarja. V luči sedanjega slovenskega in evropskega časa vidimo v njem utemeljeno in razumno odločitev. Če ne v Dummettovi radikalnosti, pa vsaj tako, da ljudje dobre volje katoličanom ne bi odrekli legitimne in stvarne vloge v skrbi za civilizacijo.

Tu bi sedaj lahko končali, ko stavek, ki nam je služil za tretjo potezo, ne bi zahteval neke temeljne pripombe - nekakšen korolar. Za korolar pravijo matematiki, da je trditve, ki tako očitno izhajajo iz nekega dokazanega stavka, da sama ne potrebuje nobenega dokazovanja. To dopolnilo se v našem primeru glasi: katoličani - če hočemo biti alternativa temu svetu - ne smemo delati pohujšanja. Ali nekoliko bolj skromno: kolikor je človeško mogoče, ne smemo delati pohujšanja. Zelo moramo paziti, da z raznimi dejanji ne bi preprečevali, da bi kdaj v nas videl "tistih nekaj ljudi, ki želijo svet napraviti bolj in bolj smiseln". Da bi nekoliko vedeli, na kakšna dejanja mislim, naj za primer tvegam misel, da je slovenska katoliška politika po letu 1990 - z redkimi odličnimi izjemami - bila takšno dejanje.

Naj za konec ponovim osnovne misli. Najprej uvodno misel o stanju v civilizaciji. To pot s pomočjo dveh verzov irskega pesnika Yeatsa. Prvi gre takole:

Krožeč v vedno širših krogih, sokol ne sliši več sokolarja.

Drugi pa: *Najboljši so brez vsakega prepričanja, najslabši pa polni strastne delavnosti.*

V takšnih razmerah - v razmerah, "ko brni kolovrat budnih časov," kot pravi naš Balantič - se nam ni zdelo nerazumno, da bi se časnikar, ki želi biti interpret in promotor katoliške kulture, začel ozirati po novem jeziku. Osvojil bi ga tako, da bi prvine svoje krščanske in človeške obveščnosti na novo zagledal ali, kot smo rekli, opazil, in da bi tako pridobljena spoznanja širil na način, ki ne bi dopuščal nobenega dvoma, da ga pri tem ne vodi nič drugega kot naklonjenost do ljudi in skrb za ljudi. Nazadnje smo opozorili še na to, da se moramo varovati dejanj, ki drugim ne bi dovoljevala, da v nas vidijo kredibilne iskalce poti za nadaljevanje življenja v civilizaciji.

Justin Stanovnik

Kratke

Louvre z 8,3 milijona obiskovalcev lani prvi muzej na svetu

Muzej Louvre je v letu 2006 našel največ obiskovalcev v svoji zgodovini, okrog 8,3 milijona, medtem ko jih je bilo leto poprej 7,5 milijona. S takšnim obiskom se tako kot leta 2005 spet uvršča med najbolj obiskane muzeje na svetu, so v nedeljo sporočili iz muzeja. "Nova rast obiska, ki jo beležimo že več let zapored, se nanaša tako na ogled stalnih zbirk kot tudi občasnih razstav", sporočilo muzeja povzema francoska tiskovna agencija AFP.

Povečano število obiskovalcev, za kar gre vzrok iskati tudi v "ugodni turistični rasti", pa ne velja le za tužce, temveč so v muzeju opazili povečan obisk tudi med domačini. Leta 2006 je Louvre ponudil zavetje 17 razstav, med njimi so bile predstavitve Ingesa, ki si jo je ogledalo 379.000 obiskovalcev, in Indijski biseri iz obdobja velikih mogulov s kakšnimi 90.000 obiskovalci.

Na razstavah s konca leta 2006 - Rembrandtovih risb in Williama Hogartha - so našli skupno 212.000 obiskovalcev. Spletna stran muzeja (Louvre.fr), na kateri je predstavljenih 35.000 del iz stalnih zbirk, je zabeležila dobrih 9,6 milijona obiskov. Dokončne številke o obisku Louvrea bodo objavljene februarja, so sporočili iz muzeja.

30-letnica smrti Vladimirja Truhlarja

Pred 30 leti je v začetku januarja v kraju Lengmoosu nad Bocnom na Južnem Tirolskem umrl teolog in pesnik Karel Vladimir Truhlar. Rodil se je v Gorici leta 1912.

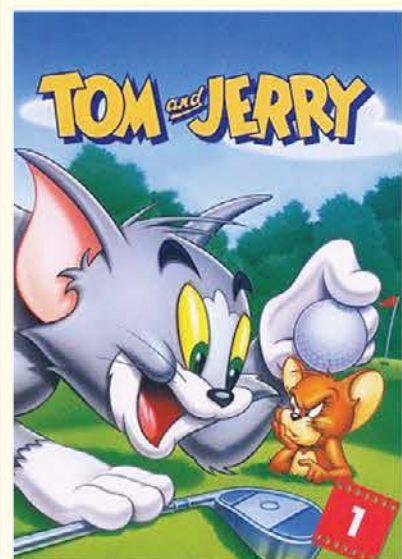
Njegovo izredno bogato delo na teološkem področju in njegova pesniška ustvarjalnost sta tolikšni, da ju v kratkem priložnostnem zapisu ni mogoče zaobjeti. Odlični poznavalec njegovega dela in življenja Oskar Simčič ju je podrobno razčlenil v Primorskem slovenskem biografskem leksikonu ter v številnih člankih in zapisih. Sicer pa Truhlarja omenja v X. zvezku tudi nadvse kvalitetna enciklopedija UTET v bibliografski navedbi ob geslu o Jeanu Guittou.

Truhlar je bil profesor na papeški univerzi Gregoriana v Rimu. Svoja teološka in filozofska dela je pisal v latinščini, nemščini in italijanščini, prevedena pa so bila tudi v razne evropske jezike. Za svoja najboljša slovenska teksta je Truhlar označil Leksikon duhovnosti iz leta 1974, ki je priredba italijanske izdaje Lessico della spiritualita' iz leta 1973, in Doživljanje Absolutnega v slovenskem leposlovju. To delo je izšlo v Ljubljani leto po njegovi smrti.

V slovenskem prostoru sta bili odmevni tudi njegovi deli Pokoncilski katoliški etos iz leta 1967 in Katolicizem v poglobljenem procesu iz leta 1971. Obe knjigi sta izšli v veliki nakladi pri Mohorjevi družbi v Celju. / (mab)

Umrli pionir animacije Joseph Barbera, oče Toma in Jerryja

Umrli je pionir ameriške animacije Joseph Barbera. Spominjali se ga bomo po risankah Tom in Jerry, Kremenčkovi in drugih. Barbera je umrl na svojem domu v Los Angelesu, star 95 let, poročajo tuje tiskovne agencije.

Barbera je v 60 letih obstoja izdelal kakšnih 300 animiranih filmov. Pregarjanje mačka Toma in miši Jerry, ki sta si ga Hanna in Barbera izmislila leta 1940, je dvojici prineslo več oskarjev. S televizijskimi risankami pa sta si prislužila več nagrad emmy. Umetnika sta z zvezdo ovekovečena tudi na hollywoodskem Pločniku slavnih (Walk of Fame).

MESEC VERSKEGA TISKA Dr. Stane Granda gost Zadruga Goriška Mohorjeva v Gorici

Iščimo vizije prihodnosti!

Proč s politiziranjem in prepiranjem v Sloveniji! Nehajmo se ozirati v preteklost in iskati samo popravo krivic; s pozitivno krščansko in družbeno tradicijo raje iščimo vizije prihodnosti! Vsakdo naj se zaveda svoje odgovornosti in naj uporablja svoje talente! Veliko se da narediti.

To je samo nekaj najbolj markantnih misli, ki jih je na bogatem kulturnem večeru v

Izjemno bogata in kakovostna je tudi knjižna produkcija, saj še vedno izhaja znatno število knjig - izvornih in prevodov - z versko vsebino. Zanimive so tudi serije publikacij Acta Ecclesiastica Sloveniae, pa Rimski simpoziji, čeprav dr. Granda pogrša dejstvo, da še vedno nimamo monografij pomembnih osebnosti, kakršen je bil npr. tržaški škof Matevž Ravnikar. Dejstvo je, da danes

hiba slovenske družbe je ta, da nima družbene vizije." Ne Cerkev ne politične stranke ne dajejo vizij družbe, "ljudje pa ne morejo biti brez cilja". Potrebni smo novih vizij v slovenski družbi, predvsem pa več samozavesti, "da vera katoličanom ne bo v breme in strah". Dovolj je politiziranja in prepiranja.

Dr. Granda je ugotovil, da danes v Sloveniji ni nobene kle-

taki družbi ni zaslediti ne etike ne morale. Vse več je družbenih krivic in razlik, mi pa nimamo do vsega tega moralnih stališč. Povsod zmaguje "tehnična inteligenca", tudi na sinodi; medtem ko je zaznati nezaupanje v "humanistično in družboslovno inteligenco", ki bi morali imeti kaj več besede. Imamo tudi nekaj katoliških šol, pa gimnazij, in vendar "kje so katoliški izobraženci?" je predavatelj na glas postavil boleče vprašanje.

In vendar ne smemo biti pesimisti, še posebno kristjani. Bolj bi se morali ozirati okrog sebe, je nasvet dr. Grande; "bolj bi se morali vrteti v krogu, kjer smo stoletja živeli," torej v sosednjih državah. Nadvse pomembno je v tem trenutku gledati naprej, biti v družbi bolj aktivni. Duhovniki v Sloveniji so danes drugače izobraženi kot nekdanj, poleg tega pa jih je vedno manj. Tudi zato prihaja čas katoliških laikov. "Pri tem ne mislim na kakšno novo klerikalno stranko," je dodal govornik. Poudaril pa je nujo, da bi krščanske vrednote na kakšen način ostale sestavni del slovenske družbe. V Sloveniji je namreč še vedno veliko nestrpnosti. Zgodi se, da družino s tremi otroki etiketirajo kot "klerikalce". In vendar, je sklenil dr. Granda, "se bojim borcev proti nestrpnosti v Sloveniji..."

Po predavanju se je razvila živahna razprava, v kateri so prisotni spregovorili o Torošu in njegovem sodelovanju z Udbo, o slovenski televiziji, plačah, civilni družbi, šolstvu, šibki misli in drugih zadevah. Granda je s stvarnim pogledom na slovensko družbo podal dobro analizo stanja in še enkrat poudaril potrebo po profesionalizaciji v medijih, nujo po odprti in snovanju take družbe, v kateri morajo biti

Foto DPD

četrtrek, 25. januarja, v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici razvil dr. Stane Granda, kristjan, zgodovinar, profesor, član ZRC SAZU in publicist. Od januarja 2006 je tudi predsednik programskega sveta RTV Slovenija, nekakega "parlamentarna civilne družbe, ki daje smernice javni radiotelevizijski službi," je uvodoma povedal naš urednik Jurij Paljk, ki je o gostu, po rodu iz Novega mesta, povedal, da že vrsto let raziskuje slovenskega človeka v zgodovini in ga nagovarja, naj bo to, kar je.

Na srečanju, ki ga je priredila Zadruga Goriška Mohorjeva v mesecu verskega tiska, je dr. Granda spregovoril o katoliškem tisku, vlogi kristjanov in stanju duha na Slovenskem. Slovenski verski tisk je otrok revolucije 1848-49; povezan je z likom bl. škofa Antona Martina Slomška, čigar pobudo so začeli uresničevati prav sredi 19. stol. z izdajanjem Slovenskega cerkvenega časopisa. Slomšek je namreč uvidel, da je treba izkoristiti svobodo tiska. Omenjeni časnik, ki ga je urejal tudi Janez Zlatoust Pogačar (ta je "postavil temelje slovenskega cerkvenega tiska"), se je kmalu preimenoval v Zgodnjo Danico, ta pa je bila do leta 1905 "eden osrednjih katoliških tednikov". Pred prvo svetovno vojno je slovenski katoliški tisk pridobival na številu publikacij in izdanih izvodov. Pozitivni trend se je nadaljeval tudi med vojnoma.

Po drugi svetovni vojni je trajala dolgoletna kriza, saj je verski tisk doživel skoraj popolno prenehanje. Za njegov preboj ima zasluge Mihael Toroš, ki je veliko naredil za tednik Družina. Kljub težkim razmeram zaradi komunističnih pogledov na položaj in vlogo Cerkev v slovenski družbi je slovenski katoliški tisk začel izjemno napredovati tako po kvantiteti kot po kvaliteti. Nastalo je kar nekaj časopisov in revij, tudi mladinskih, glasil najrazličnejših redov in listov posameznih župnij, od katerih so nekateri vsebinsko res dobri.

ne razpolagamo s sistematičnim in popolnim pregledom slovenskega verskega tiska. Vprašanje je, koliko ljudi sploh berejo. Predavatelj vti: premalo. O vsem namreč odloča televizija, je dodal. Na tem področju pa je Cerkev šibka, saj je njen poskus "žalostno propadel". Radio Ognjišče je dobro poslušan, čeprav nima take odmevnosti kot italijanski ali poljski Radio Marija. Dokaj močan je verski tisk med slovenskimi emigranti, zlasti v zahodni Evropi, kjer kaže, da bo edini preživel. Zanimivo je, je podčrtal govornik, avtor številnih zgodovinskih raziskav, da je imel slovenski verski tisk tudi v pretek-

rikalne stranke oz. take, pri kateri bi škofje imeli besedo. Stranke so sploh vse napol liberalne in brez jasne ideologije, "kar je dokaj slabo". Zaradi vsega tega "razmere v slovenski družbi že dolgo niso povsem normalne." Med drugim je še vedno navzoč obrazec komunističnega političnega obnašanja, manjkajo pa izkušnje in obrzci demokratičnega življenja.

Hudo je, da slovenskim katoličanom manjka pokončna samozavest: "Ljudje niso pripravljeni verjeti v lastno prepričanje." To se odseva tudi na socialnem področju, kjer zama pričakujemo kakšno rešitev. "Karitas dela dokaj do-

Foto DPD

losti malo odmevnosti in poslušnosti. Nekaj podobnega se dogaja tudi danes, saj različni dogodki - med drugim zadnje upravnne volitve - kažejo na to, da je "komunikacija šla po drugih tirih." Splošna ocena dr. Grande je, da "verski tisk v Republiki Sloveniji ne kroji javnega mnenja tako, da bi vplival na politične volitve." To je obenem znak, da ljudje mislijo s svojo glavo.

Problem verskega tiska v Sloveniji je po mnenju predavatelja ta, da se preveč ukvarja s preteklostjo in premalo odpira v prihodnost. Še več: "Največja

bro, medsosedska pomoč pa se je sesula." Cerkev še vedno preveč "gradi na slovenski kmečki tradiciji, ki je več ni," saj je kmetov samo še 5%. Obrniti bi se morali na delavstvo in izobraženstvo. V ljudeh primanjkuje tudi sindikalna zavest. Pričakovali bi, da bi Cerkev kot Božje ljudstvo - v duhu Janeza Evangelista Kreka - ponudila kakšno novo sindikalno organizacijo, saj so družbena vprašanja izjemno aktualna in kočljiva. Glavna družbena vrednota je namreč "brezobzirna uspešnost" v slogu: "Več grabiš zase, bolj si ugleden!" V

bolj prisotne in vidne krščanske vrednote. Preveč je razširjen egoizem, saj "je ljudi skoraj sram pomagati sosedu, ker se to zdi nekaj nazadnjaškega." Nekaj upanja vidi predavatelj v mladih, ki so bolj strpni in vsekakor manj obremenjeni z ranami iz preteklosti. Njih, tudi neverne, še vedno nagovarjata npr. Edi Kovač ali p. Christian Gostečnik. "Veliko se da narediti, treba pa je uporabiti svoje talente. Nehajmo se bati in na vsakem koraku, malo danes, malo jutri, kaj naredimo!"

Danijel Devetak

Kratke

**Rodik - ob 15-letnici smrti:
poklon skladatelju Ubaldu Vrabcu**

Zasnežena kraška pokrajina je kazala svoj mrzli zimski odsev pod sončnimi žarki, ki so se razlivali čez travnike in njive ob poti za Rodik v nedeljo popoldne. Iz zvonika so se veselo oglašali zvonovi, ki so vabili k spominski sv. maši za pokojnim skladateljem Ubaldom Vrabcem, ki že petnajsto leto počiva na vaškem pokopališču nedaleč od vasi.

Množičen zbor, katerega so sestavljali pevci domačega cerkvenega in združenega zbora ZCPZ iz Trsta, je pod vodstvom Edija Raceta, ob orgelski spremljavi Bojane Kralj spremljal sv. mašo, katero je daroval župnik g. Iztok Mozetič. Prepletanje skladb Ubalda Vrabca in Gregorja Zafošnika se je lepo skladalo s spominsko daritvijo. V pridigi se je g. Mozetič navezal na evangelij, ki se nanaša na čas, ko je Jezus začel govoriti v shodnici. Nadaljeval je z besedami, ki jih prinaša pismo apostola Pavla Korinčanom; ko govori o ljubezni, ki vse prenaša, vse veruje, vse upa, vse pretrpi. O ljubezni, ki nikoli ne mine. Pri kraju je sledil še blagoslov Sv. pisma, knjig, ki so jih botri podarili birmancem, katerega je spremljala skladba "S skupno pesmijo prosimo", ki jo je harmoniziral Ludovik Puš. Ko je izzvenela še zadnja pesem Marija skoz življenje - Ignacija Hladnika, so se prisotni verniki skupaj s pevci napotili na pokopališče h grobu skladatelja Ubalda Vrabca. Pri lepo obnovljenem nagrobnem spomeniku so se mu poklonili še z dvema pesmima: K tebi želim, moj Bog - Stanka Premrla in Slovenec sem. Prisotnost nekaterih kulturnih in političnih predstavnikov iz zamejstva je dodatno pridrila delu ZCPZ, ki se vsako leto klanja spomenu na pokojnega skladatelja. Sonce se je nagnilo k zatonu, ko so se udeleženci spominske svečanosti napotili do gostišča, da se ogrejejo s toplo pijačo. Tudi letos se je ZCPZ oddolžila spomenu tega rodoljuba, ki ni bil samo skladatelj, bil je tudi zborovodja, publicist, pedagog in politik. / Pavel Vidau

**4. rajonski svet, Staro mesto-Stara mitnica
in Sv. Vid-Novo mesto**

Tudi v četrtem rajonskem svetu smo glasovali o predstavljenem proračunu za leto 2007. Nekateri člani leve sredine so predstavili skupen dokument in zelo splošno in negativno ocenjevali bilanco, le-tega pa so obogatili s seznamom po njihovem najnujnejših del "spodaj". Slovenska skupnost se je znova izkazala za zrelo politično silo in predložila dokument izpod peresa rajonskega svetovalca Merkuja, sestavljen v tesnem sodelovanju z občinskimi svetovalci Igorjem Švabom, v katerem podrobneje in z jasnimi političnimi ocenami obrazloži negativno stališče proti tej bilanci "glej spodaj". Med posegom so skoraj vsi svetovalci, tako leve kot desne sredine, pozorno sledili izvajanju in po seji sem bil deležen pohvale nekaterih predstavnikov leve sredine. Med posegom Rigottija iz vrst FI, se le-ta ni obregnil ob vsebini mojega posega, temveč napadel svetovalce leve sredine Avanzinija in Davanza in njuno izvajanje ocenil kot demagogijo. Presenetilo me je stališče svetovalca načelnika Brussia (AN), ki je v le nekaterih stavkih potrdil podporo županu Dipiazzu in pozitivno ocenil bilanco. / Igor P. Merku', Rajonski svetovalec IV. rajonskega sveta

Društvo slovenskih izobražencev / Gost dr. Milko Mikola

**"Povojna oblast je iznakazila
prizadevanja poštenih borcev"**

"Ni hče ni bolj iznakazil prizadevanja poštenih borcev, kot je to storila povojna oblast." To so bile besede, s katerimi je dr. Milko Mikola, vodja sektorja za popravilo krivic in narodno spravo pri ministrstvu za pravosodje RS, sklenil svoj poseg na večeru Društva slovenskih izobražencev, ki je potekal v ponedeljek, 22. januarja.

Kot je uvodoma poudaril novinar Ivo Jevnikar, ki je vodil srečanje, je dr. Mikola dober poznavalec oblik povojne represije režima, saj je na to temo izdal kar nekaj publikacij. V Peterlinovi dvorani je gost obravnaval različne načine, s katerimi je nekdanji režim pritiskal na svoje nasprotnike in sumljive osebe pa tudi na družbo nasploh, da je lahko ohranil svojo dominantno pozicijo. Tako Slovenija kot vse ostale federativne republike so izvajale represijo po sovjetskem oz. Stalinovem vzoru. "Vrh ledene gore so bili množični pomori, ko je brez sodne obravnave šlo v smrt preko 14 tisoč Slovencev", je dejal gost večera in dodal, da predstavlja Slovenija s tega vidika največje morišče v Evropi. "Če pomislimo, da je slovenski narod tedaj štel milijon in pol ljudi, lahko trdimo, da je bil zdesetkan vsak stoti Slovenec." Žal dokumentov nimamo, da bi z gotovostjo proučili število žrtev. Režim je namreč sistematično uničeval kompromi-

sne dokumente predvsem v trenutkih, ko so notranji ali zunanji politični faktorji znali zamajati temelje sistema, na primer ob vstaji na Madžarskem leta 1956, v Češkoslovaški leta 1968 itd.

Dobro pa so se v času ohranili dokumenti o razlastitvah. Z nasilnim razlašanjem premoženja pa je režim skušal odpraviti zasebni sektor in meščanstvo. Čemur napačno pravimo nacionalizacija (kar s pravnega vidika velja za odkup s strani države privatnega podjetja in podob-

industriji. Obenem je agrarna reforma leta 1945 prizadela Cerkev in banke; z novim zakonom leta 1953 je bilo vsakemu kmetu odmerjenih največ 10 hektarov zemlje, kar je privedlo do upada tradicije družinskih kmetij: "Posledice tovrstne politike je še danes občutiti". Razlastitve so doletele predvsem premožnejše, katerih premoženje je večalo težo državne blagajne. Represija, pri kateri so imela pomembno vlogo sodišča, je bila sicer izvedena zoper kogarkoli, ki je bil za režim sumljiv. Poseb-

so bila dejavna od maja do oktobra 1945." Po nacističnem zgledu jih je ustanovila OZNA in upravljala jih je v sodelovanju s KNO-jem. Vanje so priganjali ljudi na podlagi spisov, ki jih je OZNA pisala med vojno in po njej. Taborišča, v katerih je umrlo veliko oseb, so bila v Teharju, pri Šentvidu in pri Ptuj, kjer so bili zaprti Nemci. Delovna taborišča pa so bila v primerjavi s koncentracijskimi znatno manj huda. Zgrajena so bila v okolici delovišč, da so lahko obrati razpolagali z večjo delovno silo.

Delovali so do začetka petdesetih let, ko je moral Tito spriči spremenjenih geopolitičnih okoliščin (se pravi po kominformu) dokazati Zahodu drugačno podobo jugoslovanskega socializma. Čeprav se je represija v 70. letih nekoliko omilila, je vedno temeljito nadzorovala družbo: ko se je polagoma začela razvijati opozicijska, je režim 'skrbno' preganjal slovensko inteligenco. Dovolj je, da omeni mo Pučnikov primer.

Zakon o popravilu krivic je bil v Sloveniji sprejet leta 1996. Sprava pa bo v domovini dovršena le takrat, ko bosta režimski sistem in komunistični dokončno obojena. "Pri tem argumentu nismo še sli do konca", je še dejal dr. Mikola. "Še danes slovenska levica noče pristati na obsodbo komunističnega totalitarnega režima", je sklenil gost.

IG

Foto IG

no), je bila v bistvu prava zaplemba (kar je kazenski ukrep). "Že leta 1945 je bilo zaplenjenega kar 85% vložnega kapitala v

na vrsta prisilnih ukrepov je bil gotovo odvzem prostosti, ki ga je režim udeleževal na dva načina. "Koncentracijska taborišča

V okviru Polžkovskega abonmaja / Gostovanje Radijskega odra

Pika Nogavička v Desklah

Mala in navihana Pika Nogavička je v petek, 19. januarja, zaživela na odru Kulturnega društva Svoboda. Enournna predstava, s katero so člani Radijskega odra skupaj z nekaterimi mlajšimi igralci skupine Slovenskega kulturnega kluba nastopili v Trstu v okviru lanskega otroškega abonmaja Gledališki vrtljak in pa drugje na Tržaškem, je minuli teden prvič gostovala v Sloveniji. Za gostovanje je dal pobudo režiser Emil Abršček, ki je predstavo uokviril v Polžkov abonma. Abonma prireja tamkajšnje društvo Svoboda v sodelovanju s Slovenskim narodnim

gledališčem Nova Gorica in Občino Kanal ob Soči. Namenjen je predšolskim in šolskim otrokom iz Deskel in Kanala. Znano zgodbo o Piki Nogavički, ki jo prav vsak izmed nas dobro pozna, je za oder priredila Lucčka Susič. Gostovanje je bila posrečena izbira, saj praznujemo letos 100-letnico švedske pisateljice Astrid Lindgren. V glavni vlogi se je čudovito izkazala 15-letna Kim Furlan, ki je odlično izoblikovala lik navihane Pike Nogavičke, vlogi njenih prijateljev Anike in Tomaža pa sta bili zaupani Juliji Berdon in Danijelu Simonettigu. Strogi gospe Pavljanovo in Rožnikovo sta inter-

pretirali Helena Pertot in Maruška Guštin, vloga policaja je bila zaupana Tomažu Susiču, v vlogi Anikine in Tomaževe mame in prodajalke je nastopila Patrizia Jurincic. Vlogi razbojnikov Damjana in Ceneta sta odigrala živahna Aleksij Štoka in Matej Susič, ki sta med drugim nastopila tudi kot prepečak Laban in poštar. Igro so sooblikovali še Beno (Matjaž Zobec), Zilko (Niko Trento) in oče Evrazij Nogavička (Mitja Petaros). Otroci, ki so napolnili dvorano, so bili z nastopom igralcev Radijskega odra in članov skupine SKK izredno zadovoljni, saj so se zabavali in sprostiti, zato so

jih ob koncu nagradili s priscnim aplavzom. Za igrateljce in režiserko je nastop predstavljal lepo zadoščenje ne samo zaradi navdušenja malih gledalcev, pač pa predvsem zato, ker je po več letih zopet prišlo do gostovanja skupine Radijskega odra v okviru abonmaja, za katerega skrbi Slovensko narodno gledališče Nova Gorica. Omenjeno gledališče namreč nudi Radijskemu odru svojo strokovno pomoč pri pripravi Gledališkega vrtljaka v Trstu - in v okviru le-tega vsako leto nastopajo skupine iz Nove Gorice. Igra Pika Nogavička, ki vselej navdušuje tako otroke kot odrasle, bodo še uprizorili v tržaških šolah in društvi in prepričani smo, da bo prav tako uspešna.

Patrizia Jurincic

Slovensko deželno gospodarsko združenje

**Obisk vladnega podtajnika za
mednarodno trgovino Miloša Budina**

V petek, 27. januarja, je bil na obisku pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju vladni podtajnik za mednarodno trgovino Miloš Budin. Potem, ko je predsednik SDGZ Edi Kraus orisal gostu vlogo in možen doprinos organizacije in včlanjenih podjetij pri snovanju novih stikov in gospodarskega sodelovanja z bližnjimi srednjeevropskimi in balkanskimi državami in podčrtal obenem pomembno vlogo informacije in komunikacije, je predsednik Kraus državnemu podtajniku še pripotočil, da bi bila organizacija in njeni operaterji vključeni v sez-

name, ki so predvideni za misije in druge dejavnosti tako ministrstva kot povezanih institucij na omenjenih trgih. Državni podtajnik Budin je odgovoril, da sta vlada in zunanje ministrstvo zelo pozorna na sodelovanje z omenjenimi državami in da pri tem vidi kot pozitivno in dragoceno vlogo SDGZ kot institucionalnega partnerja, tako za pristojne institucije in še bolj za podjetja, ki želijo neposredno nastopiti s posli in tudi investicijami na tujem. Ugotovil je, da so podjetja na Jugu od Ancone do Apulije zelo prodorna v sodelovanju s Srbijo in drugimi balkanskimi državami. Da ne bo

več dosti računati na t.im. "rentno pozicijo" lokalnega gospodarstva v poslih s sosednjimi državami, da pa lahko kulturna specifična in izkušnost naših gospodarstvenikov še naprej igra pomembno vlogo in da gre tu za nezamenljivo kompetitivno prednost. Podtajnik Budin je predstavnikom SDGZ zagotovil, da se bo pozanimal, kako bi lahko organizacijo vključili v predvidene sezname in pobude pristojnih institucij, obenem pa je prisotne pozval, naj se dejavno vključijo v le-te. V imenu odsotnega predsednika mednarodnih trgovcev Aleksandra Rustje je član pred-

sedstva Edi Ferluga predložil predloge in potrebe članov tega sektorja. Pred kratkim se je odbor za mednarodno trgovino in storitev pri SDGZ sestal in izdelal nekaj stvarnih izhodišč za vlogo le-teh v novih razvijajočih se razmerah na območju Srednje in Vzhodne Evrope. Ferluga je spomnil na stike z italijanskim zunanjim ministrstvom za časa prejšnje Prodijeve oz. D'Alemove vlade, ko je za njegov resor skrbel Fassino. Omenil je tudi spodbudne stike ob nedavni italijanski gospodarski misiji v Beogradu, tako z najvišjimi institucijami obeh držav kot tudi z dejavno pristojno službo.

S tem v zvezi sta posegla direktor SDGZ Andrej Šik in direktor Euroservisa Erik Švab. Slednji je izpostavil dobro sodelovanje SDGZ, Servisa in povezanih struktur pri izvajanju čezmejnih projektov in poudaril potrebo

po ovrednotenju tega dela tudi v novem razpisnem obdobju 2007-2013. Vedno več italijanskih podjetij in institucij, ki želijo nastopiti v Sloveniji ali bližnjih državah, se obrača na strukturo Združenja in le-te se uveljavljajo kot ugleden institucionalni in tehnični partner pri snovanju novih pobud. Šik pa je informiral podtajnika Budina glede opravljenega dela na področju čezmejnega povezovanja, od projekta za prenos uspešnega modela obrtnih con na Slovensko in Hrvaško, do posvetov za gradbenike na obeh straneh meje. Izročil mu je dragoceni publikaciji, ki sta nastali v okviru projekta, o obrtnih conah in slovensko-italijanski slovarček tehničnih izrazov v gradbeništvu. Po izkušnjih tega povezovalnega dela je Šik izrazil potrebo po boljšem usklajevanju predpisov na obeh straneh meje, da bi prišli do sprostite

zaprek in učinkovitih pogojev dela za operaterje v gradbeništvu. Predsednik samostojnih pokliccev Marko Stavar pa je Budinu izročil komaj tiskano drugo izdajo priročnika o bivalni kulturi na Krasu, delo včlanjenih načrtovalcev, ki je bilo obogateno tudi s prispevkom s "sežanske" strani Krasa, s slovarčkom narečnih izrazov o kraškem stavbarstvu. Vladni podtajnik Budin se je zahvalil za vse sugestije. Ob zaključku, v neformalnem delu srečanja, je Budin prisluhnil še drugim vprašanjem. Predsednik trgovcev Ervin Mezgec ga je na primer opozoril na nevezdržno obremenitev, ki jo trpijo trgovci in drugi mali podjetniki: zaradi liberalizacije urnikov morajo celo podvojiti svojo prisotnost v obratih, če hočejo kljubovati konkurenci velikih obratov.

Nova publikacija fotografinje Alice Zen

Verstva v Trstu so sestavni del mestnega obličja

Večersko obličje našega mesta se bo odslej zrcalilo v lepi fotografski monografiji tržaške umetnice Alice Zen. Knjigi, ki je izšla pri založbi Editreg, je naslov Le religioni a Trieste (Verzoizpovedi v Trstu). Zajetno publikacijo, ki so jo predstavili v torek, 23. januarja, v prostorih državne knjižnice, so tiskali v tiskarni Graphart. Fotografino v zamejstvu dobro poznamo, saj je že leta 2003 izdala pri založbi Mladika fotografske portrete znanstvenikov in umetnikov, ki prebivajo v Trstu. "Že med snovanjem tega prvega dela sem se zavedala, kako kompleksna je tržaška stvarnost, kako raznolik je njen družbeni mozaik", nam je povedala Alice Zen, ki se je po izdaji omenjenega dela takoj lotila novega načrta vzporedno s fotografsko monografijo o Borisu Pahorju. "Tržaška stvarnost je drugačna od ostalih stvarnosti italijanskih mest", nam je še povedala Zenova. "Njena več-

nična in večerska podoba je namreč tako očitna, da je ne moreš in ne smeš prezreti." Fotografinja je tako začela temeljito spremljati dogajanja različnih veroizpovedi, "monoteističnih veroizpovedi", je poja-

verske skupnosti. V knjigi pa so opisane tudi manjše in manj poznane veroizpovedi, kot so adventistična in bahai. Pomemben doprinos h knjigi predstavljajo predgovor tržaškega škofa Evgena Ravignanija in

Foto Kroma

snila umetnica. V knjigi je preko 400 barvnih fotografij, razporejenih na 213 strani, ki pričajo o življenju krščanske, judovske, srbsko pravoslavne, grško pravoslavne, protestantske, muslimanske, budistične

zapis posameznih predstavnikov verskih skupnosti, ki uvajajo v vsak veroizpoveden razdelek. Slovensko katoliško skupnost v Trstu je predstavil škofski kaplan g. Dušan Jakomin, ki je

svoj spis osnoval na zajetni zgodovinski podlagi, ki jasno izpričuje, kolikšno je bilo v času prizadevanje nas Slovencev pri sooblikovanju zalivskega mesta. "Objektiv fotografinje je tankočutno ovekevečilo najpomembnejše dogodke našega verskega življenja, od openske in barkovljanske procesije do kraške ohceti", nam je povedal škofski kaplan. "Delo predstavlja izviren dokument, ki prikazuje sedanje stanje verskih skupnosti v Trstu", je še dodal g. Jakomin. Kakšen vtis pa je naša slovenska katoliška skupnost storila umetnici Alice Zen? "Slovenska katoliška komponenta me je prav razveselila. Izpostavila bi predvsem vizualni učinek, ki ga sproži slovenski mašni obred. Lepo je videti, kako Slovenci prenašate tradicije iz roda v rod: včasih sem imela celo vtis, da z velikim zanosom doživljate lastno vero; na vaših obrazih je med verskimi svečanostmi prepoznati izrazito duhovnost", je povedala fotografinja in dodala: "Res ganjeno sem spremljala mašo hvaležno pri sv. Justu, ki jo z vašo molitvijo, petjem, s prisotnostjo skavtov in narodnih noš res dobro izpeljete".

IG

Minulo nedeljo / V Finžgarjevem domu

S predstavo na Opčinah se je Snežica poslovila od letošnje zime

Na Opčinah so bili minulo nedeljo ob cestah in na strehah še vidni znaki snega, ki je zapadel nekaj dni prej in pobelil pokrajino. Bela pokrajina se je lepo ujemala s pravilčno zasneženo pokrajino igre Snežica, ki je bila na sporedu v Finžgarjevem domu na Opčinah. Igro je po motivih starih ruskih pravljic napisala Lučka Susič, ki je igro tudi režirala. Glavnina igrice se naslanja na

pravljico o deklici iz snega, ki oživi in osreči batjuško in matuško, ki nimata svojih otrok. V ruski pravljici se zgodba o sneženi deklici tragično konča, ko jo prijateljice pričajo, naj ob vaškem prazniku z njimi skače čez kres. Snežena deklica se stopi in od nje ostane le meglica. V odrski verziji Lučke Susič pa Snežica seveda ostane živa. Ob začetku poletja se ob močnejših sončnih žarkih sicer začne čutiti slabo, solze ji

kar lijejo po licih, kar je znamenje, da se topi. Vendar pa se izogne smrti tako, da se poslovijo od očeta, mame in prijateljic ter odide v kraje, kjer je večni led in mraz. Vendar pa obljubi, da se bo jeseni spet vrnila k svojim dragim. V to osrednjo pravljico zgodbo je avtorica vpletla še dva motiva, in sicer motiv o čudežnem korenju, ki ozdravi vse bolezni, in motiv ledenega Mrazka. S tem se ustvari napetost v zgodbi, ki jo prinašata huda

bolezen batjuške in junaštvo male Snežice, ki išče koren lečen in se ne ustraši strašnega Mrazka. Za pozivitev in malo smeha pa poskrbijo vesele deklice s svojim razposajanim obnašanjem, petjem in plesom v pisanih kostumih. Lepa scena Magde Samec, glasba Aljoše Saksida in ples pod vodstvom Jelke Bogatec so prišli do pravega izraza tudi zato, ker je društvo Finžgarjev dom v preteklem letu opremilo dvorano najprej z novimi reflektorji, zdaj pa še z modernim ozvočenjem. Tudi dvorana je na novo pobeljena, tako da bo ob 40-letnici svojega odprtja nudila obiskovalcem lep in primerno opremljen ambient.

Jure Kopušar

Januarska številka Galeba

Šestinpdeset strani za mlade oči

Na platnici zajetne pete številke mladinske revije Galeb se smeji snežak, kot ga je z rdečim nosom in s klobukom na okrogli glavi narisala Eva Fonda, učenka I. r. OŠ P. Trubar - K. D. Kajuh iz Bazovice. Podoben sneženi možicel ilustratorke Vesne Benedetič krasi pesmico Moj zimski dan Zvezdane Majhen, ki prikliče pred oči zasneženo zimsko idilo, takšno, kakršne letos se ni bilo niti v hribeh. Živopisani koledarski bratje Magde Tavčar spremljajo stihe V. T. Arharja, ki prikazujejo značilnosti vseh dvanajstih mesecev. Arhar je tudi avtor nežnih pesmic Uspavanka za medvedka in Sanje medvedov, ki v zimskem spanju sanjajo o loncu medu, v katerem sladki nektar nikoli ne poide. Še v treh drugih pesmicah so protagonisti živalice, in sicer nagajivi ptiček, muca Luca in lev, ki se je bal odmeva. Iz resničnega živalskega sveta pa tok-

rat Damijana Ota predstavlja fazana, ki se s svojim živobarvnim perjem postavlja pred samico, obarvano v svetlo rjave barve s temnimi lisami. Kaj vsega lahko napravimo iz navadnih lesenih ščipalk, razkriva s svojimi spretnimi rokami in jasno obrazložitvijo Jasna Merku' v Galebovi likovni delavnici. Kuhar Škrobek pa si je domislil pripraviti iz polente in sira okusne slane zvezdice, ki jih bodo bralci lahko hrustali med prebiranjem Galebovih zgodb v nadaljevanjih, Pravljičar za Gajo, Koliščarji, Pravljičar in Deklica za ogle dalom, ki sodijo v letošnje čtivo za bralno značko. Vanjo spada tudi kratka pripoved o nagajivi miški, ki je štel zvezdinke in glodala krompir, korenje ter rozine, s katerimi so otroci napravili snežaku nos, oči in gube. Snežinke si je ogledovala tudi deklica iz

povesti Ta radovedna Manja in vpraševala dedka, zakaj ptice ne letajo med sneženjem. Januarska Galebova številka ponuja še drugo branje: italijansko ljudsko pravljico o orjaškem bobu in zgodbo o lepi domačiji, na kateri sta brat in sestra, Peter in Metka, jahala konja Rjavka in Črnka. Njun Očka se je o pravem

času zavedel, da sta vprežni živali mnogo bolj ceneno "gorivo" kot brneči traktor... In tega sta bila otroka neizmerno vesela, ker sta imela konja izredno rada. Na štirih Galebovih straneh, namenjenih šolskim risarjem in pisarjem, je devet risbic in štiri najst zapisov. Učenci OŠ Avgust Černigoj s Proseka so se razpisali o značilnih praznovanjih sv. Martina v domači vasi nekoč in danes. Na notnem črtovju Dine Slama se tokrat proseče spremlja kobilica-bogomolka iz pesmice Špela - uk Iga Grudna. Otroci se bodo ob brskanju pete Galebove številke z veseljem zaustavili ob zabavnih Hribcih, križankah in drugih razvedrilnih zankah, starši in šolniki pa bodo lahko prebrali zapis psihologinje Suzanne Pertot o raznih strahovih, ki mučijo otroke v različnih starostnih dobah.

Iva Koršič

365473. Pri vpisu na račun 150,00 evrov. Vpisovanje se zaključuje 23. februarja.

Obvestila

Narodna in študijska knjižnica prireja Otroške urice v NSK. Pravljičar bo na sporedu v torek, 6. februarja 2007, ob 16.30 v Gregorčičevi dvorani. Pravljičar Žabji kralj bodo animirale dijakinje pedagoške smeri Liceja A. M. Slomšek. **Novi glas** vabi na 10-dnevno potovanje na Kitajsko od 15. do 24. maja letos. Spored potovanja in informacije dobite na upravi NG v Gorici in na uredništvu v Trstu. **Romanje v Rim**. Vabimo Vas na potovanje in romanje v Rim ob obisku naših škofov pri sv. očetu od ponedeljka 23. do vključno petka 27. aprila letos. Prav je, da se tudi slovenski verniki udeležimo srečanja s svojimi škofi in papežem. Navodila in spored na upravi Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177 in na uredništvu v Trstu, ul. Donizetti 3, tel. 040

Darovi

Severina Sakolič daruje za Marijin dom pri Sv. Ivanu 25,00 evrov. **V spomin** naa gospo Rožo Nemač darujeta cerkveni pevski zbor in sve-toivanska župnijska skupnost 382,00 evrov za misijonarja Aleksandra Skapina na Slonokoščeni obali.

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem cenjenima uredništvu Novega glasa ter Mohorjevi družbi, da sta mi ob smrti sestre Ane izrazila sožalje. Bruna Pertot

Čestitka

Ob rojstvu Mirka se uredništvo Novega glasa veseli z Jadranko in Igorjem!

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA, ZVEZA NEPOSREDNIH OBDELOVALCEV in KMEČKA ZVEZA
vabijo na predstavitev knjige Danijela Čotarja
DOMAČE SIRARSTVO ZA ZABAVO IN ZARES
v petek, 2. februarja 2007, ob 20.30
na kmetiji Sidonije Radetič v Medji vasi
Sodeloval bo Moški pevski zbor Fantje izpod Grmade

8. 2. 2006

8. 2. 2007

... da srečen je le ta, kdor z Bogomilo
up sreče onstran groba v prsih hrani ...

F. Prešeren

Nadja Maganja Jevnikar

Ob prvi obletnici smrti drage žene in mame
se bomo zbrali pri zadušnici
8. februarja ob 18. uri v Sv. Križu.

Ivo, Peter, Ivan

Boris Pahor med dijaki v Trevisu

Ob dnevnu spomina prisrčno srečanje

Ob dnevnu spomina, v soboto, 27. januarja, so dijaki in profesorji liceja Leonardo Da Vinci v Trevisu povabili uglednega pričevalca, našega pisatelja Borisa Pahorja, ki ga je v zelo prostrani auli magni pričakalo 550 dijakov. Ob vohodu so ga pozdravili z izredno navdušenim in dolgotrajnim aplavzom, nato pa so več kot dve uri zelo pozorno in disciplinirano sledili njegovemu izvajanju. Pisatelja je predstavila prof. Marija Kacin, zlasti je osvetlila njegov miselni svet in nakazala teme, ki so se razvile ob srečanjih z mladimi v Franciji in pa v Rimu. Orisala je tudi Pahorjeve družinske razmere ter junaško dejanje sestre Eveline, ki je med vojno, ko so nacisti obesili talce na stopnišču tržaškega konservatorija v ul. Ghega, šla gledat, če je brat Boris med obešenimi. Za dijake je bilo seveda zlasti dragoceno pričevanje pisatelja, ki je govoril o izkustvu taborišča. Tako je opozoril na dejstvo, da je bilo v taboriščih na milijone političnih jetnikov različnih narodov. Povedal je, da je treba dogodke uokviriti v širši kontekst, zato je govoril tudi o fašizmu in o požigu Narod-

nega doma ter o genocidu, ki so ga izvajali nad Slovenci. Tako je omenil tudi italijanski taborišči na Rabu in v Gonarsu ter opozoril na dejstvo, da pozna taborišča tudi naš čas, omenil je Guantanamo. Na koncu pa jih je pozval, naj se naučijo misliti samostojno in da se ne pustijo pogojevati. Razprava, ki je sledila Pahorjevemu posegu pa je pričala o veliki zrelosti in dobri pripravljenosti mladih, saj so postavljali zelo utemeljena vprašanja. Ta so pisatelju omogočila, da je med drugim orisal tudi občutke, ki jih je imel ob aretaciji in ob osvoboditvi, ali o gestah človeške bližine in solidarnosti v taborišču. Tržaškima gostoma so se dijaki oddolžili z dolgim aplavzom, lepo cvetlično kompozicijo in zanimivima publikacijama, ki so ju sestavili sami dijaki in sta posvečeni zgodovini armenskega naroda od klasične dobe do genocida med prvo svetovno vojno, oziroma protijudovskem predsojdu, od klasične dobe do shoah. Ob koncu uradnega dela pa so se mnogi približali pisatelju in ga prosili za podpis v trajen spomin na srečanje.

Pripomba

Kdaj spomenik "fabrikinam" v Izoli?

Postavitev skulpture akademskega kiparja Zvesta Apollonia v Kopru, ki predstavlja istrsko ženo na njenih neskončnih poteh v Trst in nazaj (to pot za razliko od Šavrink po morju), me je spodbudila k tem razmislekom. Ne poznam uradnega imena skulpture, vendar sem v medijih zasledil izraz "Istrijanka". Če to ime drži, ga je treba spoštovati, ker ima kipar pravico poimenovati svojo stvaritev kakorkoli. Vendar želim opozoriti, da "Istrijanka" ni izvirni izraz slovenske Istre. V italijanskem in istro-beneškem narečju pa "Istrijanka", brez "i". Izraz "Istrijanka" je verjetno prisoten na določenih območjih hrvaške Istre in ga prišleki uporabljajo tudi na Koprskem, vendar to ni izvirno ime tega prostora. Mimo te uvodne pripombe pa bi rad spomnil, da je Kulturni klub Istra, ob podpori Krajevne skupnosti Šmarje, že sredi leta 2004 posredoval občni Izola predlog za postavitev spomenika "Fabrikinam", to je ženskam, ki so dan za dnem v neč-

loveških pogojih pešale na delo iz zalednih vasi (Šmarje, Koštabona, Padna, Krkavče, Korte itn.) v ribje tovarne v Izoli in nazaj. Razdalja v eno smer je dosega tudi do 20 kilometrov, kar pomeni več ur hoje samo za pot na delo. Ob nizkokalorični hrani, ki so jo nosile s seboj, so morale opravljati v tovarni najtežja dela (razkladanje rib, prenašanje zabojev, večurno delo stoji v mokrih in hladnih prostorih itn.). Higijenske razmere so bile neznosne. Na delo so prihajale preznjene od dolge poti, pogosto tudi premočene, brez oblek za zamenjavo. Zdravstvena statistika tistega časa beleži v okolici ribjih tovarn veliko obolenost dihal, vključno s tuberkulozo, pogost artritis in visoko umrljivost otrok. Običajno so delale do rojstva otrok, ker so se s tem pojavile nerazrešljive težave, kajti porodniških dopustov tedaj še ni bilo. Nekatere pa so zaradi potreb domačije morale nadaljevati z delom tudi še po rojstvu otroka, z vsemi težkimi posledicami zanje in za otroke. S svojim delom so namreč preskrbele denar za davke in s tem reševale borno slovensko podeželsko posest pred dražbo. V tovarni so sicer

delala tudi izol-ska dekleta, vendar je bil njihov položaj neprimerljiv s položajem vaških deklet, ker so mestna dekleta prihajala na delo

spočita, brez uničujočih poti za seboj in spremljajočih težav s higieno. Imela so tudi več ali manj urejeno prehrano ipd. Še posebej so se stvari z davki zaostrile pod fašizmom, ko je Italija, ob surovem raznarodovanju, še namerno privila davčni vijak na zasedenih ozemljih bivše Julijske krajine z namenom razlašanja. Tako so bili po ugotovitvah študije Bruna Volpija Lisjaka (Annales, 24/2001) davki na zasedenih ozemljih JK tudi do štirikrat višji kot npr. v sosednem Venetu. Ob teh ugotovitvah menim, da smo v času relativnega blagostanja in vsakršnega zavarovanja delavcev in ljudi nasploh dolžni pomisliti tudi na generacije pred nami, ki so se v nečloveških pogojih borile za lastno preživetje in preživetje nas, njihovih otrok, ter se jim odložititi s primernimi spominskimi obeležji, da bodo živele naprej v kolektivnem spominu bodočih rodov. Zato, ob "Šavrinki" v Hrastovljah in "Istrijanki" v Kopru postavimo čimprej spomenik tudi "Fabrikinam" in, seveda, "Aleksandrinkam" nekje v Vipavski dolini.

Milan Gregorič

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Kako sem prekinila stik z Mannheimom

Podobe na filmskem platnu pogosto prikličejo na dan del tebe, ki ti je bil mogoče neznan ali pozabljen. Fabula te vsrka vase, pogosto se ti zdi, da si ravno tista občutja, tisto zbežnost, tisti strah ali tisto veselje kdaj v življenju tudi sam občutil. Ali bi ga rad. Za dokumentarne filme je seveda drugače. Faktografska dokumentacija, podobe, ki ciljajo na to, da ti dajo informacijo, ki ti je ostajala še tuja. Zgodi pa se, da postanejo te informacije povod za širše razmišljanje ali pa, da ti prikličejo na dan spomine, ki si jih že dalj časa zabrisal. Tokrat je bilo to potovanje, ki ga je v svojem »La strada di Levi« opravil režiser dokumentarca. Sledil je besedam Levijevega dela "La tregua": osem mesečna pot, ki jo je Primo Levi opravil, takoj ko je prenehala vojna in je končno lahko zbežal iz Auschwitza. Poljska, Ukrajina, Belorusija, pa spet Ukrajina in Romunija, Nemčija, vse do rodne Turina. V Nemčiji je režiser našel na kongresu neonacistične stranke NPD, ki ne priznava obstoja koncentracijskih taborišč. Mladi obrazi, vzkljanje, simboli in protestna manifestacija, ki so je bili deležni pred kongresno palačo. V mojem spominu dogodek izpred dvaindvajsetih let. Izola. Kamp Belveder. Intenzivne pevske priprave, osem ur dnevno, premor za kopanje le pol ure pred kosilom in večerjo. Naštudirano gradivo za tekmovanja in gostovanja na tujem. In navsezadnje tudi eno najlepših obdobij v življenju, ko si si moral sam gradi-

ti samostojnost in se znajti v najrazličnejših situacijah, jeziki in okoljih. S takratno srčno prijateljico sediva na stopnicah, pomenkujeva se, kaj nas čaka v prvem letniku na višji šoli. Prisede skupina mladih. V kampu je poleg naše le še večja skupina iz Mannheima. Običajno navezovanje stikov, kakršno je možno le v mladih letih. Brez obremenitev, le radovednost spoznanja. Plavalasa dekleta in fantje mlečne polti. Naslednje leto se vpišem v tečaj nemščine. Mannheim, tam nekje blizu Frankfurta, Trst, poldrugo uro oddaljen od Benetk. Glej, tam, onkraj tistega griča. Naslednje jutro moram domov, čez dva dni je že pouk. Zmenjamo si naslove in adijo, če pridete kaj mimo, se oglasite. Karina, Thomas, Klaus, Heidi, vsi ti "Tschuessi" in "Gute Reise" so v naslednjih tednih skoraj zbledeli, do trenutka, ko v poštnem nabiralniku dobim krem kuverto z lično malo pisavo. Karina in Klaus, brat in sestra, na srečo v angleščini. V mesecih dobivam kasete in razglednice. Do malo večje kuverte. Poseben, patiniran papir. Velik ključasti križ in pozicija o veličini nemškega naroda. Pa še fotografija iz kakega shoda. S prijateljico se odločiva za simbolno gesto. Kuverta v nahrbtniku peče. Na trgu Goldoni jo vzameva, dava v plastično vrečko in odvrže v smeti. Jasno, zakaj sta Thomas in Klaus govorila, da se ponavadi oblačita v temne konjeniške hlače s škornji in kravato, dekleta pa so se zraven hihitala. Jasno tudi, zakaj nama ni bilo več potrebno kupovati znamk za tujino.

Prejeli smo Glede prezrtih dokumentov slovenščine...

V prispevku Petra Rustje: *Prezrti dokument slovenščine - "Alt Weden und Ungarn Ordnungsbüchlein" iz leta 1700 v Novem glasu 18. 1. 2007 (str. 12) je posebej dragocen podatek, da so knjižico (ki ima štiri strani) leta 1993 ponatisnili v Aachnu,*

vendar z napačnimi razlagami v spremnem besedilu. Ob branju sem se spomnil na več kot štirideset let staro razpravo zdaj že pokojnega Jožeta Stabeja: Staro božjepotništvo Slovencev v Porenji, ki jo je leta 1965 objavila Slovenska akademija znanosti in umet-

nosti v Ljubljani v Razpravah (VI) Razreda za filološke in literarne vede. Nemški prevod Die alten Wallfahrten der Slowenen an den Rhein je leta 1967 izšel v reviji Zeitschrift des Aachener Geschichtsvereins (Band 78, str. 97-160). Stabej se je seveda naslo-

nil na starejše popise slovenskih romanj v Kelmorajnu, ki so vedeli za staro knjižico. Po dolgem iskanju je ugotovil, da je edini znani izvod v Škofjskem arhivu v Aachnu in prijazni arhivar Lorenz Linden mu je oskrbel fotokopijo drobnega zvezka. Fotokopija je odtelje v rokopisni zbirki Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. V obeh izdajah Stabejeve študije je prepisano vse slovensko besedišče, odtisnjena pa je tudi risba kleččega romarja, ki pa je v izvorniku označen kot Ungari-

scher Pilger. Stabej je tudi razložil, zakaj so slovenske romanje sprejemali kot madžarske Wende: prihajali so iz severovzhodnih pokrajin, ki so bile takrat pod madžarsko krono. Stabejevo študijo sem nekoč vsako leto pokazal slušateljem liturgike, ko sem razlagal zgodovino in pomen romanj v Köln in Aachen, ki so že našemu Trubarju bila nepotrebno zapravljane časa in denarja. Potovanje iz Slovenije preko Salzburga daleč na sever nemških dežel so vodili ro-

marški vojvode, ki so poznali pot in vedeli, da za Slovence v Aachnu skrbi cerkvena ustanova z oltarjem in duhovnikom pod zavetjem sv. Cirila in Metoda. Vse to pozna tudi geslo Romanj in Enciklopediji Slovenije (zv. 10, 1996), v katerem je Franci Petrič med literaturo navedel tudi Stabejevo študijo. Morda bodo naši koroški raziskovalci tudi sedanjim Aachenčanom lahko pomagali popraviti napačno razlago v knjižici s ponatisom starega besedila. Marijan Smolik, Ljubljana

JURIJ PALJK

NAŠE ZGODBE

Ameriški državljani, ki so lahko doslej v Mehiko, Kanado in na Karibe z letali potovali samo z vozniki dovoljenji ali rojstnimi listi, morajo od torka naprej, če se hočejo brez težav vrniti domov, uporabljati potne liste, je minuli teden odtipkala na svojih spletnih straneh Slovenska tiskovna agencija. Od minulega ponedeljka naprej veljajo namreč za ameriške državljane, ki letijo v omenjene države, nova pravila. Od januarja leta 2008 bo potrebno imeti potni list sicer tudi za prehod meje po morju in kopnem. Potne liste ima sicer manj kot četrtina državljanov ZDA, saj velika večina svoja potovanja v tujino omeji na Mehiko, Kanado in Karibe, za kar jih doslej niso potrebovali. State Department je zaradi novih pravil lani izdal rekordno število 12,1 milijona potnih listov, letos pa jih bo izdal še 16 milijonov. Veljajo pa tudi nekatere izjeme. Nekaj potnikov lahko namesto potnega lista še naprej uporablja posebne izkaznice "Nexus Air card", ki se izdajo pogostim letalskim potnikom med Kanado in ZDA, velja pa tudi izkaznica trgovske mornarice, ki jo izdaja obalna straža. Iz ukrepov so izvzeti tudi pripadniki aktivnih enot ameriške vojske. Nov ukrep sicer ne pomeni, da ameriških državljanov ne bodo spustili nazaj domov brez potnega lista, vendar pa jih v tem primeru čakajo neprijetna zasljanja in zamude. Ko sem tiskovno sporočilo prebral, sem pomislil na državno mejo med Italijo in Slovenijo, za katero še danes vemo, vsaj tisti, ki vsakodnevno hodimo čeznjo!, da je še vedno državna meja. Sam sem to mejo vedno doživljal kot tragedijo, najprej kot otrok, ki čez mejo ni mogel, ko so moji vrstniki hodili na sejem sv. Andreja v Gorico in na obisk k sorodnikom v Trst, kasneje kot dijak Srednje verske šole v Vipavi, kot se je uradno imenovalo malo semenišče v Vipavi. Nobenega nepotrebnege revanšizma in nobenega škodljivega gneva, kaj šele sovraštva!, ni v tem, če

zapišem, da smo bili dijaki te slovite vipavske šole v nekdanji Jugoslaviji državljani tretjega, če že ne četrtega razreda: niti en sam med nami ni imel potnega lista in niti en sam med nami v letih sedemdeset ni imel socialnega zavarovanja, kar je bilo seveda grozljivo, saj si lahko predstavljate, kako so se počutili naši starši doma, ko so zvečer hodili spat in upali, da se nam ni kaj zgodilo, da si nismo zlomili roke, da nas ni začel boleti zob. Tako je bilo. To seveda pišem brez nepotrebnege sovraštva in niti nobenega ideološkega naboja ni v tem zapisu, kot bi mi ga radi nekateri takoj pritrkali zraven, ko govorim o teh stvareh, češ da to govorim samo zato, da bi pokazal, kako slabo je socializem ravnal z nami. Ne gre za to, gre za preprosto dejstvo, da so nas imeli za drugarazredne državljane in to zato, ker smo obiskovali malo semenišče. Pika. Če se vrnem k državnim mejam, bom seveda zapisal, da sem prvič čeznjo stopil prav v Rožni dolini, potem ko sem odslužil vojaški rok v Srbiji in se zaposlil na bencinski črpalki v Rožni dolini, ko še ni bilo mejnega prehoda pri Štandrežu in Vrtojbi!, in sem ponoči, med delom na črpalki seveda!, v Rožni dolini videl stvari, ki bi bile vredne knjižne objave. Že takrat so nas "futrali" z neprebavljivo krmom, češ da je to "najbolj odprta meja" in s podobnimi oslarijami, ki s(m)o jim verjeli vse do takrat, dokler sami nismo videli, recimo na Trbižu!, da gre za laž, sicer lepo zamaskirano, a vseeno debelo laž. In ker smo takrat nekateri, med njimi sem bil sam gotovo vedno v prvi vrsti, trdno verjeli v Ameriko, ki nam je pomenila veliko, veliko več, kot je lahko kdajkoli kateremkoli zamejcu pomenila!, mi je danes žal, ko taista Amerika postavlja nove meje, dvigala nove zidove, tudi za svoje ljudi. Samo to. A verjemite mi, da je to veliko!

Vrabčev večer posvečen predstavitvi knjige o njem

V petek, 26. januarja, na predvečer 15. obletnice smrti skladatelja, zborovodje, kulturnega in političnega delavca Ubalda Vrabca, je bil v sežanski Glasbeni šoli, in dvorani, ki nosi ime po njem, doživet večer s predstavitvijo knjige Ubaldo Vrabec (1905-1992), ki jo je napisala Bojana Kralj in je lani izšla v zbirki Naše korenine pri Goriški Mohorjevi družbi ter v sodelovanju z Zvezo cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Protagonisti večera so bili učenci osnovne šole Srečko Kosovel iz Sežane, ki so zapeli šest Vrabčevih pesmi. Med petjem pa sta učenca Matej Cigoj in Miha Pipan prebirala odlomke o Vrabčevem življenju in delu, značaju, narodni zavesti in pomenu za slovensko ustvarjalnost. V predstavitvi knjige je uvod-

ma spregovoril Marko Tavčar, ki je uokviril izid knjige. Avtorica Bojana Kralj pa je pojasnila, da je osnovno besedilo nastajalo za sporede našega radia ob 10-letnici Vrabčeve smrti, za knjižno izdajo pa je nato ta besedila predelala in dopolnila. Med njenim izvajanjem sta zavzenili dve Vrabčevi instrumentalni skladbi. Pianist Erik Strnad je zaigral zanimivo skladbico Zamujene urice, violonistka Zalka Dodič in pianistka Sara Meden pa sta zaigrali gotovo bolj znani Valček. Povezovalca večera sta uprizorila pogovor ob božičnih praznikih znamenitih Mihca in Jakca, ki ju je Vrabec pisal za Primorski dnevnik in nato za Novi list. Prav na koncu pa je učenec Aljoša Krt podal še Vrabčev pismo svojim pogrebem, iz katerega izžareva njegova znamenita ironija. Tavčar je na koncu še kratko predstavil letošnjo zbirko mohorjev.

Šeststo slovenskih vojakov za zavarovanje miru na Kosovu

Sovražni govor v boju za politično prevlado in oblast

V Sloveniji med političnimi strankami čedalje bolj pogosto nastajajo polemike, ki včasih izhajajo iz majhnih ali celo izmišljenih tem, kar seveda poslabšuje splošno vzdušje v državi. Takšne razmere v novem političnem izrazoslovju imenujejo sovražni govor oz. kulturni boj. Predsednik Socialnih demokratov Borut Pahor je v intervjuju, objavljenem v časniku Delo, zatrdel, da je za znižanje ravni demokratičnih odnosov in političnega dialoga glavni krivec premier Janez Janša. Takšni oceni se je pridružil tudi Spomenka Hribar, znana sociologinja in filozofinja, ki je bila zlasti dejavna v obdobju pred osamosvajanjem Slovenije in po njem. V neki oddaji na nacionalni televiziji je zatrdila, da bi jo zaradi njenih kritičnih pogledov in stališč do aktualnih razmer in stanja v državi lahko celo "pospravili". Veliko sprenevedanj, grobsti in tudi laži v boju za oblast se pojavlja v razpravah o novem zakonu o verski svobodi ter o premoženju rimskokatoliške Cerkve v Sloveniji. Na gonjo in lažne trditve nekaterih javnih občil in politikov, denimo vodje poslanske skupine Socialnih demokratov Mirana Potrča, je v komentarju, objavljenem v novi številki slovenskega katoliškega tednika Družine, odgovoril odgovorni urednik časnika Franci Petrič. Glede verske strpnosti, ki spada med nepogrešljive vrednote za srečno življenje državljanov, je zapisal, "da je ob sprejemanju zakona o verski svobodi na veliki

vpripravljeni. Dodatno je k temu pripomoglo sporočilo o denarnem nadomestilu, ki ga je vlada namenila nadškofiji Maribor v postopku denacionalizacije zgradbe bogoslovja. To je znova povzročilo pravo gonjo proti katoliški Cerkvi. Cerkev, ki je bila po vojni največja žrtev tedanjega sistema stranke komunističnega poretka, uporabljajo za svoje politično obračunavanje in promocijo. Obračunavanje s katoliško Cerkvijo namreč vedno mobilizira določen del Slovencev.

zorstvo in sledenje romski družini Strojani, pa tudi kontrolo njenih obiskovalcev. Zadeva se je začela razpletati, potem ko so na najvišjih pristojnih mestih zanikali in dokazali trditve, da je policija pri spremljanju romske družine Strojani uporabljala zakonite metode in sredstva. Glavni vzrok opuščanja moralnih in etičnih meril v političnem boju mnogi vidijo v uspešnosti vlade in zlasti njenega predsednika Janeza Janše. V zadnji javni raziskavi, ki jo je

v Sloveniji morda ustanovili novo stranko, ki bi čez čas utegnila nasprotovati koaliciji Janeza Janše, ki ima sedaj oblast v državi. Iz LDS so medtem izstopili nekateri znani funkcionarji v Ljubljani. Med temi nakdanja županja in soustanoviteljica stranke Vika Potočnik in poslanec Matej Lahovnik, poimenovan tudi kot "čudežni deček slovenske politike." Vika Potočnik je ob izstopu iz LDS dejala, "da je Slovenija za mnoge iz LDS bila le pladenj, s katerega so samo jemali in odnašali."

V začetku tedna je bilo januar-sko zasedanje državnega zbora. Na njem naj bi s ponovnim glasovanjem potrdili zakon o verski svobodi v Sloveniji. Ne nadoma je postalo zelo aktualno glasovanje o imenovanju guvernerja Narodne banke. Edini kandidat je bil dosedanja guverner Mitja Gaspari, ki ga je predlagal predsednik države dr. Janez Drnovšek. Toda na izvolitev naj bi vplivale obtožbe, da so iz Narodne banke Slovenije evropski centralni banki pošiljali tajne dokumente, ki so vsebovali napačne in škodljive ocenene našega gospodarstva in financ. Ena izmed najbolje usposobljenih in znanih enot slovenske vojske, deseti motorizirani bataljon, bo kmalu odpotoval na Kosovo, kjer bo sodeloval pri ohranjanju miru in reda. V njem je okoli 600 pripadnikov. To bo prva operacija slovenske vojske v tujini, kjer bo enota lahko delovala brez nacionalnih omejitev, kar pomeni, da bodo slovenski vojaki lahko posredovali tudi ob morebitnih množičnih nemirih, česar v prejšnjih misijah niso smeli. Deseti bataljon bo deloval v sestavi namenskih sil v Peči, ki jim po velja italijanski general.

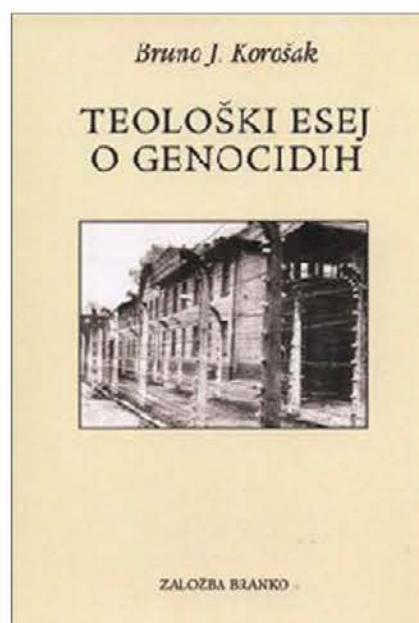
Marijan Drobež

Novo delo patra Bruna J. Korošaka iz samostana na Kostanjevici

Teološki esej o genocidih

Franciškiški pater Bruno J. Korošak, ki živi v samostanu na Kostanjevici v Novi Gorici ter je znan kot pisec del z versko oz. teološko vsebino, pričemer navaja in utemeljuje tudi svoje poglede in stališča do raznih vprašanj, domnevnih dogem, je izdal novo 80 strani dolgo stvaritev. V knjižici z naslovom Teološki esej o genocidih obravnava in razlaga enega najbolj tragičnih pojavov v zgodovini človeštva, namreč množično pobijanje celih narodov iz razlogov, ki so navadnemu človeku povsem nedoumljivi, posebno zaradi svoje zverinske krutosti. Avtor opozarja na ugotovitev znanstvenikov, "da so v vseh dobah človeške zgodovine in po vseh celinah zemlje vedno obstajali primeri neusmiljenega klanja, iztrebljanja in uničevanja celotnih plemen in narodov, tako da se zdi, da gre za prirojeni nagon človeka, ki se razvname in razmahne pod vplivom duha zla in hudobije." Pisec uvodoma poudarja, da se teologija z genocidi dostojno sistematično ukvarjala. Zato se mu je zdelo prav, "da o omenjenih pojavih poskuša najti kakršno koli razlago, ki jo bodo potem drugi teologi izboljšali in s časom uvedli v naše šolske učbenike." V nadaljevanju opisuje in razčlenjuje zgodovinski pregled genocidov, začevši od tistega, ki je vsebovan v Svetem pi-

smu, ter prek pobojev muslimanov v Turčiji, genocidov, ki so jih povzročili Hitler, Stalin in Mao Ce Tung, do pokolov, ki jih je v Kambodži uprizoril komunistični voditelj Saloth Sar, bolj znan z imenom Pol Pot.

Pater Bruno J. Korošak v svojem eseju razlaga, da je množično pobijanje narodnostnih, rasnih ali verskih skupnosti obstajalo v vseh dobah človeške zgodovine, "vendar so načrtno uničevanje celotnih narodov ali celo celotnih slojev svetovnega prebivalstva z vsemi mogočimi sredstvi izvajali šele nekateri duševno

prizadeti samodržci prejšnjega stoletja. Smernice za svoje dejavnosti so posredno ali neposredno črpali iz nekaterih razprav o psihologiji množic ali drhali." Uspeh prevar, ki naj zadovoljijo drhal, je odvisen od stopnje ugleda, ki ga mora imeti samodržec. Kakor ima vsaka čreda ovac brezpogojno zaupanje v svojega prvega kozla, tako jo mora najti drhal v svojem vodju. To so dobro razumeli moderni samodržci, ki so si z vsemi možnimi sredstvi znali pridobiti ne samo neomejen ugled, ampak tudi sloves, kakršnega verniki pripisujejo samo Bogu, to je vsevednosti in nezmožljivosti, posebno še, ko so si ti samodržci začeli prisvajati Bogu lastno oblast nad življenjem in smrtjo vseh podanikov. Tako, recimo, si tudi generali nemške vojske niso upali dvomiti o Hitlerjevi nezmožljivosti, tudi ko so že preprosti verniki slutili vojaški polom. Stalin si je ugled vsevednosti znal pridobiti s tem, da je v vsako skupnost, potem pa še v vsako družino, nametil svoje vohlače, izbrane člane drhali pa preoblekel v uniformo tajne policije. Oboževanje samega sebe pa si je prisvojil z neomajno oblastjo nad

življenjem in smrtjo milijonov ljudi. S tem pa je tudi posamezne člane drhali osvobodil vsake krivde za ropanje in pobijanje namišljenih "sovražnikov" družbenih prevratov. Avtor eseja opozarja, da je pojem genocida nastal šele v novejšem času, po letu 1945, ko se je odvijal proces proti nacističnim krvnikom, in po 8. decembru 1948, ko je Organizacija združenih narodov sprejela dogovor o preprečevanju in zatiranju zločina genocida. Znanstveno raziskovanje pa se je pričelo šele leta 2004, ko so bile objavljene prve ugotovitve o genocidu. Te so bile porazne: v vseh dobah človeške zgodovine in povsod po svetu so vedno obstajali primeri neusmiljenega klanja, iztrebljanja in uničevanja celotnih plemen in narodov, ki jih je, kar je najhujše, odobraval samo Sveto pismo Stare zaveze. Franciškiški pater Bruno J. Korošak zato meni, "da je pojav genocidov predstavljal pravi izziv tudi za teologe, ki pa si o njem niso upali razpravljati." Zapisal je tudi, "da bi za izčrpano razlago genocida bilo dobro, če bi teolog sledil namigom sv. Pavla o bistveni sestavi človeka. Ta ni samo razumna žival, kakor to uči Aristotel, niti samo bitje, sestavljeno iz duše in telesa, kakor se na splošno misli in opisuje, ampak oseba, v kateri razlikujemo duha, dušo in telo." Novo delo znanega patra s Kostanjevici je izšlo v zbirki Franciškiška pot, natisnila pa ga je Založba Branko v Novi Gorici. M.

Kratke

Lestvica stotih najbolj vplivnih Slovencev v letu 2007

V Sloveniji ob začetku vsakega novega leta sestavljajo spise oz. lestvice najbolj vplivnih osebnosti na raznih področjih. Pred leti se je na prvo mesto najbolj znanih in uglednih posameznikov skoraj redno uvrstil bivši predsednik države Milan Kučan. Tedenski magazin Mag je objavil lestvico najbolj vplivnih Slovencev v letu 2007. Časnikarji in uredniki so že tretje leto menili, da je najbolj vplivna osebnost v državi predsednik vlade Janez Janša. Po moči drugi v Sloveniji je finančni minister dr. Andrej Bajuk, sledita pa mu ministru za zunanje zadeve in javno upravo, dr. Dimitrij Rupel in Gregor Virant. Po presoji omenjenega tedenskega magazina je najvplivnejši gospodarstvenik v Sloveniji predsednik uprave družbe Istrabenz, Igor Bavčar.

Med najbolj vplivnimi osebnostmi v Sloveniji vzbujajo pozornost in dosegajo visoka mesta v raznih anketah in ocenah tudi predsednik države dr. Janez Drnovšek, ljubljanski župan Zoran Jankovič in predsednik stranke Socialnih demokratov ter poslanec v evropskem parlamentu, Borut Pahor.

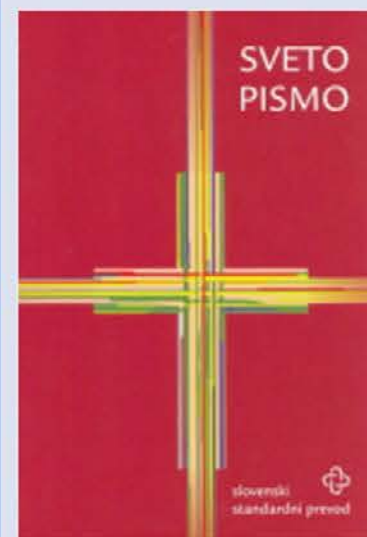
Dokumentarec o p. Placidu Corteseju v petek v Ljubljani

V nedeljo je slovenski televizijski spored RAI predvajal slovensko enačico dokumentarca o p. Placidu Corteseju Pogum molka. O tem zanimivem delu, ki močno zadeva tudi slovenske ljudi, smo že poročali, ko je bila v Peterlinovi dvorani v Trstu 5. januarja sploh prva večja predstavitev dokumentarca iz izvirniku.

Medtem je Radijski oder poskrbel za sinhronizacijo tako dokumentarca kot posebnih dodatkov na zgoščenki. To gradivo bo izšlo skupno z italijanskim izvirnikom, z enačico s hrvaškimi podnapisi in verjetno z enačico z angleškimi podnapisi na skupnem DVD-ju, ki bo na voljo pred stoletnico Cortesejevega rojstva, torej pred 7. marcem. Osrednja predstavitev dokumentarca v slovenščini bo v petek, 2. februarja, ob 16. uri v Kosovelovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Gre za skupno prireditev Cankarjevega doma, Muzeja novejših zgodovine in Slovenskih katoliških izobražencev. Ogledu dokumentarca bo sledila okrogla miza, pri kateri bodo poleg predstavnikov prireditev sodelovali pričevalca Ivo Gregorc iz Ženeve in dr. Majda Mazovec iz Ljubljane, provincialni slovenskih minoritov p. Milan Kos s Ptujja in Ivo Jevnikar iz Trsta.

S Svetim pismom v slovenskem jeziku smo se uvrstili med najbolj kulturne evropske narode

Tudi v Sloveniji poteka Leto Svetega pisma, ki se je začelo 1. januarja in bo trajalo do 31. decembra 2007. Ob tem velikem dogodku, ki v več pogledih zadeva tudi neverujoče oz. laični del slovenske družbe, so svoje ocene in mnenja sporočili tudi predstavniki Sveta krščanskih Cerkva v Sloveniji, mariborski škof in predsednik Slovenske škofovske konference dr. Franc Kramberger, škof evangeličanske Cerkve Geza Erniša in paroh srbske pravoslavne Cerkve Peran Boškovič. Poudarili so, "da smo se s Svetim pismom v slovenskem jeziku uvrstili med najbolj kulturne, napredne in trdožive evropske narode, zato nam svetopisemsko sporočilo o smislu življenja in o cilju vse naše javnosti daje polet."

napredne in trdožive evropske narode, zato nam svetopisemsko sporočilo o smislu življenja in o cilju vse naše javnosti daje polet."

Podjetje specializirano za prenovo cerkvenih zvonikov

Na Goriškem se je v preteklih letih uveljavilo podjetje, ki je specializirano za obnovo oz. prenovo cerkvenih zvonikov. Njegov lastnik je samostojni podjetnik Danilo Nemeč v Lokavcu pri Ajdovščini. Znanje in izkušnje si je pridobil kot strešni klepar v nekdanjem Kovinskem podjetju v Ajdovščini. Pri svojem delu mu pomagajo žena in skupina desetih sicer samostojnih delavcev, t.i. kooperantov. Mojster Danilo Nemeč sicer izvaja vsa kleparska dela v stanovanjskih in drugih zgradbah, posebej pa je usposobljen za posege na sakralne objekte. Takšna specializacija je v Sloveniji zelo redka. Danilo Nemeč je s svojimi sodelavci popravil ali povsem obnovil že več zvonikov naših cerkva, vse od Bovca (Posočja), pa do Brd, Vipavske doline, Sežane in do slovenske Istre.

Potovanje-romanje pod vodstvom g. Andree Bellaviteja

Ogled toskanskih biserov, popotovanje po sledovih don Milanija in iskanje novih znamenj upanja v skupnosti

Na povabilo g. Andree Bellaviteja in nekaterih družin iz skupine, ki je lani poleti romala iz Ogleja na Sv. Višarje, smo se udeležili pobožnega potovanja v Toskano. V torek, 26. decembra, smo v zgodnjih jutranjih urah odpotovali iz Zdravščin (Poggio Terza Armata pri Gradišču ob Soči), kjer nas je čakala vesela družina otrok, mladostnikov, staršev, babic in mladih parov. Vse je bilo podobno običajnemu župnijskemu izletu, a vendar...

Pot nas je najprej peljala v Collodi, vas dolgonosega Ostržka, ki je naše otroke - in delno tudi nas - povlekel v svet pravljice in s svojimi čudesi skrivnostno nagovoril. Rekel bi lahko, da je bil sprehod po Ostržkovih poteh dober uvod v naše romanje.

In glej, že drugi dan so nas Firenze presenetile! Najprej smo obiskali samostan sv. Marka, ki so ga zasnovali in zgradili benediktinci, kasneje ga je preuredila družina Medici, po letu 1436 pa je bil dodeljen dominikancem. Tam je bival tudi brat Janez, bolje poznan kot Beato Angelico, ki je s svojimi angeljskimi poslikavami duhovno obogatil vse celice in druge prostore samostanskega dela. Že prva freska Marijinega oznanjenja me je v svoji milini in barvni vzvišenosti prevzela in me obdarovala z notranjim mirom. Od tistega trenutka je moje romanje in romanje markikoga od nas zavzelo posebno razsežnost. V očeh romarjev se je videlo in v njihovih besedah čutilo, da so nas poslikave dogodkov iz Kristusovega življenja predramile. V tem duhu smo nadaljevali naše pešačenje v smeri stolnice in najprej obiskali baptisterij,

V srcu Firenc

gelovo Pietà (drugo od Starih). Firenze so nam ponudile še Ponte Vecchio, trg Signoria, palačo Pitti in cerkev Sv. Križa, v kateri smo občudovali dela Cimabueja, Giotta, Donatella in drugih velikih slikarjev. V tej cerkvi počivajo nekateri blaženi, sveti in ugledne osebnosti, več papežev, pa še Niccolò Machiavelli, Galileo Galilei, Michelangelo Buonarroti in Ugo Foscolo. Večer smo - podobno kot prvega - sklenili s pospravo dneva, pri kateri je vsakdo lahko povedal svoja dnevna doživljanja. Tako nam je tudi Valentina iz Fiumicella, ki sicer živi na vozičku, je pa pogumna in nasmejana, pripovedovala o

svojih umetniških uspehih kot slikarka in skavtskih podvigih.

Četrtek jutro ni bilo več sončno in nizki oblaki so že prekrili toskanske griče, mi pa smo polni dobre volje in z veliko mero otroške radovednosti stopili na avtobus. Po mikrofonu nas je Andrea nagovoril z izbranim sveto-pisemskim odlomkom in življenjepisom znanega don Lorenza Milanija, saj nas je pot vodila v Barbiano, vasico pod hribom Monte Giovi. Barbiana je pomemben simbol nekakšnega preobrata znotraj Cerkve, predvsem pa v socialnem in političnem tkivu povojne Italije. Don Milani je bil duhovnik, toda ne klasičen; v svoji ponižnosti je bil tudi nekaj revolucionar. Duhovnik, ki je svoje življenje do mozga prežal z evangeljsko resnico; zato je prišel v spor bodisi z uradno Cerkvijo kot z bogatejšimi družbenimi sloji. Bil je reven med revnimi, delavec med delavci, otrok med otroki. Hodil je ob človeku, ni ga prekašal in mu niti sledil, bil mu je tovariš! Njegovo delo na vzgojnem področju je bilo neprecenljivo, saj je utegnil šolati otroke, ki so bili zapčateni z nepismenostjo in potisnjeni na rob družbe. Bil je prerok in je videl rešitev naše, vedno bolj kapitalizirane družbe v izobraževanju nižjih slojev in v njihovem osveščanju o socialnem in političnem položaju družbe. Njegovo delo je kljub nasprotovanjem in prerani smrti zapisano v srcih njegovih učencev, ki so ustanovili fundacijo Don Milani in s katero skušajo posredovati svetu Milanijev moto *I Care*, kar pomeni "me briga", "sem zainteresiran" in je popolnoma nasproten vse bolj razširjenemu motu "nič me ne briga".

Popoldanski program je predvideval obisk Pise. Piazza dei Miracoli me je resnično očarala. V mogočnem baptisteriju smo poslušali čudežni odmev, pod sloviti nagnjenim stolpom pa se spraševali, ali se bo prav zdaj zgrudil na nas. Ogleдали smo si še katedralo s pomenljivo baročno prižnico. Tako je četrtek hitro minil, a Milanijevo sporočilo je ostalo zapisano tudi v naših srcih.

Udeleženci decembrskega potovanja

Petek je bil namenjen daljšemu izletu preko prelaza Consuma v Casentino, kjer smo v vasi Stia obiskali farno cerkev Sv. Marije Vnebovzete iz leta 1000 v romanskem slogu. Prijazen župnik nam je v tipični toskanski govornici govoril o glinastem triptihu iz leta 1414, ki upri-

Na grobu don Milanija

ce, Afričanov in drugih prišlekov iz vsega sveta, me je naravnost porinil v svet, ki sem ga le delno poznal, a nikoli dojel v vsej njegovi socialni problematiki. Avtobus se je ustavil pred železno halo, ob kateri je bila tudi mala lesena hišica in v njej prodajalna, kjer prodajajo pretežno blago iz t.i. tretjega sveta po pravični ceni. Na dvorišču se je mudilo nekaj ljudi; med njimi je bil tudi mlad duhovnik Alessandro Sartoro. Povabil nas je v halo, kjer smo si sami postavili stole v velik krog, se usedli in mu prisluhnili. Moj pogled je stalno romal od obraza do obraza vseh prisotnih, ki so si presenečeni ogledovali stene, polne raznoraznih plakatov, risb in predmetov, na policah pa zložene knjige in revije. Ta kraj je bil vse, kar je ta skupnost potrebovala: dom, delovni prostor, prostor za molitev in maševanje, knjižnica, kulturni in prosvetni dom, posvetovalnica in učilnica, tudi mošeja. Alessandro nam je povedal o sebi, svojih pogledih na Cerkev, bogastvo, uboge, tovarištvo, socialne in kulturne razlike ter pristope, ki jih ima do ljudi, s katerimi živi in dela že trinajst let. Jasne so bile njegove besede o prešibki in neprimerni vlogi Cerkve v naši družbi, o ne-poslanstvu duhovnika, ki je

gim omenil kitajsko skupnost; sam je veliko naredil za to, da lahko ima dodaten pouk v materinem jeziku, da bi kitajski priseljenci lahko spet odkrili lastne korenine. Njegove besede niso bile abstraktne: bile so otipljive, prekaljene od krute vsakdanjosti in tiste življenjske preizkušnosti, ki ne dopušča prevare in lahkotnosti. Sporočilo je bilo jasno: najprej se postavite na nivo sočloveka, ki ga srečate! Hodite z njim z ramo ob rami, trpite in veselite se z njim! Samo tako mu boste lahko pomagali, ker bo začutil vašo prisotnost, vaš ljubeči odnos. Samo tako bo dobil notranji vzgib, da se postavi na noge in zaživi!

Andrea mi je nekaj dni po potovanju posredoval nekaj svojih misli o tem romanju. Takole pravi: "... mislim, da je bilo to doživetje nič manj in nič več kot 'Cerkev', torej kraj, v katerem Kristusova navzočnost s svojo milostjo objema naše krhke poskuse, da bi bili bolj človeški: Božja slava, ki se pojavlja v človeštvu, ki hodi - z večjimi ali manjšimi napori - po stezah časa... Čutim močno željo, da bi se to nadaljevalo in bi na naših srečanjih znova črpali moč v Božji besedi (v Sv. pismu, brez odvečnih okrasov...), tako da bomo lahko ponižno in pogumno stregli revnim, da si bomo pomagali

Vesela družina v avtobusu

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriska Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 30. februarja, ob 14. uri.

Od... do...

zarja Marijino oznanjenje, ter drugih glinastih kipcev Della Robbie. Komaj prenovljena cerkev nam je tako podarila občutek sprejetosti, kjer se človek ustavi, se za trenutek umiri in zamisli.

Naš naslednji cilj je bil Arezzo; kaj kmalu smo ob prijetnih pogovorih dospeli v to dobro ohranjeno srednjeveško mesto. Osebnost sem bil presenečen nad dobro razporeditvijo parkirišč, urejenega dostopa tudi prizadetim osebam in starega predela, ki se je kazal tak, kot bi se tam čas ustavil. Vstopili smo skozi Stufijeva vrata in se pokazali na trgu pred gotško katedralo, od koder smo se preko Velikega trga sprehodili po ozkih ulicah in podoživljali srednjeveške sprehode. Postali smo v baziliki sv. Franciška, kjer je znamenita kapela Bacci s poslikavami Piera della Francesca, ki ponazarjajo Legendo o resničnem križu - Kristusovem.

Dan vrnitve je bil nekaj posebnega, rekel bi pretresljivega. Prevzel me je že prihod v Le piagge, predmestje Firenc, ko sem iz avtobusa zagledal na stotine muslimanov, ki so napolnjevali ogromen šotor, da se z molitvijo poslovijo od starega leta. Prihod v ta mestni predel, kjer živi na tisoče Kitaj-

vedno bolj oddaljen od ljudi, o evangeljskem sporočilu, ki ne "filtrira" in se ne učlovečuje. Bil je jasen, ko je doživeto govoril o sočloveku, ki je tam lahko narkoman, brezdomec, prostitutka ali kriminalce; ko je govoril o štiričlanskih družinah, ki dobivajo povprečno petsto evrov na mesec in živijo v velikih stanovanjskih blokih, t.i. ladjah. Santoro je med dru-

biti in se čutiti ubogi, saj samo ubogi lahko nedvoumno pomagajo ubogim..."

To "alternativno" romanje ni bilo nekaj posebnega, ampak nekaj konkretnega, zelo človeškega; v luči evangelija lahko tudi nekaj revolucionarnega in izzivalnega za nas, globalizirane svetovljane!

AnF

(foto: Andrej Kolman)

Rokomet

V Sloveniji nacionalni, pri nas drugorazredni šport

Potovanje skozi športne panoge in njihovo razsežnost v našem okolju nadaljujemo tokrat z rokometom. Slovenija se ugledno bje na svetovnem prvenstvu, celjska Pivovarna Laško in nam precej bližji hrpeljski Gold Club osvaja Evrope, kaj pa slovenski rokometaši v Italiji? Ni jih, oziroma nekaj jih je, vendar nimajo (več) ekipe, s katero bi zastopali zamejsko športno gibanje. Če gremo nazaj s časom, smo v Zgoniku pri Športnem krožku Kras imeli drugoligaško moško in žen-

ne naslove. Tu pa je potreben oklepaj. Nivo rokomet v Italiji je smešno nizek, popularnost tega športa je skorajda nična, še v mestu, kot je Trst, ki je osvojil deset zaporednih državnih naslovov, ni zanimanja ne navdušenja. Izstopati na šolski ravni je torej razmeroma enostavno, prebiti se v prvo ligo pa čisto dosegljivo menda za vsakega telesno krepkega mladega športnika, ki ima malo smisla za žogo. To nikakor ne pomeni, da ne smemo pravilno vrednotiti rasti mladega

ločili za manjšo obveznost v italijanski C ligi v združeni ekipi bivših Krasovih igralcev in tržaške Alabarde, ki nastopajo z imenom slednje. Brata Milič (Gorazd 27 let, Boštjan 21), dejansko najmlajša zamejska rokometaša, če izvzamemo tistih nekaj, ki trenirajo pri mladinskih ekipah Pallamano Trieste, sta edina proizvoda tiste mladinske ekipe (Stela je dvanajst fantov, ki so trenirali z navdušenjem!), ki jo je sredi devdesetih let vodil Bojan Mahnič iz Kozine (v Zgoniku pa je prihajal tudi sedanjí junak slovenskega rokometu, trener Vojko Lazar!) in so ji napovedovali določeno prihodnost. Nato pa pri Krasu niso mogli več vzdrževati ekipe, ki bi bila morala igrati na tujem (nekaj let je igrala v slovenski ligi, kar je bilo lepo, a ne poceni), in zgodbe je bilo nekako fiziološko konec, ko sta se najprej ženska in nato moška generacija preprosto izpeli.

HC

sko člansko vrsto. Nesrečna telovadnica kot vemo, ni uporabna za skupinske športe, zato sta sedmerki igrali celo na odprtem ali pa v dvoranah čez mejo (Sežana, Hrpelje, Hrvatini). Pa vendar sta nastopali, in to tudi uspešno. Navdušenec je bilo veliko, strokovnega kadra bolj malo, zato pa so ga črpali čez mejo. Rokomet je namreč v Sloveniji nacionalni šport. Med urami telesne vzgoje naši rojaki v matici namesto igre "med dvema ognjema", ki v organiziranem športu kot panoga ne obstaja, nabijajo neskončne rokometne tekme.

Rokomet, sinteza nogometa (vrata, gol) in panog (košarka, odbojka), v katerih pridejo v poštev ročne spretnosti. In v teh so naši mladi uspešni, če vemo, da na srednje in višješolski ravni prav po zaslugi košarkarjev in odbojkarjev (ter košarkaric in odbojkaric) slovenske šole zlahka osvajajo dežel-

Ivana Kerpana (in njegovega prijatelja - sošolca Davida Sedmaka, ki je kriškega smučarja uvedel na Čarbolu), ki trka na vrata italijanske mladinske reprezentance. Treba pa je le vedeti, da se članska izbrana vrsta "azurrov" ne more uvrstiti niti na evropsko prvenstvo. Verjetno nismo daleč od resnice, če trdimo, da je za rokometa v Italiji konkurenca kralja nogometa le prehud. To so v bistvu potrdili vsi slovenski trenerji (ni jih bilo malo), ki so se v zadnjih letih zvrstili na klopi tržaškega prvotligaša na dvorcu profesorja Lo Duca.

A povrnimo se k našim rokometašem. Nekateri so se v zadnjih letih preizkusili v močni slovenski 1.B ligi v Sežani (v prvi vrsti Marko Sardoč), drugi pa so se od-

NOGOMET

Elitna liga: Pro Romans - Vesna 0:2, Monfalcone - Juventina 0:0.

Promocijska liga: Kras Koimpex - Portegada 0:2.

1. amaterska liga: Ronchi - Primorje Interland 1:2, Ruda - Primorac 2:1.

2. amaterska liga: Zorja/Gaja - Pro Farro 3:0, Savodnje - Torre 2:3, Breg - Lucinico 0:1.

KOŠARKA

C liga: Cadroipa - Bor Radenska 74:58.

D liga: Kontovel - Isontina 81:63, Atletismo - Breg 56:76, Drago - Sokol Ca' d'Oro 88:75.

ODBOJKA

Moška B2 liga: Cordenons - Slaga 3:0.

Moška C liga: Soča ZBDS - Volley Club 1:3, Natisonia - Val Imsa 0:3.

Ženska D liga: Bor/Breg Kmečka banka - San'Andrea 3:2, Slaga List - Manzana 3:0.

Moška D liga: Pallavolo Trieste - Slaga Televita 0:3, Naš Prapor - Il Pozzo 2:3, Fincantieri - Olympia Tmedia 3:1.

NAMIZNI TENIS

Ženska A2 liga: Alemanno Turin - Kras ZKB 2:5.

HOKEJ IN LINE

Moška A1 liga: Arezzo - Palet Kwins ZKB 11:1.

Zapisnik 35. literarnega natečaja MLADIKE

Komisija literarnega natečaja Mladike, ki se je sestala v četrtek, 25. januarja 2007, na sedežu Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3, je obravnavala 54 prispevkov v prozi in 68 ciklusov pesmi, ki so v roku prispeli na uredništvo revije. Izven roka sta prispela en prispevek v prozi in eden v verzih, ki ju komisija ni mogla vzeti v poštev. Komisija je po temeljiti razpravi in oceni dospelih prispevkov podelila sledeče nagrade:

PROZA - Prvo nagrado prejme novela z naslovom Vlak št. 4213, ki je prispela pod psevdonimom Efata'. Novela obravnava življenjsko dilemo hčerke gluhozemskih staršev. Avtorica prikazuje z veliko občutljivostjo odnose v taki družini in lastno razpetost med domom in družbo vrstnikov. Avtorica je Mateja Gomboc iz Ljubljane.

Drugo nagrado prejme novela z naslovom Kako se ti zdi, ki je prispela pod psevdonimom INGE-

BORG. Avtorica z ganljivo prizadetostjo spregovori o odhodu v dom za ostarele in nakaže blazilno moč umetnosti v težkih življenjskih trenutkih. Avtorica je Marija Šedivy iz Gornje Radgone. Tretjo nagrado prejme novela z naslovom Pojoči konji, ki je prispela pod šifro 0331. Novela opisuje grozote nemskega uničevalnega taborišča in poudarja življenjsko silo in tudi dobroto posameznikov. Avtor je Jože Klaučnik iz Ljubljane.

Komisija priporoča za objavo še novele: Sončnice Majde Senica Vujanovič, Na obisku Manke Kremšek Križman, Gospod Z., vilničar Mateje Perpar, Jesen življenja Nade Rink Arh, Džanki po izbiri Mateja Polla, Vsi moji otroci Marjete Ratkovič.

POEZIJA - Prvo nagrado prejme cikel pesmi, ki je prispel pod psevdonimom O tem ne bomo govorili. Poezija je metafizično

bogata, vznemirljiva in izvirna. Izraža občuteno žalost za izgubljenim otroštvom in svetom, ki mineva ob naši brezbriznosti. Avtorica je Marica Škorjanec Kostercer iz Ljubljane.

Drugo nagrado prejme cikel pesmi, ki je prispel pod psevdonimom DREN. V pesmih pridejo do izraza avtorjeva literarna večšina, bogat jezik in občutek za ritem, združeni z razkošjem vsebine.

Avtor je Milenko Strašek iz Celja. Tretjo nagrado prejme cikel pesmi, ki je prispel pod psevdonimom Jesenski list. Pesmi so izpoved zrele osebnosti. Odlikuje jih izviren slog in bogata metaforika.

Avtorica je Helena Ogorelec iz Trzina.

Komisija priporoča za objavo še pesmi Tanje Ahlin in Lidije Golc iz Ljubljane in Franja Frančiča iz Padne v Istri.

Za komisijo literarnega natečaja Mladike

Podelitev nagrad bo v ponedeljek, 12. februarja ob 20.30 na Prešernovi proslavi Slovenske prosvete in Društva slovenskih izobražencev v Peterlinovi dvorani v Trstu, Donizettijeva ulica št. 3.

Planinski pohodniški cilj

Na Škabrijelu razgledni stolp

V zadnjih dneh leta 2006 je na vrhu 646 metrov visokega Škabrijela, ki se dviga nad Novo Gorico, "zrasel" več kot deset metrov visok razgledni stolp. Postavitev jeklene konstrukcije sta omogočili Mestna občina Nova Gorica in tamkajšnja Lovska družina, gradbeno-montažna dela pa je izvedlo podjetje Marc iz Ajdovščine. Eden glavnih pobudnikov postavitve razglednega stolpa, ki je hkrati tudi lovska preža, je bil nekdanji novogoriški mestni svetnik Ivo Hvalica, redni obiskovalec Škabrijela, hriba s precej "krvavo" zgodovino, saj je v prvi svetovni vojni na njem padlo več deset tisoč italijanskih in avstro-ogrskih vojakov, med katerimi je bilo največ Slovencev.

Škabrijel je danes zelo priljubljen planinski oziroma pohodniški cilj, saj je primeren tako za najmlajše, ki se lahko na njem učijo prvih resnejših korakov navkriber, kot tudi za starejše planince in ljubitelje hoje, ki večjim izzivom niso več kos, nadvse primeren pa je tudi za družinske izlete. O njegovi priljubljenosti pričajo podatki, da se je v prvih dvajsetih dneh letošnjega leta v evidenčno knjigo na vrhu vpisalo 700 pohod-

nikov. Številne med njimi je nova pridobitev razveselila, marsikoga pa je postavitev jeklene konstrukcije v naravnem okolju tudi zmotila. Ob neugodnih vremenskih razmerah, ki že nekaj dni krojijo

naša življenja, tako da živimo od jutra do večera v megli oziroma z njo, se zdijo kritike toliko bolj upravičene, saj se z razglednega stolpa skozi gosto meglo ne vidi prav nič boljše. Ko pa se bo zjasnilo, se bo verjetno omehal tudi marsikateri nasprotnik razglednega stolpa. Po napovedih

pristojnih z novogoriške občine bodo še v tem letu na vrhu Škabrijela uredili tudi okolico in poskrbeli za klopi in podobno "infrastrukturo", ki bo služila za počitek obiskovalcev.

Na hrib, s katerega vrha je bilo mogoče že pred postavitvijo razglednega stolpa ob lepem vremenu občudovati vrhove Julijcev, istočasno pa tudi morje, vodi več dobro označenih poti. Najkrajša se začne pri spomeniku padlim slovenskim vojakom na Škabrijelu tik pred vasjo Ravnica, nekoliko daljša in najbolj slikovita je pot iz Vratc, ki se začne ob cesti Kromberk - Ravnica in vodi večji del poti po nekdanjem avstrijskem jarku. Zanimiva in razgibana

je tudi pot, ki vodi s sedla Prevala, najbolj obljubljena pa je pot, ki se začne pred Gostiščem Kecek oz. vodi iz Nove Gorice mimo omenjenega gostišča proti vrhu.

NaNo

Peš po Korziki (37) Med morjem in gorami

Da nekaj ne bo v redu sem prvič posumil, ko sva med n-tim vzponom prišla do informativne table, ki je na dvokrakem križišču usmerjala v levo. Na njej je pisalo "Rifugio 15 min."

"Zakaj ne piše Gite d'Etape?" me je vščipnilo v notranjosti.

"Ta Rifugio mi diši po pretirano poenostavljenem, asketskem prenočišču. Srčno upam, da se motim," mi ni dalo miru.

Ko sva z zadnjimi atomi moči zmogla še tiste četrte ure hoje in sva končno zagledala stavbo, v kateri naj bi prenočila, sem takoj podvomil v to, da bova dobila hladno pivo in vse ostalo. Kamnita hiška je bila res pravljica in

zato obnovljene pastirske hiše, katere kamnito pročelje je bilo okrašeno z opuščnim kmečkim orodjem, nisva bila tako vesela, kot bi je bila lahko. V tistem trenutku bi verjetno brez pomislekov pristal na to, da se nemudoma spremeni v kakšno kičasto fast food okrepčevalnico, v kateri bi se potem "basal" s plastičnim kruhom in genetsko zbaštardano zelenjavo kričče živih barv. Samo da bi bil čimprej sit.

Okrog dvonadstropne, v L zavite hiše je bilo kar nekaj zemlje, celotna parcela pa je bila ograjena. Najverjetneje zaradi živine, ki se je pasla na okoliških pašnikih. Na vhodnih vratih, ki so vodila

Ko sva odrinila Skripajoča vrata in se sprehodila do vhoda v hišo, naju je pričakalo novo obvestilo. Na njem je pisalo, da oskrbnik zaradi sušnega obdobja in s tem povezanega pomanjkanja vode vse obiskovalce prosi, naj bodo čim bolj varčni in vodo uporabljajo le za najnujnejše zadeve (to nama je kasneje prevedla Andrea, saj sva sprva le bljula v tiste besede in razumela vsako tretjo). Vrata so bila odprta in ko sva vstopila, sva se znašla v majhnem, a prijetnem prostoru, v katerem je stala daljša lesena miza, ob kateri je bilo prostora za kakšnih deset ljudi. Stene so bile polne fotografij, na katerih sva hitro spoznala oskrbnika, na golo obritega in bolj debelušnega modela, ki je bil ovekovečen na večini fotografij. Na nekaterih je ponosno klečal ob potolčenih merjascih, na drugih je v zrak

zmagoslavno držal ribje kapitalce, na tretjih pa se je fotografskemu objektivu nastavljal v družbi obiskovalcev zavetišča.

Najbolj srecen sem bil, ko sem med vsemi tistimi fotkami zagledal tudi cenik, na katerem so bile zapisane cene za različne pijače in prenočišče, predvsem pa za večerjo in zajtrk. "Ola, samo malo je treba še potrpeti, pa bo," sem rekel Jani in resnično mi je odleglo.

"Ja, še dobro uro," me je dopolnila po tem, ko je na ročni uri preverila točen čas. Vrata v naslednjo sobo so bila zaklenjena, zato sva šla nazaj na zrak.

/dalje
Nace Novak

Asketsko zavetišče v E Case-ju

tudi lokacija je bila fantastična, saj se je s parcele odpiral prelep pogled proti morju. V njej bi bilo (s primerno opremo in zadostno zalogo hrane in pijače) super preživeti tudi cel teden dni. Žal sva prišla na cilj na smrt lačna,

na dvorišče, je bilo pisno obvestilo, s katerega sva razbrala le to, da pride oskrbnik ob 17. uri. Zraven je bil v tla zapičen visok drog, na katerem je v vetru ponosno plapolala korziška zastava.

DEVIN V sredo, 24. januarja 2007

Zasedanje deželne sveta SSO

S plošna ugotovitev, ki izhaja iz zasedanja deželne sveta Slovenskih organizacij, ja prav ta, da poleg hladnih in dolžnostnih poročil, ki zadevajo finančno poslovanje, je to dogodek, ki je pomemben pokazatelj položaja in usmeritve naše slovenske narodne skupnosti. Pa ne, da bi sedaj zmanjšali vrednosti finančne plati, ki jo ima pri upravljanju vsake naše še najmanjše stvarnosti, kaj še strukture kakršno predstavlja SSO. Pa vendar je bil to trenutek oz. srečanje med vodstvom in članicami, ki ga gre v prihodnje prav gotovo ovrednotiti.

Potreba po kraju srečanja s članicami je bila, med drugim prisotna v uvodnem pozdravu predsednice deželne sveta prof. Lojzke Bratuž. Večkrat pa je prišla v ospredje med poročilom predsednika izvršnega odbora SSO-ja, dr. Draga Štoka, ki je sledilo. Predsednik Štoka je podal globok prerez čez vsa področja, kjer krovnica organizacija deluje. Pri tem se je najprej navezal na tiste temeljne vrednote, ki so osnova SSO-ja: zvestoba slovenstvu, demokraciji in krščanskim koreninam.

V letu, ki nas je zapustilo in je SSO-ju prineslo novo vodstvo, je bil narejen pomemben korak, da so se bistveno izboljšali odnosi s Slovensko skupnostjo, narodno stranko Slovencev v Italiji. Stiki in sodelovanje s SKGZ pa so dobri in utečeni in neumestne so bile skrbi glede novih usmeritev novega vodstva SSO-ja.

Poročilo predsednika Štoka se je nato dotaknilo skupnih ustanov. Pri tem gre omeniti dobre odnose s Slovenskim stalnim gledališčem. Po premagani finančni krizi je bila ustanovljena gledališka šola, kar je pomembno za prihodnost te ustanove. Posebna pozornost se namenja spremljanju posodobitve SLORI-ja, še posebno kar se tiče delovnih mest. Sodelovanje med obema krovnicama je pozitivno za normalno delovanje in izhajanje Primorskega dnevnika. Priznati je treba, da pri poročanju je zabeležiti večjo širino. Žal, predsednik Štoka istega ni mogel potrditi glede poročanja medijev v Sloveniji. To je bil tudi razlog, zaradi katerega je predsednik Štoka pisal predsedniku programskega sveta slovenske RTV dr. Stanetu Grandi, s katerim se je v prejšnjem tednu sestel v Gorici. Z ostalimi skupnimi ustanovami, ZSSDI-jem, SDGZ-ajem in Narodno in študijsko knjižnico pa so odnosi dobri. Za narodne domove pa gre zabeležiti dodatno dodelitev prostorov v Narodnem domu v Trstu, žal pa pri Narodnem domu pri Sv. Ivanu in Trgovskem domu v Gorici je še vse na mrtvi točki.

Predsednik Štoka se je nato zauzstavil ob pravkar zaključenem srečanju na ministrstvu za univerzo in raziskovanje glede izvajanja zakona 38/01 na področju glasbenega šolstva. Srečanja so se udeležili še predsednik SKGZ-ja ter predstavniki Glasbene matice in SCGV E. Komel. Prisotna pa sta

bila še vladni podtajnik Miloš Budin in rektor tržaškega konservatorija Tartini. Žal se je srečanje izteklo v štirurno dokaj jalovo debato, ki so jo dodatno otežile pikolovske hipoteze ravnatelja tržaškega konservatorija. Predsednik Štoka je na koncu poudaril, da ima le vlada suverenost, da

pnost sta zakon Republike Slovenije za Slovence po svetu in zamejstvu, ki je lani stopil v veljavo, ter prvo zasedanje sveta za Slovence v zamejstvu. Pozitivno je dejstvo, da so se prvega zasedanja udeležili sedanji predsednik vlade Janez Janša in še mnogi ministri. Da bodo zasedanja čim bolj

predsedniku junija letos zapadel mandat in prav je razmišljati na zamenjavo.

Predsednik Štoka je na koncu omenil projekt QUO VADIS, ki ga vodi Breda Susič in ki zadeva notranjo reorganizacijo SSO-ja. O zakonu 38/01 pa je omenil spomenico, ki sta jo skupaj s predsednikom SKGZ-ja izročila ministru D'Alema. V njej opozarjata italijansko vlado na osem še neuresničeni točk. Zaskrbljujoče je dejstvo, da po devetih mesecih umestitve nove italijanske vlade, katero smo Slovenci masovno

poglabili. Pri tem gre omeniti poseg Damjana Paulina za večjo vlogo Sveta, kar bi koristilo članicam, ki bi bile soudeležene pri načrtovanju programskih smernic. Ravnatelj Kmečke zveze Edi Bukavec je obrazložil in opozoril na pomen, ki ga za narodno skupnost ima teritorij. Danes je naš slovenski teritorij, še posebno na Krasu, ogrožen s strani urbanističnih zakonov, ki stopajo v veljavo. Riccardo Ruttar je razvil razmišljanje o prihodnosti Benecije. Zaskrbljenost zbujajo dejstva, da beneška mladina, ki pride do višje izobrazbe, ne pozna slovenskega jezika. Prisoten pa je tudi problem spoštovanja ozemlja v zvezi z načrtovanjem elektrovoda Slovenija - Italija in vetrnic na Kolovratu. Ta opozorila je posredoval na srečanju s slovenskim ministrom Podobnikom in deželnim odbornikom Iacopom v Kobaru.

Jurij Paljk je podčrtal, da je svet SSO-ja primarni prostor za skupno razmišljanje. SSO je civilna družba in kot taka ima tudi politično moč. Pri tem je opozoril na dejstvo, da se na tednik Novi glas obračajo bralci, ki želijo vedeti, ali bo spoštovan dogovor, po katerem bo predsednik novega paritetnega odbora Ivo Cotič. Veliko je tudi nejevolje, ker je minister D'Alema na obisku v Sloveniji spet odpiral vprašanje optantov. Naša skupnost potrebuje jasnejša stališča. Pri tem lahko mirno trdimo, da je Jeremitišče rešilo odločno nastopanje občinske svetniške skupine Slovenske skupnosti, ki je postavila pod vprašaj njen obstoj v občinski koaliciji leve sredine. Novi glas pa je prvi o tej problematiki začel poročati in opozarjati nanjo.

Julijan Čaudek

Dr. Ivo Cotič, prof. Lojzka Bratuž in dr. Drago Štoka

lahko odloča, ne da bi dopustila pogojevanj. Na potezi je sedaj ministrstvo, ki bo skušalo pripraviti usklajen dokument za slovensko glasbeno šolstvo. Ozračje pa je pesimistično, saj iz predvidene slovenske, avtonomne sekcije na tržaškem konservatoriju se Slovencev v Italiji ponuja le nekaj glasbenih tečajev v slovenščini. Svetli točki za našo narodno sku-

konkretna, pa so ustanovili podskupine, ki bodo obravnavale posamezne aspekte stanja slovenskih narodnih manjšin v zamejstvu. Po mnenju predsednika Štoka je delovanje SLOMAK-a pozitivno, čeprav bi se lahko krilo z delovanjem Sveta za Slovence v zamejstvu. Potrebno pa bo spoštovati statut, saj bo sedanjemu

podprli, se še ni premaknilo nič, niti paritetni odbor ni bil še umeščen.

Predsedniško poročilo je dopolnil blagajnik Ivo Cotič, ki je predstavil obračun za leto 2006 in proračun za leto 2007. Oba dokumenta sta doživela številčno podporo.

V razpravi, ki je sledila, so udeleženci nekatere teme še dodatno

Utrinek s Tržaškega filmskega festivala

Callisto, Tullio, Franco in... Veit

Tržaški filmski festival se uveljavlja kot eden od bolj zanimivih vpogledov v filmsko in tv produkcijo alpsko-jadranskega in širšega vzhodnoevropskega prostora. Nekateri ne prihajajo več sem, kot prijatelj kritik, ker menijo, da je to drugorazredni festival glede na druge svetovne špice. Morda bodo imeli tudi prav, a ne vedo, kaj zamudijo. V današnjem globaliziranem "box-officeu", ko dobimo na spletu najnovejši hollywoodski krik, še preden pride v dvorano, postaja vedno bolj dragocena vloga specializiranih, pa čeprav nekoliko

tos se je ekipa, ki jo vodi direktorica Annamaria Percavassi, odločila pravzaprav za samoportret, saj je bil v ospredju "filmski Trst".

Retrospektiva je bila posvečena režiserju Francu Giraldiju, pripadniku rodu prvih povojnih tržaških filmarjev, ki so se uveljavili v Rimu in Milanu. Bivši filmski dopisnik iz Trsta dnevnika L'Unità in Leonejev asistent se je po popularnih italijanskih vesternih najprej posvetil, prav tako uspešno, družbeni komediji (videli smo La Bambolona iz 1968 in Cuori solitari iz 1970 s Tognazzijem) ter nato zahvalnim ekranizacijam iz literatu-

Trstom in Štanjelom (Giraldi je z mamo, Slovenko, živel tam med vojno), obuja spomine na skupno formacijo trojke, na njihovo zastupitev s filmom v Trstu, ko je bilo škandalozno predvajati v uglednem Krožku za kulturo in umetnost sovjetske revolucionarne mojstrovine. Zato sta morala Kežich in Cosulich predvajati Eisenšteinovega Aleksandra Nevskega v Domu pristaniških delavcev kakim sto elegantno oblečenim Tržčanom in Tržčankam, ki so se opogumili in prestopili prag taktarne trdnjave "Slavo-komunistov". O kulturnem in estetskem

svetil leta 1981 doživljanju usodnega kominformovskega leta v Trstu. V času novih zgodovinskih pogledov in opredelitive naše polpretekle zgodovine bi bil dragocen za razumevanje dokument, ki (pred padcem Berlinskega zidu) povzema pričevanja tedanjih protagonistov: Vittoria Vidalija, Claudia Tonela, Galliana Fogarja, Maria Lizzera in naših Franca Babiča, Stanke Hrovatin, Alojza Markoviča "Zvonkota" in drugih. Enkrat je bil tudi izsek, posvečen nemškemu pisatelju Veitu Heinichenju, ki se je ustavljal v Trstu in tu uprizoril dogodivščine komisarja Protea Laurentija, junaka eksistencialno in kulturno-zgodovinsko obarvanih kriminalk. Na festivalu so predstavili z ritmom nabiti vizualno bogati ekranizaciji za nemško tv romanov Gib jedem seinen eigenen Tod (Vsakemu svojo smrt) in Die Toten vom Karst (Mrtvi s Krasa) režiserke Sigi Rothemund. V kinu Ariston so ob dobro obiskanih projekcijah posvetili srečanje pisatelju, ki se je udomačil v našem mestu in na Krasu: stanuje namreč v Križu nad morjem. Moderatorka Tatjana Rojc je s pomočjo tudi Kosovela in Pahorja uvedla pogovor o Trstu kot kraju zločina in metaforičnem evropskem mestu. Sodelovali so, poleg samoga Heinichena, psihologinja in vneta bralka kriminalka Luisa Altichieri, urednik Il Piccola Sergio Baraldi, nemški konzul v Milanu Axel Hartmann, literarna kritičarka Katharina Trebitsch, Franco Giraldi ter Pavel Fonda, ki je zarisal psihološki portret Trsta: "umetno mesto", razdvojeno med nasprotji in dihotomijami, ki ga bogatijo in obenem bremenijo...

Lepo bi bilo, ko bi po branju nenačasnih Heinichenovih kriminalk lahko tudi uživali lepo posnete zgodbe in tržaška značilna prizorišča na eni od italijanskih tv mrež ali pa tudi na slovenski televiziji.

Davorin Devetak

Slovenci in Hrvatje

Mesič za zgled Drnovšku

In še marsikateremu slovenskemu politiku, ki predstavlja domovino doma in po svetu. S svojo držo, s svojim pragmatičnim političnim pristopom, ki sicer načelno zagovarja dialog, kompromisne rešitve, a nikdar v nasprotju z nacionalnim interesom Hrvaške, kvečjemu obratno. In to ne samo on: isto bi lahko trdili za Sanaderja, za zunanjega ministra, za hrvaški sabor pa tja do preprostega savudrijskega ribiča. Hrvati bi radi iztržili čim več, tudi več kot jim pritiče, še posebno zdaj, ko meje še niso določene, ko v bilateralnih odnosih s sosedami ni še nič dorečenega in ko država šele dobro začinja pristopna pogajanja za vstop v Evropsko unijo. Njihov nastop je odločen, v določenih okoliščinah celo aroganten in nastopaški. Da so do Slovencev v glavnem (zgodovinsko) nezaupljivi, oprezni, vzvišeni, kategorični, ne čudi, saj jim to narekujejo med drugim tudi nacionalna zgodovina, nacionalni ponos, velikost države in število prebivalcev. Preseneča pa njihov odločen nastop do politično vplivnejših in močnejših sosedov, katerih naklonjenost bi bila Hrvatom v tem času t.i. »približevanja Evropi«
Še kako dobrodošla. In vendar je Mesič kar za italijansko televizijo brez dlak na jeziku izjavil, da so povojna obračunavanja bila posledica fašističnih zločinov, da je proti reviziji osimskih sporazumov in da je vprašanje optantov zaključeno. Občudovanja vreden nastop, ki je takoj sprožil reakcijo italijanskih politikov, seveda posebno tistih

iz desne sredine. Če se prav spomnim, je eden izmed italijanskih politikov iz prejšnje koalicije, ki je že (pred in) ob skorajšnjem vstopu Slovenije v Unijo izražala negativno razpoloženje, po prvem maju leta 2004 izjavil, da je Italija pogrešila, ker je tako hitro pristala na to, in da bo Slo s Hrvaško nekoliko drugače. Verjetno bo res tako, bodisi zaradi pritiska italijanskih beguncev na italijansko vlado (tu so v primerjavi s Slovenijo v igri veliko večji interesi) bodisi zaradi hrvaškega ponosa. Včasih je potrebna tudi samozavest in te Hrvatom ne manjka. Ko bi jo le imela Slovenija! Kot kaže, je še danes slovenska diplomacija v primežu nekdanje Kardeljeve politike vnaprejšnjih okoliščinah celo aroganten in nastopaški. Slovenija bi morala kot zmagovalka v drugi svetovni vojni in udeleženka na mirovnih pogajanjih leta 1947 imeti drugačen pristop do zunanje politike. O kaki samozavestni držbi naših politikov v odnosu s sosedami od same osamosvojitve dalje pa žal ne moremo govoriti. Ne samo, Slovenija je sprejemala udarce z leve in desne, nanje pa ni reagirala, da le ne bi bil ogrožen njen vstop v Unijo. In to kljub izjavi, izrečeni v evropskem parlamentu v času sprejemanja Slovenije in ostalih kandidat, čemu Slovenci tako silijo v Evropo, ko pa brez nje ne bi moglo priti do združitve v srednji Evropi in da bi v nasprotnem primeru bili celo prisiljeni, da Slovenijo zaprosijo za članstvo....

Adrijan Pahor

re od Soldatija, Quarantottija, Gambinija in Stuparicha do Čehova in Dostojevskega... Giampaolo Penco spada v rod filmskih navdušencev, ki so se formirali v 70. letih na tržaški univerzi s profesorjema zgodovine filma Linom Miccichejem in Albertom Farassinom. Giraldiju, kritiku Callistu Cosulichu ter kritiku in literatu Tulliu Kezichu je posvetil doživeti dokumentarec z naslovom Callisto, Tullio, Franco e il cinema. Film iz 1998, med Rimom,

sorodstvu vseh treh lepo priča Kezichova ugotovitev, da mu je nekoliko žal, ker je tudi sam vplival na Giraldija, da je od bolj komercialnih del prešel na bolj resen avtorski register. Giraldi je tako sicer razvil svojo poetiko, a zaslužil 10-krat manj, kot je prej s Sette pistole per i Mac Gregor in drugimi uspešnicami. Poleg Pencovega, bi veljalo predvajati na slovenski tv Rai še dokumentarec Trieste 1948 (oba sta v produkciji RAI), ki ga je Giraldi po-